Vlaams Parlement

vergadering **C89**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 19 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over problemen in het kader van de interlandelijke adoptie
– 582 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over meerdere adopties in eenzelfde gezin
– 683 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanhoudende problemen bij interlandelijke adoptie
– 684 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over interlandelijke adoptie-kanalen in de Verenigde Staten
– 740 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over interlandelijke adoptie in 2015 en de problemen met betrekking tot de adoptiekanalen in Oeganda en Ethiopië
– 794 (2015-2016) 4

VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de herverdeling van de leden van de DKV Zorgkas vzw
– 645 (2015-2016) 21

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het publicatieverbod voor jongeren in de bijzondere jeugdbijstand
– 658 (2015-2016) 24

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stichting To Walk Again en de uitbouw van een postrevalidatiecentrum
– 661 (2015-2016) 27

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de feitelijke invoering van de persoonsvolgende financiering
– 663 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de diensten thuisbegeleiding in de transitie naar de persoonsvolgende financiering
– 804 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuisbegeleiding
– 814 (2015-2016) 31

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onzekerheid van de verpleegkundigen inzake de beroepstitels en bijzondere bekwaamheden
– 702 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aantrekkingskracht van het beroep van verpleegkundige
– 746 (2015-2016) 44

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeipad in de kinderopvang
– 717 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de prefinanciering van kinderopvang door de stad Antwerpen
– 737 (2015-2016) 50

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanrekening van de dagprijs in centra voor kortverblijf
– 719 (2015-2016) 57

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inzet van preventieve woonbegeleiding in het terugdringen van het stijgend aantal uithuis-zettingen
– 769 (2015-2016) 59

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een interview in het weekblad Knack met de administrateur-generaal van het agentschap Jongerenwelzijn
– 791 (2015-2016) 63

VRAAG OM UITLEG van Cindy Franssen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de milieueffecten van het verkeer op de gezondheid
– 810 (2015-2016) 67

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over problemen in het kader van de interlandelijke adoptie
– 582 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over meerdere adopties in eenzelfde gezin
– 683 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanhoudende problemen bij interlandelijke adoptie
– 684 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over interlandelijke adoptiekanalen in de Verenigde Staten
– 740 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over interlandelijke adoptie in 2015 en de problemen met betrekking tot de adoptiekanalen in Oeganda en Ethiopië
– 794 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, mijn eerste vraag dateert al van 9 december. Sindsdien zijn er feiten bij gekomen waardoor ik extra vragen heb ingediend.

Eind vorig jaar zijn er een aantal dingen fout gelopen met adopties vanuit Marokko. Er zijn u ook al vragen gesteld over adopties uit Oeganda. Volgens de Federale Centrale Autoriteit (FCA) zou er sprake zijn van kinderhandel, iets wat het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA), de Vlaamse centrale autoriteit, betwist. Er loopt nu een gerechtelijk onderzoek. Het resultaat is dat dit kanaal opgeschort is en dat kinderen die al toegewezen werden aan ouders, momenteel in onzekerheid zitten.

In december hadden een aantal kandidaat-adoptieouders die wilden adopteren uit Ethiopië, een gelijkaardig probleem. Achttien ouders hebben een kind toegewezen gekregen, maar ze mogen niet vertrekken omdat ook voor Ethiopië het kanaal geschorst werd. De aanleiding zou een adoptie zijn van eerder in 2015 waarbij achteraf bleek dat de overleden vader springlevend was. Kind en Gezin spreekt van onduidelijkheden en onregelmatigheden over het statuut van het kind en of ouders volledig geïnformeerd en uit vrije wil hun kind hebben afgestaan.

Dan is er de problematiek van een adoptie uit Colombia die helemaal fout is gelopen waardoor ook dat kanaal werd geschorst.

De kinderen die in Ethiopië in aanmerking komen voor adoptie en reeds zijn toegewezen aan kandidaat-adoptieouders in Vlaanderen, moeten terwijl het onderzoek loopt, langer in hun voorziening verblijven. De onderzoeken hebben ook andere implicaties. Aangezien een groot aantal adopties niet kunnen worden afgerond, heeft dit ook een impact op de eventuele financiële leefbaarheid van de Vlaamse adoptieagentschappen en op het kostenplaatje van de kandidaat-adoptanten.

Het kanaal Colombia is dus stopgezet. Een gezin dat op de wachtlijst stond voor Colombia, betaalde het betrokken adoptieagentschap 6671,6 euro, een bedrag waarin onder andere tweemaal projectsteun zat. Het agentschap heeft hun daarvan 66,88 euro terugbetaald na de schorsing van het kanaal. Ze zijn van agentschap veranderd en staan nu op de wachtlijst voor Ethiopië. Daar hebben ze ondertussen 21.763,14 euro betaald, maar ook dat kanaal is dus voorlopig opgeschort. Niemand heeft de betrokken kandidaat-adoptieouders op de hoogte gesteld dat het dossiernummer dat ze via hun adoptieagentschap hadden bekomen voor Colombia, ook hadden kunnen gebruiken om zelfstandig te adopteren vanuit dat land.

Minister, wat is de exacte reden dat het adoptiekanaal van Ethiopië naar Vlaanderen is geschorst? Wat is de status van de kinderen waarover eventueel onvolledige informatie is verstrekt en er twijfels zijn of de ouders wel correct en uit vrije wil het kind afstaan? Er is een week verlopen tussen de beslissing om het adoptiekanaal te schorsen en het inlichten van de kandidaat-adoptieouders. Hoe komt dat? Wat met de kosten die de kandidaat-adoptieouders gemaakt hebben om af te reizen en dat door een schorsing niet kunnen doen? Waar zit de fout? Is het kanaalonderzoek onvoldoende grondig gebeurd? Is er iets misgegaan bij de adoptieagentschappen, bij het overzicht door het VCA of in de relatie met de FCA? Ondertussen is de Commissie voor Opvolging en Overleg samengekomen. In de schriftelijke voorbereiding had ik daarover een vraag, maar die is ondertussen beantwoord.

Wat is de stand van zaken van de onderzoeken die het VCA voert naar de Ethiopische adoptiedossiers? Hoeveel mensen staan er op de prewachtlijst Oeganda en Ethiopië? Wordt een herplaatsing overwogen en hoe zou dit in zijn werk gaan? Wat met de extra kosten voor een langer verblijf van de kinderen in een voorziening? Wie draagt de kosten voor de eventuele extra onderzoeken in de toekomst? Is er een impact merkbaar op de financiering van de interlandelijke adoptieagentschappen in Vlaanderen? Worden ouders vergoed indien hun adoptie niet kan plaatsvinden? De projectsteun moet binnen een afgesproken termijn betaald worden aan Ethiopië. Indien deze niet tijdig wordt betaald, kan de samenwerking eenzijdig worden stopgezet door Ethiopië. Wordt die projectsteun momenteel nog betaald? Is daar een gevaar? Wie zal de kosten voor de blijvende projectsteun op zich nemen? Wat is er misgelopen met het kanaal Colombia? Loopt daar een onderzoek? Kunnen kandidaat-adoptieouders die moeten switchen van land, hun wachtanciënniteit behouden?

Waar ligt de verantwoordelijkheid als een dossier een onregelmatigheid bevat? Is dat het VCA of het betrokken agentschap? Waar kunnen ouders terecht met hun klachten?

Ik zal hier mijn derde vraag aan toevoegen. Het onderwerp is in het nieuws geweest. De vraag om uitleg was geagendeerd voor vorige week dinsdag; intussen is er een beslissing gevallen over adopties vanuit de Verenigde Staten.

Tot op vandaag is er slechts één holebikoppel bekend dat goedkeuring kreeg om een kind uit de Verenigde Staten te adopteren. Er wordt gewerkt aan samenwerking met de Verenigde Staten, er zijn heel wat kinderen in nood. SOS Kinderdorpen schat dat meer dan 120.000 Amerikaanse kinderen wezen zijn. Uiteraard is extra mogelijkheid voor adoptie door holebikoppels vanuit de Verenigde Staten wel een optie.

Begin 2015 werd een kanaalonderzoek voor een zelfstandige adoptie uit de VS goedgekeurd via een adoptiedienst uit Illinois. Ook adoptiedienst Het Kleine Mirakel diende eind 2014 een voorstel in van kanaalonderzoek voor samenwerking in de Verenigde Staten, namelijk met New York.

Het is echter de bevoegdheid van de FCA om de buitenlandse adoptieaktes te erkennen. Vorige week zagen we in het nieuws dat de erkenning door de FCA er zou komen. Dat verliep in het verleden veel stroever.

Hoe komt het dat de FCA nu wel bereid is om adopties vanuit de Verenigde Staten toe te staan? Wat is er veranderd? Wat heeft hen daarvan overtuigd?

Hoe zit het met het kanaal Illinois?

Ik stel voor dat ik mijn vraag over binnenlandse adoptie straks stel.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De interlandelijke adoptie is de laatste weken niet uit het nieuws geweest, onder meer door problemen met de kanalen van Oeganda en Ethiopië. In de plenaire vergadering werden daar ook al vragen over gesteld. Onze fractie heeft een conceptnota geschreven die we hopelijk volgende week kunnen toelichten. Ik weet dat onze agenda al redelijk vol zit, maar ik hoop dat we op relatief korte termijn hoorzittingen kunnen organiseren zodat we verder werk kunnen maken van een aangepaste regelgeving rond interlandelijke adoptie. Uit alle conclusies blijkt dat goede regelgeving moet zorgen voor korte en heldere procedures. Wie begint aan een adoptie, moet zekerheid krijgen en weten wat hij mag verwachten en aan welke kostprijs.

Uit de berichtgeving bleek vorige week een stijging van het aantal adopties in 2015. Jaar na jaar – sinds 2009 – al daalt het aantal interlandelijke adopties. In 2009 werden in Vlaanderen 244 kinderen geadopteerd vanuit het buitenland. In 2012 was dat aantal gehalveerd tot 122, en in 2014 nog eens tot 61 kinderen.

Vorige week gaf het VCA de cijfers voor het jaar 2015 vrij. Daaruit blijkt dat er voor het eerst sinds 2009 een stijging van 61 naar 71. Goed nieuws, maar ik had daar vragen bij. De meeste kinderen kwamen juist uit Oeganda, Ethiopië en Polen, respectievelijk 18, 11 en 10. Aan het einde van vorig jaar werden twee van die adoptiekanalen echter opgeschort, tijdelijk of gedeeltelijk.

Kandidaat-adoptanten moeten natuurlijk zo snel mogelijk zekerheid krijgen. Vandaar mijn vragen, minister.

Hoeveel van de 71 adoptiekinderen die in 2015 naar Vlaanderen kwamen, werden intussen erkend? Hoeveel nog niet?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de dossiers vanuit Oeganda? Op welke manier kunnen de mensen die een kindje vanuit Oeganda adopteerden of al kregen toegewezen, zekerheid bekomen? Welk tijdsperspectief ziet u ter zake?

In antwoord op mijn vraag om uitleg van 13 januari 2015 bevestigde u dat er de voorbije jaren procentueel meer kinderen ouder dan 6 jaar werden geadopteerd. Dat vraagt voor de adoptieouders specifieke voorbereiding en ondersteuning.

Kunt u de leeftijd van de 71 kinderen die in 2015 naar Vlaanderen kwamen, specifiëren? Hoeveel van hen zijn specialneedskinderen?

Voor hoeveel van de geschorste dossiers uit Ethiopië werd intussen de individuele dossiercontrole beëindigd? Hoeveel adopties konden of kunnen worden voortgezet? Op welke termijn zullen alle controles zijn uitgevoerd? Op welke manier zult u uit de individuele controles algemene conclusies trekken met betrekking tot de kanalen uit Ethiopië? Zullen ze definitief worden opgeschort of terug worden vrijgegeven? Goede informatie – zowel collectief als individueel – naar de kandidaat-adoptanten is natuurlijk essentieel.

De heer Parys had ook vragen over de projectsteun. Dat is inderdaad iets waar kandidaat-adoptanten belangrijke bedragen aan spenderen. Ik heb al langer voorgesteld om hier een oplossing voor te zoeken via een collectief fonds zodat de individuele toewijzing niet meer afhangt van de individuele projectsteun. Men doet wel alle mogelijke moeite, maar er bestaat nooit 100 procent zekerheid over de bestemming van die projectsteun.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, gelet op de verschillende vragen, denk ik dat we best eerst ingaan op de verschillende adoptiekanalen, Ethiopië, Columbia, de Verenigde Staten, daarna op de situatie met betrekking tot Oeganda en Ethiopië en op de projectsteun. Daarnaast zijn er ook vragen over de samenwerking met de FCA en de interlandelijke adoptie. We eindigen met de vragen met de cijfers over meerdere adopties in eenzelfde gezin.

Eerst iets over de eerste vragen van de heer Parys. Ik wil toch wel uitdrukkelijk zeggen dat ik uiteraard mijn begrip wil uitdrukken voor de moeilijke situaties waarin de kandidaat-adoptanten zich bevinden. Ik begrijp heel goed hun frustratie, in sommige momenten misschien ook zelfs hun wanhoop, als ze zien wat er allemaal gebeurt in de procedures waarin zij toch heel erg zelf hebben geïnvesteerd.

Wat Ethiopië betreft is de reden voor de schorsingsbeslissing niet terug te brengen tot het dossier van één enkel adoptiekind. De werking in Ethiopië wordt al langer nauwgezet opgevolgd en het VCA wisselt informatie uit met andere ontvangende landen over het adoptiekanaal in Ethiopië en overlegt regelmatig met collega's, zowel bilateraal als multilateraal. Tot zeer recent waren er, voor alle duidelijkheid, geen aanwijzingen dat de werking niet langer voldoende garanties zou bieden. De adoptiedienst werd nauw betrokken bij de evaluatie en de opvolging. Kandidaat-adoptieouders werden daarover geïnformeerd, onder meer via de website van Kind en Gezin. De concrete aanleiding voor het nemen van de schorsingsbeslissing volgt uit een samenloop van een aantal elementen. Ik noem er een viertal. Ten eerste, een paar kindvoorstellen waarbij het VCA bezorgdheden had over de leeftijd van het kind en onzorgvuldigheden van de data waardoor het moeilijk is om vast te stellen of de verschillende stappen in het adoptieproces correct verlopen zijn. Ten tweede, een kindvoorstel waarbij het VCA vragen heeft over de adoptiviteit van het kind. De biologische moeder werd tijdelijk uit de ouderlijke macht ontzet, maar voor het verstrijken van die termijn wordt het kind toch voorgesteld voor interlandelijke adoptie. Dat is minstens strijdig met het Belgisch recht. Ten derde, een goedgekeurd kindvoorstel, waarbij in de loop van de procedure de geboortemoeder haar toestemming intrekt, en later wordt gevraagd of dat kind niet opnieuw kan worden voorgesteld via een verlatenverklaring. In die casus weet het VCA met zekerheid dat de geboortemoeder niet akkoord gaat, en dat kan natuurlijk niet. Het baart het VCA grote zorgen dat dit als reële mogelijkheid wordt gezien. Hierbij rijst de vraag of de Ethiopische autoriteiten en partners de regelgeving correct en ethisch correct toepassen. Voor alle duidelijkheid: voorgaande kinddossiers werden niet behouden. Tot slot was er een adoptie waarbij de biologische moeder vooraf aangaf dat de vader overleden is maar achteraf terugkwam op haar verklaringen in het kinddossier. Ze geeft ook aan dat er gevraagd werd om te liegen, bijvoorbeeld over de leeftijd van het kind. Hierdoor rijzen vragen over de wijze waarop het vooronderzoek verloopt, met andere woorden, of de lokale overheden alle feiten ook effectief toetsen en kunnen toetsen aan de realiteit.

Door de samenloop van deze elementen is er twijfel ontstaan over het verloop van de adoptieprocedures in Ethiopië. Daarbij gaat het enerzijds over de vraag of de wetgeving juist of ethisch correct wordt toegepast door de lokale autoriteiten,

maar ook over de vraag of wat in het kinddossier staat vermeld over de achtergrond van het kind, steeds overeenstemt met de realiteit.

Het VCA heeft dan ook de correcte beslissing genomen om alle nog lopende dossiers door een externe onderzoeker die ook in opdracht van de Nederlandse centrale autoriteit en International Social Service werkte, te laten onderzoeken. In het belang van het kind en de kandidaat-adoptieouders mogen we niet de geringste twijfel laten bestaan.

Het is belangrijk om te benadrukken dat het gaat om problemen die het niveau van de werking van de individuele adoptiediensten overstijgen. Het gaat over de procedurestappen die moeten worden gevolgd, waarbij de lokale autoriteiten normaliter garanties bieden. Op dit moment is er twijfel ontstaan of we op basis van de huidige dossiersamenstelling voldoende garanties hebben over de herkomst van de kinderen. Het VCA heeft de Ethiopische centrale autoriteit gecontacteerd over de punten waarover twijfel is gerezen en de verdere aanpak en heeft het overleg met de adoptiediensten opgestart. Er werden ondertussen vijf onderzoeken afgerond. Er werden geen grote onregelmatigheden vastgesteld en de vijf adopties konden voortgezet worden; drie families zijn inmiddels al voor de rechtbank in Ethiopië verschenen. Momenteel worden de zeven volgende dossiers onderzocht. Het VCA hoopt de resultaten van deze onderzoeken tegen eind januari in haar bezit te hebben. Op dat ogenblik zal beslist worden of er nieuwe kinddossiers kunnen worden samengesteld. Pas na afronding van alle onderzoeken zal beslist worden of ook de toekomstige dossiers extra onderzoek nodig hebben. De resultaten van de onderzoeken zullen bepalen hoe er algemene conclusies kunnen worden getrokken.

Vooraleer een beslissing tot opschorting van een adoptiekanaal wordt genomen, moeten er een aantal stappen worden gezet. Op 27 november leidde dat tot de gekende beslissing van het team van het Vlaams Centrum voor Adoptie dat de verschillende adoptiekanalen opvolgt. In de week die daarop volgde, werd overleg gepland met de adoptiediensten, evenals overleg met de Federale Centrale Autoriteit. Het VCA is dan ook onmiddellijk gestart met het inwinnen van informatie over de mogelijkheid om een extern onderzoek te voeren. Zodra alle elementen voorhanden waren en het volledige plan van aanpak in grote lijnen haalbaar en bekend was, werden de kandidaat-adoptanten ingelicht. De families die op vertrekken stonden, werden als eerste ingelicht. We hebben er uiteraard begrip voor dat de kandidaat-adoptanten het er moeilijk mee hebben dat zij zo kort voor vertrek vernemen dat er mogelijk problemen zijn, de afreis moeten uitstellen en hierop zeer emotioneel reageren. We moeten in een situatie als deze, in het belang van het kind en de kandidaat-adoptieouders, echter zeer zorgvuldig elke mogelijke twijfel in de dossiers onderzoeken, ongeacht de stand van de procedure waarin het adoptiedossier zich momenteel bevindt.

De kosten verbonden aan het onderzoek van de kinddossiers, worden gedragen door het Vlaams Centrum voor Adoptie. De extra kosten voor langer verblijf voor de kinderen die al zijn toegewezen, vallen ten laste van de kandidaat-adoptieouders. Voor de kinderen die nog niet zijn toegewezen, maar waarvan wel al een dossier wordt voorbereid, werden de kosten tot nog toe gedragen door de adoptiediensten. De terugbetaling van reeds betaalde kosten indien een adoptie niet wordt gerealiseerd, wordt geregeld door de overeenkomst tussen de kandidaat-adoptieouders en de adoptiedienst en is afhankelijk van het stadium waarin de adoptieprocedure zich bevindt.

Of de regeling met betrekking tot de kosten ook in de toekomst zo zal blijven, zal afhangen van de beslissing van de raden van bestuur van de verschillende adoptiediensten. Het is nog niet bekend of er extra onderzoek nodig zal zijn in de toekomstige dossiers. Dit zal afhangen van de resultaten van de lopende

onderzoeken. Op dat ogenblik zal ook beslist worden wie de kosten van het extra onderzoek op zich zal nemen. Tijdens de loop van de procedure, ook als deze verlengd wordt, blijven de kinderen in de opvangcentra.

De kosten voor de projectsteun worden verder opgenomen door de adoptiediensten met de bijdragen die de adoptieouders hiervoor betaalden. Deze situatie is niet anders dan voorheen.

De samenwerking in Ethiopië werd opgestart vooraleer regels over het goedkeuren van een kanaal werden aangepast met het decreet over de interlandelijke adoptie van 2012. Dit neemt niet weg dat dit kanaal minstens op jaarlijkse basis werd geëvalueerd en de laatste jaren, mits extern onderzoek, werd bijgesteld zodat steeds voldoende garanties konden worden geboden.

Recent, in 2013, werd een onderzoek gevoerd door de International Social Service (ISS) en was er de missie van het Vlaams Centrum voor Adoptie in 2014 waarbij elke partner van de adoptiediensten werd bezocht. Na het onderzoek van ISS werden er met de adoptiediensten afspraken gemaakt over de samenstelling van de kinddossiers. Er is vastgelegd welke documenten minimaal aanwezig moeten zijn om de correctheid van de gevolgde procedure te kunnen controleren.

Tot voor kort werd er door het VCA geen melding gemaakt van ernstige problemen. Wel was er al langer sprake van administratieve slordigheden in de dossiers of onvolledige informatie, die verklaard konden worden door onder meer het gebruik van een andere kalender, het ontbreken van systematische geboorteregistratie, beperkte middelen om het vooronderzoek te voeren met inbegrip van een lage alfabetiseringsgraad. Het ging echter steeds om elementen die geen invloed hadden op de 'adoptabiliteit' van de kinderen.

Het openhouden van een kanaal is voor een stuk gebaseerd op vertrouwen en de kwaliteitsvolle werking van de lokale overheden en de lokale partners. We moeten ervan uit kunnen gaan dat de documenten in het kinddossier de realiteit weergeven. Dit vertrouwen wordt nu in vraag gesteld door zaken die we zeer recent aantroffen in dossiers, vandaar dat we de kinddossiers nu extern laten onderzoeken. Indien de uitkomst van dit onderzoek positief is, heeft het VCA de bevestiging dat het vertrouwen, dat er steeds, met de nodige controles, geweest is in de werking in Ethiopië, ook gegrond is.

De adoptiedienst is in eerste instantie verantwoordelijk om volledige en correcte kinddossiers voor te leggen aan het VCA. Het VCA doet een controle naar adopteerbaarheid en subsidiariteit en naar conformiteit met het goedgekeurde kanaal.

Als ouders klachten hebben over de werking van de adoptiedienst, dan kunnen zij in eerste instantie terecht bij de raad van bestuur van de betrokken adoptiedienst. Daarnaast kunnen zij ook altijd terecht bij de klachtendienst van Kind en Gezin.

Kandidaat-adoptieouders wier kindje is aangekomen met het oog op adoptie, zullen pas zekerheid krijgen na uitspraak van de familierechtbank. Voor de kinderen die in 2015 aangekomen zijn, zijn de procedures bij de Belgische familierechtbanken nog lopende. Voor enkele dossiers is binnenkort een zitting gepland. Het is evenwel nog niet duidelijk of de familierechtbanken op dat ogenblik uitspraak zullen doen. Momenteel voert het parket van Turnhout een overkoepelend onderzoek naar de adopties uit Oeganda. Het betreft hier een vooronderzoek, geen gerechtelijk onderzoek. Het advies zal bezorgd worden aan de betrokken familierechtbanken.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft elk van de betrokken rechtbanken, alsook het parket van Turnhout alle nuttige informatie bezorgd over het kanaal in Oeganda. Het is moeilijk te voorspellen wanneer dit probleem opgelost zal geraken: qua termijn zijn we volledig afhankelijk van de Belgische rechtbanken.

Het VCA heeft geen zicht op het aantal mensen dat op prewachtlijsten staat bij de verschillende adoptiediensten. Het gaat hier om interesselijsten, en kandidaten kunnen zich op verschillende lijsten tegelijk laten zetten. Iedere kandidaat-adoptieouder kan dus zelf beslissen om op verschillende prewachtlijsten te gaan staan of om te veranderen van prewachtlijst. Er werden de afgelopen jaren door de adoptiediensten sowieso al zeer weinig nieuwe contracten afgesloten voor Ethiopië.

Kandidaat-adoptieouders die noodgedwongen moeten switchen van land door bijvoorbeeld een stopzetting, kunnen hun wachtanciënniteit niet behouden omdat er niet gewerkt wordt met één centrale wachtlijst voor alle interlandelijke adopties. De meeste herkomstlanden hebben immers hun eigen wachtlijst(en), waarbij de Belgische kandidaten inschuiven in het geheel, in volgorde van aanmelding en/of kindprofiel.

Het probleem in de samenwerking met Colombia was dat het openhouden van dit kanaal voor de adoptiedienst een hoge administratieve en financiële kost meebracht en dat het kindprofiel van de weinige kinderen die nog voor adoptie voorgesteld werden, niet overeenkwam met de kindprofielen die kandidaat-adoptanten vooropstelden. Om deze reden vroeg de adoptiedienst eind 2014 geen verlenging meer van zijn accreditatie in Colombia. De samenwerking in Colombia werd gekenmerkt door een aantal strikte administratieve vereisten, zoals het tweejaarlijks actualiseren van de gezinsstudie. Daaraan waren telkens heel wat kosten verbonden, onder meer voor legalisatie en vertaling. Deze diensten betaald te worden aan de contactpersoon, maar kandidaat-adoptanten klaagden over het gebrek aan transparantie rond de financiën.

Ook rond het profiel van de kinderen die in aanmerking kwamen voor interlandelijke adoptie, rezen problemen. De adoptiedienst toetste kindvoorstellen af bij kandidaat-ouders die niet overeenstemden met het profiel dat de betrokken familie vooropstelde, maar waarvan ze vermoedden dat ze deze kinderen misschien toch ook zouden kunnen opnemen. Het VCA vindt dat deze werkwijze in bepaalde gevallen verantwoord kan zijn, maar altijd met de grootste omzichtigheid moet worden toegepast. Het deelde deze bezorgdheid mee aan de adoptiedienst en legde voorwaarden op waarbinnen de werkwijze toelaatbaar is. Zo mogen door de adoptiedienst geen kindvoorstellen of prospecties worden gedaan bij kandidaat-adoptanten die geen gesprek hebben gehad over hun kindprofiel.

Daarnaast werd het kanaal Oeganda geschorst naar aanleiding van een brief van de FCA aan de parketten, waarin de FCA haar bezorgdheid uitte over het verloop. De FCA komt in deze procedures in principe niet tussen. Het betreft een herkomstland van waar de adoptie finaal in België plaatsvindt na een beslissing van legal guardianship met het oog op adoptie in België. De legal guardianship wordt uitgesproken in Oeganda. De FCA heeft geoordeeld dat zij haar bezorgdheden aan de parketten die een advies dienen te verstrekken in de individuele adoptiedossiers, moest overmaken. Dit kwam ter sprake op de commissie Opvolging. Wij vragen hierover uiteraard verdere afstemming en vroegen ook om voortaan op de hoogte te worden gebracht van dergelijke bedenkingen, teneinde er samen een oplossing voor te zoeken.

Er was een vraag over de stand van zaken in verband met de Verenigde Staten. Het kanaal voor zelfstandige adoptie uit Illinois werd door het VCA goedgekeurd op 23 januari 2015. Daarnaast liep er ook nog het kanaalonderzoek dat werd ingediend door de adoptiedienst Het Kleine Mirakel met New York. Dit adoptiekanaal werd op 15 januari 2016 goedgekeurd. Het VCA heeft een grondig onderzoek gevoerd en afdoende waarborgen ingebouwd zodat adopties voldoen aan het Haags Adoptieverdrag en de Belgische regelgeving. Het duurde dan ook enige tijd vooraleer het dossier volledig was. Zoals afgesproken op de Commissie voor Overleg en Opvolging

hebben we het kanaalonderzoek toegelicht en besproken met de FCA, waarna zij een gunstig advies heeft verleend. Ondanks de recente commotie verheugen we er ons over dat de diensten in dit dossier op een constructieve manier samenwerken, en we zullen dat ongetwijfeld in de toekomst continueren.

Ik geef nog wat informatie over het adoptiekanaal. De samenwerking in de staat New York loopt via een adoptiedienst erkend voor outgoing adopties. Deze adoptiedienst werkt samen met één lokale adoptiedienst in de staat New York die bemiddelt voor kinderen die kort na de geboorte door hun biologische ouders worden afgestaan. Er wordt over gewaakt dat de biologische moeder de ruimst mogelijke bedenktijd heeft tot één maand na de geboorte. Het zal meestal gaan om ouders in zeer precaire situaties die ook door de adoptiedienst begeleid worden. De biologische ouders kunnen aangeven aan welk profiel de kandidaat-adoptanten moeten voldoen. Er wordt dus gewerkt met intended matches. Er wordt dus niet gewerkt met een chronologisch wachtregister. De rechter waakt over de adopteerbaarheid van het kind volgens de principes van het Haags Adoptieverdrag. De kandidaat-adoptanten zullen ook zelf naar de VS moeten afreizen en persoonlijk voor de rechtbank verschijnen. De kandidaat-adoptanten staan in voor alle kosten voor de tussenkomst van de verschillende diensten, de begeleiding van de biologische ouders en de medische kosten, wat maakt dat de kosten voor het adoptie-dossier niet gering zijn. De adoptiedienst kan nu starten met vijf proefdossiers.

Het onderwerp projectsteun wordt regelmatig besproken met andere centrale autoriteiten. In het kader van Ethiopië heeft het VCA samen met de Deense autoriteit een brief geschreven naar het bevoegde ministerie in Ethiopië om de bezorgdheden te uiten en voorstellen tot verbeteringen te doen. Daarnaast is er samen met verschillende autoriteiten informeel een gezamenlijk bedrag afgesproken voor projectsteun in Vietnam. Hier wordt per land verder op ingezet om tot meer gezamenlijke standpunten te komen met verschillende adoptieautoriteiten.

Het VCA heeft in december een overleg gehad met de federale administratie. Uiteraard was daar ook het kabinet van Justitie bij betrokken. Het volgende overleg is gepland voor maart 2016.

Door de huidige verdeling van de bevoegdheden in interlandelijke adoptie tussen de gemeenschappen en de federale overheid is de samenwerking een heel specifieke situatie. De gemeenschappen hebben alle bevoegdheden in het voortraject – de voorbereiding van kandidaat-adoptieouders, het kanaalonderzoek en de goedkeuring van de kinddossiers – en de nazorg. De federale overheid is bevoegd voor het bepalen van de voorwaarden en de procedure van adopties. Opdat een adoptieprocedure zonder problemen afgerond kan worden, is het essentieel dat beide instanties werken vanuit eenzelfde visie. Dergelijke goede samenwerking is slechts mogelijk mits voldoende afstemming en uitwisseling van informatie.

In samenwerkingen met herkomstlanden is dit niet altijd evident. Voor adopties uitgesproken in het buitenland, is het feit dat er nog een afweging gebeurt door de FCA op het einde van de procedure niet evident. Voor niet-Den Haag-landen is het zo dat artikel 365/1 van het Burgerlijk Wetboek voorziet in een aantal mogelijkheden om de erkenning van dergelijk dossier te weigeren. Een weigering kan slechts indien er zich ernstige omstandigheden hebben voorgedaan zoals bedrog en adoptie met het oog op het ontduiken van de nationaliteits- of vreemdelingenwet.

Voor landen die het Haagse verdrag ratificeerden, ligt dat anders. Voor deze adopties heeft het Burgerlijk Wetboek in artikel 364/1 opgenomen dat deze van rechtswege worden erkend. De erkenning dient, zoals het hele adoptieproces, te gebeuren in het hoger belang van het kind en met respect voor diens fundamentele rechten. Enkel indien er kennelijke strijdigheid is met de openbare orde, kan de erkenning worden geweigerd.

Voor de interlandelijke adoptie in België van een kind dat in het buitenland verblijft, komt de FCA niet tussen. Hier geldt enkel een mededelingsplicht van het VCA aan de FCA van de buitenlandse beslissingen op grond waarvan de overbrenging van het kind toegelaten wordt met het oog op adoptie in België.

De marginale toetsing die de FCA volgens de federale wetgeving behoudt, zorgt inderdaad voor onduidelijkheid. Zoals onlangs in de plenaire vergadering werd aangegeven, is de afspraak gemaakt op de Commissie voor Overleg en Opvolging dat wij gaan oplijsten welke punten, met respect voor ieders bevoegdheid, de samenwerking kunnen verduidelijken, welke punten het best veel concreter gearticuleerd worden, wat men van elkaar mag verwachten en waarin men elkaar zal respecteren. Het belang van het kind zal hierbij steeds centraal moeten staan. We zullen voorstellen hierover in een protocol proberen te gieten. Uiteraard is de centrale autoriteit van de Franse Gemeenschap hierbij betrokken. Deze zaken zullen worden besproken op de volgende Commissie voor Overleg en Opvolging.

Mevrouw Schryvers had een vraag over de 71 kinderen die in 2015 naar Vlaanderen kwamen. Van de 71 kinderen kwamen er 30 met het oog op adoptie naar België. Ze komen uit de Filipijnen, Thailand en Oeganda. Deze adopties worden dus niet (onmiddellijk) erkend. Bij de Filippijnen en Oeganda wordt de adoptie uitgesproken door een Belgische rechtbank en volgt er geen erkenning. Bij Thailand wordt de adoptie na de preadoptieve fase die tot een jaar kan duren, in Thailand uitgesproken waarna de erkenning kan gebeuren. Momenteel heeft het VCA nog geen cijfers over de uitspraken van deze adopties. In het jaarverslag van het VCA zal dit mee worden opgenomen.

Er kwamen in 2015 15 kinderen ouder dan 6 jaar aan. Gegevens over special needs zullen zoals andere jaren gecommuniceerd worden in het activiteitenverslag van het VCA. Deze gegevens zijn nog niet verwerkt.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor de heel precieze antwoorden. Dat is heel belangrijk voor de ouders die meekijken of -luisteren om toch enige vorm van verheldering te krijgen.

Als het over Ethiopië gaat, is mijn grote vraag wat de toekomst is van dat land als adoptiekanaal. Ik heb u horen zeggen dat als de verschillende onderzoeken positief zijn, ons vertrouwen wordt bevestigd. Ik vind dat toch wat vreemd omdat er een adoptie is gebeurd waarbij de moeder had gezegd dat de vader overleden was terwijl dat achteraf niet bleek te kloppen. Uit uw contacten met andere landen die met Ethiopië te maken hebben op het vlak van adoptie, bleken er toch ook een aantal onregelmatigheden gebeurd te zijn. Wat is de toekomst van dat land als adoptiekanaal?

U hebt niet geantwoord op mijn vraag wat de status is van het adoptiekind waarvan de vader wel in leven blijkt te zijn. Ik had begrepen dat dit een kind was dat effectief in Vlaanderen was terechtgekomen. Wat nu voor de ouders en de betrokken jongere?

U zegt dat het gaat over het geld dat de ouders hebben betaald om een dienstverleningscontract af te sluiten met de verschillende adoptieagentschappen. Als ik het goed heb begrepen, moet de projectsteun nog betaald worden en zijn de kosten van een langer verblijf van een kind in een instelling in Ethiopië ten laste van de ouders. De agentschappen moeten zelf volgens het contract dat ze hebben afgesloten, zien hoe de rest wordt geregeld. U weet dat die agentschappen vandaag al op zwart zaad zitten. Wat betekent dit nu voor de financiering van die adoptieagentschappen in Vlaanderen? Mevrouw Schryvers heeft daarnet de cijfers aangehaald. Een heel aantal adopties heeft op zijn minst

geen definitief beslag gekend en er staan belangrijke herkomstlanden on hold. Als het nu niet gebeurt maar pas binnen enkele maanden, dan zal de weerbots in de financiering van de adoptieagentschappen worden gevoeld. Hebt u enig idee hoe dit op korte termijn kan worden opgelost? Wat betekent dit voor de ouders op vlak van kosten? Als er geen adoptie mogelijk zou zijn omdat er in een van de tien dossiers die in onderzoek zijn, een onregelmatigheid wordt vastgesteld, wat betekent dit dan voor het bedrag dat de ouders al hebben betaald?

Uit contacten met vele adoptieouders in de voorbije weken merk ik dat ze zich echt geremd voelen om een klacht in te dienen bij de raad van bestuur van de adoptieorganisatie omdat ze er volledig afhankelijk van zijn om hun adoptie te kunnen laten doorgaan. Ze voelen er zich ongemakkelijk bij dat ze te biecht moeten gaan bij net die mensen van wie ze afhankelijk zijn voor hun adoptie. Hetzelfde verhaal is van toepassing op het Vlaams Centrum voor Adoptie en Kind en Gezin, die ook een heel belangrijke rol in het adoptieproces spelen. De ouders hebben schrik – ik hoop onterecht – om daar een boekje open te doen over dingen die misgaan, vanwege een eventuele subjectieve repercussie op hun dossier.

Wat is de stand van zaken in het vooronderzoek dat in Turnhout wordt gevoerd omtrent Oeganda? Loopt er met betrekking tot Colombia een onderzoek naar de klachten die ouders hebben gemeld aan het VCA? Wat de VS betreft, vind ik het een heel positieve evolutie. Ik hoop dat dit het begin is van een nieuwe wind die door de FCA waait.

Ik moet natuurlijk wel met enige verbazing vaststellen dat de FCA enige jaren geleden zelfs bereid was om naar het gerecht te stappen om een adoptie uit de Verenigde Staten tegen te houden, vooral om het subsidiariteitsprincipe. Nu gaat de FCA wel akkoord met een adoptie uit New York en keurde vorig jaar al een zelfstandige adoptie uit Illinois goed. Wat is daar gebeurd? Wat heeft tot de mindswitch van de FCA geleid? In de Verenigde Staten is de voorbije vijf jaar niets te gronde veranderd. Zitten er andere mensen bij de FCA die tot andere inzichten komen? Is het een voortschrijdend inzicht? Moeten we daar gewoon blij mee zijn?

Minister, wie is er nu eigenlijk verantwoordelijk voor fouten in een dossier? De ouders hebben een soort samenwerkingsovereenkomst met een adoptiedienst in Vlaanderen. Het VCA gaat na of het kanaalonderzoek goed is gebeurd; het adoptieagentschap heeft zijn procedures voor zijn werk. Als er iets fout loopt, waar kunnen we dan terecht? Hoe kunnen we dat in de toekomst vermijden?

We hadden het er in de plenaire vergadering al over, minister, de constellatie met de FCA is niet evident. Ik vind het goed dat de Commissie voor Opvolging en Overleg weer bijeenkomt. De volgende keer is in maart. Hebt u al geprobeerd om de link van de FCA of de portaalsite van Justitie aan te klikken? Dan krijgt u de melding: onbekende bestemming. Dat is zo'n beetje wat de ouders meemaken als ze zoeken naar communicatie met de FCA over hun interpretatie van de regels. Men komt terecht in een traject waarvan men de eindbestemming niet kent. De eerste stap is toch om burgers correct te informeren. Dat geldt ook voor binnenlandse adoptie, en daar gaat mijn volgende vraag over.

Op de portaalsite van Justitie staat een hoofdstuk over binnenlandse adoptie en daar vindt men twee adoptieagentschappen die niet meer bestaan in Vlaanderen. De Mutsaard is al een tijdje geleden samengegaan met Gewenst Kind in Het Adoptiehuis. De adoptiedienst van het stedelijk ziekenhuis Roeselare is ook niet meer actief. Dat is zeker een punt van goede communicatie naar kandidaat-adoptanten; het is een mogelijk onderwerp voor de volgende commissie.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag van vorig jaar vermeldde u dat er opdracht werd gegeven tot een literatuuronderzoek om na te gaan of een algemene gerichte instroom van gezinnen die eerder adopteerden in het belang is

van het adoptiekind en de kinderen al aanwezig in het gezin. Deze zou mee bepalen in welke mate deze kandidaten versneld zullen kunnen instromen of niet.

Kandidaat-adoptanten die een tweede of derde kind wilden adopteren, konden vooraan inschuiven. Dat wordt nu in twijfel getrokken, afhankelijk van de uitslag van het onderzoek zullen zij achteraan moeten aanschuiven. Aangezien de instroom van kandidaten zo groot is, zou een tweede adoptie in eenzelfde gezin bijna onmogelijk worden.

Hoe leest u de resultaten van de studie, minister? Ik heb ze zelf bekeken, en ik vind dat men er alle kanten mee uit kan. Dat is mijn interpretatie.

Welke invloed zal dit hebben op de adoptiepolitiek voor tweede en derde kinderen in eenzelfde gezin die u zult voeren? De regels voor het instroombeheer zullen in een uitvoeringsbesluit moeten komen.

Is het correct dat in de toekomst de algemene regel wordt dat kandidaat-adoptanten voor een tweede of derde kind opnieuw achteraan moeten aanschuiven op de wachtlijst? Dat zou dan niet gebeuren als er een zusje of broertje van een geadopteerd kind wordt geboren, of als het over een specialneedskindje gaat.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Intussen werd er al een bijkomende vraag gesteld, maar ik wil even terug naar de eerste reeks vragen en antwoorden.

Ik begrijp dat we het jaarverslag van het VCA moeten afwachten voor meer gegevens en aantallen. Pas over een hele tijd zal duidelijk worden of die 71 adoptiekinderen in 2015 allemaal erkend worden, wat we allemaal hopen, of dat er nog problemen zijn.

Het was voor alle betrokkenen schrikken toen het VCA eind november het kanaal van Ethiopië opschortte, na dat van Oeganda. Voor Ethiopië zijn er aanwijzingen dat niet alles correct vermeld werd in een dossier. We moeten daar met een andere bril naar kijken, wij leven immers in een land met een heel correcte geboorteregistratie. Het VCA heeft op een bepaald moment beslist dat de signalen om bijkomende controle vroegen.

Er zijn heel veel mensen betrokken bij interlandelijke adoptie. Zekerheid rond de adoptabiliteit van een kind is voor iedereen een belangrijk aspect.

Het heeft toen enkele dagen geduurd vooraleer iedereen daarover werd ingelicht. Dat komt ook omdat het VCA gelijke informatie wenste te geven aan alle kandidaat-adoptanten en riep hen daarvoor allemaal bijeen. Dat is natuurlijk een delicate situatie. Er zijn enkele dagen overgegaan, wat de onrust alleen maar deed toenemen. Dat was een algemene conclusie toen.

Voor mij is van groot belang dat er werk werd gemaakt van de aanstelling van een onafhankelijk onderzoeker. Twee, iedereen was toch een beetje bang dat de individuele controle van de dossiers heel wat tijd zou vragen, maar er werd alles aan gedaan om dat in zo kort mogelijke tijd te doen. De informatie werd individueel, dossier per dossier, vrijgegeven. Ik ben zeker tevreden, minister, dat er intussen al vijf onderzoeken helemaal afgerond zijn. Er zijn ook al drie families afgereisd naar Ethiopië en daar al voor de rechtbank verschenen. De volgende worden allemaal gepland vóór eind januari.

Het zal u niet verwonderen dat ik er durf op aan te dringen dat na de analyse van alle dossiers – zitten er fouten in of zijn ze helemaal in orde? – grondige conclusies worden getrokken, zodat de toekomstige toewijzingen gepaard gaan met zekerheid.

Inzake de projectsteun ben ik zeker tevreden met het initiatief van de FCA dat u vermeldt, om samen met andere centrale autoriteiten stappen te zetten naar bepaalde landen.

Met betrekking tot Ethiopië hoop ik dat er op korte termijn zekerheid komt. Met betrekking tot Oeganda heb ik begrepen dat u dat minder in de hand hebt. U kunt daar geen correct tijdstip op vastleggen. U bent afhankelijk van het oordeel van familierechtbanken en het vooronderzoek van het parket van Turnhout daaromtrent. Ik hoop samen met alle betrokken ouders dat dit zo snel mogelijk gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Bedankt, minister, voor het overzicht per land. De situaties zijn verschillend per land. Wat de mensen verbindt, is de stopzetting van zo'n dossier. U hebt het zelf gezegd: dat zijn drama's. Daar zitten families en kinderen achter. De impact daarvan is niet te onderschatten. Een correcte en goede evaluatie is belangrijk, er moeten goede onderzoeken worden gevoerd. Daar moet een gepaste reactie op volgen.

Ik heb nog een paar vragen. Voor het overleg met de FCA gaat u aan een protocol werken. Iedereen weet dat er al langer problemen zijn tussen de FCA en het VCA. Acht u het mogelijk dat het protocol er komt tegen het overleg van maart? Of zal dat langer duren? Zouden we dat dan kunnen afsluiten zodat duidelijk wordt dat dossiers niet zomaar geblokkeerd kunnen worden?

Kanaalonderzoeken moeten blijven gebeuren. De adoptiediensten die deze onderzoeken uitvoeren of zelf nieuwe kanalen opzetten, moeten de nodige ruggensteun krijgen. We horen wel berichten dat buitenlandse adoptie geen toekomst meer heeft, maar u zegt dat er nog wel degelijk een perspectief is. Er zijn nog tal van kinderen in de wereld op zoek naar een goed, warm nest, en adoptie kan daarvoor een antwoord bieden. Ziet u daar een evolutie in? Merkt u een toename van het aantal kanaalonderzoeken? Merkt u een verschil tussen de verschillende adoptiediensten? Of slagen ze er allemaal in om nieuwe kanalen aan te boren en te openen?

Het is positief in verband met de Verenigde Staten dat de eerder rigide interpretatie van het verdrag wordt losgelaten. Men moet natuurlijk altijd eerst nagaan of er een oplossing is in eigen land. Het is niet omdat er pleegzorg of adoptie bestaat dat ieder kind in dat land beschikbaar is voor pleegzorg of adoptie. Dan is een buitenlandse adoptie misschien een oplossing, daar moet men voor openstaan.

De meeste vragen zijn al gesteld, ik heb er nog één in verband met Ethiopië. Ouders die allang een afgesloten dossier hebben, bij wie de adoptie allang afgerond is, komen vaak nog met vragen over dossiers uit het verleden. Krijgt u dat signaal ook, dat die vragen toegenomen zijn, dat ouders en kinderen zekerheid willen? Wat zijn de mogelijkheden voor de ouders? Waar kunnen zij terecht met de vraag of bij hen alles correct is afgehandeld? Kan hun dossier nog worden gecontroleerd?

Voor Oeganda geldt een aparte procedure. U geeft daar geen waardeoordeel over. Zijn de verschillende procedures gewoon twee trajecten naast elkaar? Of hebt u vragen bij de adopties in Oeganda? Zijn er procedurele problemen? We moeten natuurlijk wel de specifieke pijnpunten in de dossiers wegwerken.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, geachte leden, de collega's Parys en Schryvers hekelen hier uiteraard terecht de problemen met de diverse adoptiekanalen. Ook onze fractie maakt zich grote zorgen over die aanhoudende problemen bij interlandelijke adoptie. Het spreekt voor zich dat wij geen greep

hebben op die herkomstlanden, maar twijfel over een bonafide aanpak kunnen we uiteraard niet negeren. We kunnen niet lijdzaam toekijken. Dat is nefast voor heel wat niveaus, en ook voor alle betrokkenen, voor de kandidaat-adoptie-ouders, voor het betrokken kind, maar ook voor de werking en de medewerkers van de federale en Vlaamse organen die die interlandelijke adoptie in goede banen moeten leiden. Ik ondersteun dus zeker ook de vraag naar een betere, eenvoudigere en meer transparante procedure, alsook naar een gedegen overleg tussen Vlaanderen en de federale overheid, om de neuzen ter zake in dezelfde richting te krijgen. Minister, dat laatste hebt u zelf aangehaald.

U maakte zelf gewag van heel emotionele situaties bij de kandidaat-adoptie-ouders, die niet mochten vertrekken naar het herkomstland. Wordt er in extra ondersteuning voorzien voor ouders die hun adoptie op de lange baan geschoven zien, of die zelfs volledig ongeldig zien worden? Ik heb het dan niet alleen over het praktische, maar ook over het emotionele, over psychologische begeleiding. Wordt vandaag ook op voorhand al voldoende voorbereid op die adopties, met de toch wel onzekere situaties in de genoemde landen?

Wat de bedragen voor projectsteun betreft, kan ik me niet van de indruk ontdoen dat we op een fijne lijn balanceren. Uiteraard kan ik best begrijpen dat er kosten worden gemaakt, dat er diensten moeten worden vergoed, maar wie bepaalt wanneer de grens van de redelijkheid is overschreden? Ik volg zeker mevrouw Schryvers als ze stelt dat we dit zeker verder moeten bekijken, dat het een aandachtspunt is.

De heer Parys wees erop dat bij een niet-tijdige betaling de samenwerking eenzijdig kan worden opgezegd door Ethiopië. Hoe begeleidt men bij het afsluiten van die overeenkomsten? Kan er geen contractuele bescherming worden afgesloten, zodat bij een stopzetting aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan, zodat er een bepaalde procedure moet worden gevolgd?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dat waren veel vragen, veel pertinente vragen ook. Wat de toekomst van het kanaal in Ethiopië betreft, als uit die casusgebonden onderzoeken zou blijken dat het vertrouwen in documenten enzovoort overeind blijft, dan lijkt het me duidelijk dat de optie van dat kanaal open blijft. Dan zal men ook blijven toetsen, zoals dat al gebeurt, aan de principes van het Haags Verdrag, maar dan zal het kanaal op zich niet worden afgebouwd of gesloten. Dat zal echter moeten blijken uit die onderzoeken. Het klopt dat Kind en Gezin eigenlijk zeer snel heeft gezocht naar een methode om dat zeer snel te kunnen aanpakken. Het heeft een beroep gedaan op iemand die ter plaatse was en ook al door Nederland en andere instanties was aangesproken. Die heeft de opdracht uitgevoerd, zodat er over de betrouwbaarheid van dat onderzoek ook weinig of geen discussie kan zijn. Ondertussen heeft Kind en Gezin ook gecommuniceerd ten behoeve van al die ouders. Daar hebben wij alleszins toch sterk op aangedrongen. Daarbij heeft Kind en Gezin ook geprobeerd een luisterend oor te zijn. Soms ging het inderdaad veeleer om het proberen begrip op te brengen voor de zorgen van de mensen dan om het echt kunnen geven van heel concrete antwoorden op de heel korte termijn. Dat men er echter in geslaagd is om snel te kunnen aangeven dat men de zaken kan deblokkeren, heeft, hoop ik, voor een aantal mensen toch wat troost gegeven, net als het vertrouwen dat men op dat vlak inderdaad alles doet.

Ik moet toch nog eens herhalen dat met het in uitvoering brengen van dat decreet uit de vorige legislatuur, onze Vlaamse centrale autoriteit en ons Vlaams beleid erop gericht zijn om het onderzoek naar en de ontwikkeling van nieuwe kanalen te ondersteunen. Dat is de wens geweest van het parlement. Ik meen dat het VCA probeert dat consciëntieus te doen, maar natuurlijk ook met alle

risico's van dien. Ik hoed me er nu een beetje voor om te zeggen wie er fout is, want als men alle mogelijke zekerheden met alle mogelijke grendels wil, dan meen ik dat er over veel kanalen nog iets zou kunnen worden gezegd. Op een bepaald moment moet men in eer en geweten een inschatting maken, moet men dat toetsen vanuit de zorgvuldigheidsprincipes, moet men vernemen of het land waar de adoptie zich ontwikkelt, rechtsstatelijk voldoende het vertrouwen kan wettigen dat daarin moet worden gesteld.

Het VCA is de jongste jaren heel actief geweest op dat vlak. Het feit dat er met betrekking tot de VS nu een aantal zaken kunnen worden afgesproken met de FCA heeft misschien ook wel te maken met het feit dat het VCA de opbouw van die discussie grondig heeft voorbereid en alle vragen, verwachtingen en bezorgdheden van de FCA heeft meegenomen bij het opmaken van het dossier. Dan heeft de FCA haar inschatting daaraan aangepast.

Dat kind, dat ondertussen inderdaad in Vlaanderen is, bevindt zich thans in een tweede kandidaat-adoptiegezin. Als dat dossier in orde is, dan zal wellicht de procedure lopen om dat kind dus daadwerkelijk te adopteren.

Wij kunnen de situatie bij het parket van Turnhout natuurlijk niet rechtstreeks opvolgen, maar we hebben begrepen dat dat onderzoek nog niet is afgerond. Ik kan me voorstellen dat diverse familierechtbanken die nu worden gevat door de vraag van kandidaat-adoptieouders om een adoptie hier te erkennen, dus zullen wachten op het advies dat het parket zal geven. Dat parket zal zich waarschijnlijk toch ook oriënteren op de bevindingen van het parket waar het vooronderzoek was gecentraliseerd. Een van de knelpunten ter zake is dat volgens de FCA de procedure in het land van herkomst niet helemaal overeenstemt met onze adoptieprocedures. Onze Vlaamse centrale autoriteit zegt op een bepaald moment geweigerd te hebben om dat kanaal te erkennen omdat men in het land van herkomst inderdaad geen adoptie als dusdanig erkende, maar dan heeft de Raad van State haar terechtgewezen. De Raad van State heeft erop gewezen dat er een procedure van legal guardianship bestaat en dat het VCA die procedure moet erkennen en daarmee omgaan. Dat zegt ook meteen al iets over de vraag of men een procedure kan bedenken waarin er niets fout kan gaan en alles gegarandeerd is. Er zijn zeker dingen mogelijk. Alleen moeten we het volgende wel goed beseffen. Als men zegt dat een adoptiedienst zich garant moet stellen voor alles wat er in het buitenland gebeurt, dan kan dat contractueel allemaal wel worden geregeld, maar de vraag is alleen of er dan nog veel kandidaten zullen zijn om dat soort initiatief te nemen. Er is sprake van een samenspel met het VCA, dat ter plaatse gaat enzovoort. Men moet bekijken hoe men, door dat samenspel, voldoende elementen kan verzamelen om de deugdzaamheid van een adoptiekanaal te kunnen aantonen. Ook het feit dat men ook met proefsituaties en zo werkt, lijkt me in die zin toch een opbouw. Het VCA heeft daar bijzonder veel tijd en energie aan besteed, om te bekijken hoe men dat zo correct mogelijk kan doen.

We moeten proberen dit jaar dat protocol te realiseren, maar zoals ik al zei, is ook de Franse Gemeenschap een partij ter zake. Bovendien zal dat een protocol zijn tussen de federale, de Vlaamse en de Franstalige centrale autoriteit, maar er zijn nog andere partijen die zich kunnen mengen in een adoptieprocedure en daar ook een cruciale rol in spelen. Mijnheer Parys, u hebt verwezen naar de rechtbank. U weet wat er in dat Marokkaanse dossier is gebeurd. De kafala is door het hof van beroep van Gent niet op dezelfde manier in rekening gebracht als door andere rechtbanken en hoven. Ga daar maar eens tegenin als centrale autoriteit als de rechtbank van oordeel is dat er een andere interpretatie moet worden gegeven aan een artikel uit het Burgerlijk Wetboek. Ook het openbaar ministerie is een partij die zich moet mengen, zeker als het gaat over binnenlandse adopties, waarbij er een advies moet worden gegeven. In het geval van het kanaal Oeganda heeft de FCA de parketten gecontacteerd, en die zijn

natuurlijk gevat in de procedure voor de burgerlijke rechtbank. We moeten dus beseffen dat er nog een aantal andere partijen bij betrokken zijn, en dan heb ik het nog niet over de ambassades, de consulaten en andere instanties waarvan ook een interventie of een advies wordt gevraagd in een aantal van die situaties.

Er waren veel vragen over het budget: wie moet dat betalen, kan dat worden gerecupereerd enzovoort? Volgende week zult u daar hopelijk over spreken, maar ik vind in alle eerlijkheid dat we ons moeten afvragen of het in de toekomst nog doenbaar is om te werken met drie diensten voor interlandelijke adoptie. Dat alles kost immers geld, dat vergt expertise en hoe meer men dat versnippert en verwatert, hoe duurder dat is en hoe meer het afhankelijk is van het goede engagement van veel mensen, die dat met oprechte overtuiging doen. Ik hoop dat uw reflecties volgende week of de weken daarop zullen leiden tot een aantal conclusies op dat vlak. Mocht het parlement dit niet hebben aangehaald, dan zou dat ook mijn reactie op dit moment zijn geweest, wetende wat ik nu weet. Dan zou ik moeten zeggen dat we er toch eens over moeten nadenken of dat niet op een andere manier moet worden georganiseerd, wetende dat de middelen schaars zijn en dat expertise cruciaal is in dergelijke zaken. Er moeten dus toch een aantal vragen worden gesteld met betrekking tot de professionaliteit, de budgettaire situatie en de financiële mogelijkheden van die diverse adoptiediensten.

Dat wil niet zeggen dat er geen verantwoordelijkheden moeten worden genomen. Ik kan u zeggen dat het VCA op een bepaald moment een ingebrekestelling of aanmaning heeft verstuurd naar een adoptiedienst. We proberen dus natuurlijk wel de kwaliteit van het werk te beoordelen, en als het nodig is, wordt er natuurlijk wel opgetreden. Er moet ook inderdaad met de diensten worden bekeken op welke manier ze hun opdrachten uitvoeren. Dat wordt dus wel gedaan.

Mijnheer Parys, ik vind dat u een punt hebt, en dat moeten we misschien meenemen in de onderhandelingen over het protocol: ook de FCA moet zich zo organiseren dat ze aanspreekbaar is. De jongste maanden hebben Kind en Gezin en het VCA terecht heel wat tijd besteed aan het communiceren en overleggen met ouders, aan het ontvangen van ouders en dergelijke meer. Als de FCA echter meent een aantal initiatieven te moeten nemen, dan zou ze ter zake ook moeten kunnen worden aangesproken en uitleg moeten kunnen geven. Het lijkt me dus juist te zijn dat we in dat protocol ook moeten afspreken dat, indien men bepaalde beslissingen neemt, men daarover goed moet communiceren.

Ik begrijp dat er angst kan zijn om klachten over de werking te melden. Er moet misschien over worden nagedacht of dat op een onafhankelijke plaats kan, maar het is ook een beetje een dilemma. Als iemand ongerust is of klachten heeft, maar denkt dat niet te kunnen zeggen omdat dat zijn situatie of dossier zou kunnen hypothekeren, en die informatie blijkt dan een aantal maanden later op een andere manier te zijn terechtgekomen bij een instantie, die dan niet kan zeggen dat ze dat niet heeft geweten en daar dan op moet reageren, dan is dat toch ook niet zo evident. Ik begrijp dat punt heel goed, en ik begrijp dat dilemma ook heel goed, maar het punt is dat er op een bepaald moment vertrouwen is dat dat adoptiekanaal naar behoren werkt en aan de criteria beantwoordt die wij ter zake vooropstellen.

Dat daar vragen over komen, is niet denkbeeldig in dit soort materie. Het gaat over bedragen die moeten worden betaald. Soms zijn dat grote bedragen. Er is sprake van een bepaalde afstand en over een vreemd land waar een aantal zaken moeten gebeuren. Dan meen ik dat we er absoluut belang bij hebben dat de grootste transparantie wordt verzekerd en dat, als er zaken zijn die moeten worden gecheckt, dat ook tijdig wordt gesignaleerd. Anders is er het risico dat dit op een ander moment gebeurt. Ik verwijs naar Ethiopië. Ik zeg nu niet dat er dingen zouden zijn over dit kanaal die ouders niet zouden hebben gezegd. Ik

weet niet wat de mensen ter zake zoal menen, horen en denken dat problematisch zou kunnen zijn. Ik wil maar aangeven dat er op een bepaald moment een beslissing moet worden genomen, en dat het nooit goed is om dat zo laat in de hele besluitvormingsprocedure te doen.

Zoals gezegd, zullen we proberen dat protocol dit jaar af te werken. Dat is echter niet alleen afhankelijk van de Vlaamse bereidheid of vraag. Er lopen nog een aantal kanaalonderzoeken. Dat is allemaal gebaseerd op het decreet dat een proactief kanaalonderzoek suggereert.

Ik ga ervan uit dat er, aan de hand van een gesprek in deze commissie, ook aanbevelingen zullen komen die wij dan moeten meenemen in decretaal werk, besluiten of zaken die op het vlak van de regering of Kind en Gezin moeten worden georganiseerd.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Misschien kunnen we eerst het luik van de interlandelijke adoptie afronden. Minister, ik ben het met u eens wanneer u zegt dat nul risico niet bestaat. Als je werkt met een aantal herkomstlanden waar de dingen anders worden georganiseerd dan bij ons, is dat gewoon zo. Ik denk dat niemand in dit parlement ooit met de vinger zal wijzen als er dingen gebeuren waarvoor wij allemaal de nodige voorzorgen hebben genomen maar waarvoor je een zekere marge moet laten omdat je anders geen enkele interlandelijke adoptie zult realiseren. Ik ben het met de minister eens dat nul risico simpelweg niet bestaat en dat we dus ook niet moeten doen alsof dat wel mogelijk is.

Maar hebben wij vandaag binnen Kind en Gezin wel genoeg personeel om in dat proactief beleid dat we willen voeren rond kanaalonderzoek – het gaat over landen die niet naast de deur zijn – die delicate afweging te maken? Het gaat over moeilijke beslissingen, een heel groot aantal kanalen en heel feitelijke dossiers. We moeten daarover nadenken. Minister, u zegt dat we niet alleen de organisatie onder de loep moeten nemen van de adoptieorganisaties die effectief instaan voor die adopties. We moeten ook kijken naar de cel binnen Kind en Gezin die zich daarmee bezighoudt.

Minister, ik denk dat u nog zult ingaan op mijn vraag over binnenlandse adoptie?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De regels inzake instroom, en vooral dan het voorrangsbeleid voor tweede en derde adopties, zijn niet dezelfde voor de binnenlandse en de interlandelijke adoptie. Voor beide geldt dat kandidaat-adoptieouders die al een keer adopteerden, de voorbereiding niet opnieuw dienen te volgen, maar enkel voor binnenlandse adoptie wordt voorrang gegeven aan gezinnen die eerder adopteerden. Daarbij gaat het om een beleid dat niet wettelijk is verankerd, een praktijk die werd ontwikkeld door de adoptiediensten.

Het decreet van 2012, en het daarbij horende besluit van de Vlaamse Regering dat de voorbereiding op interlandelijke adoptie regelt, voorziet niet in een voorrangsregel voor gezinnen die al eerder adopteerden. Die gezinnen kunnen zich gewoon aanmelden, maar stromen in, zoals alle andere kandidaat-adoptieouders, in functie van hun datum van aanmelding.

Het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 houdende de binnenlandse adoptie voorziet vanaf 2016 in één enkele voorbereidingsprocedure voor alle kandidaten. Daarbij zullen nieuwe regels over de instroom van kandidaat-adoptieouders moeten worden uitgewerkt. Daarbij moet ook de vraag worden beantwoord of er eventueel voorrang wordt gegeven aan gezinnen die al eerder

adopteerden. Om een dergelijke keuze te kunnen onderbouwen, werd inderdaad de opdracht gegeven tot een literatuuronderzoek, om na te gaan of een algemene gerichte instroom van gezinnen die eerder adopteerden, in het belang is van het adoptiekind en van de kinderen al aanwezig in het gezin.

Dat onderzoek is nu beschikbaar, maar bevat geen duidelijke conclusies, noch in de ene, noch in de andere richting. Het VCA zal het onderzoek en de resultaten van het onderzoek in de komende weken nog bespreken met de verschillende voorzieningen in de sector, zoals de adoptiediensten en het Steunpunt Adoptie.

Het is evenwel belangrijk om mee te geven dat, bij het uitwerken van regels voor de instroom van kandidaat-adoptieouders en dus ook bij de beslissing of er al dan niet voorrang wordt gegeven aan gezinnen die eerder adopteerden, vooral wordt gekeken vanuit het perspectief van het kind. We gaan dus op zoek naar die gezinnen die het best geplaatst zijn om de kinderen die worden voorgesteld voor adoptie een nieuwe thuis te geven. Dat betekent dat ook gezinnen met adoptiekinderen of met kinderen in aanmerking moeten kunnen komen om opnieuw te adopteren, omdat sommige kinderen inderdaad baat hebben bij een adoptie in een gezin waar al kinderen aanwezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, het is mij goed bekend dat binnen de sector – de adoptiediensten, het VCA, Kind en Gezin, het Steunpunt Adoptie – heel veel mensen met ontzettend veel engagement werken. Het gaat dan over de voorbereiding van dossiers, de begeleiding van adoptanten en kandidaat-adoptanten, kanaalonderzoek, kanaalopvolging enzovoort.

100 procent zekerheid geven is inderdaad een ontzettend moeilijke opdracht. We moeten proberen om dat zoveel mogelijk te benaderen. Als er inderdaad twijfels waren vanuit het VCA over een aantal dossiers en als nu zou blijken dat al die dossiers wel degelijk wel in orde zijn, kan dat alleen maar iedereen die binnen de sector werkt, maar ook iedereen die nu wacht om te adopteren vanuit het betrokken kanaal Ethiopië, veel meer geruststellen. Dat is wat ik althans hoop.

Minister, ik heb nog een vraag over de individuele communicatie naar de betrokken gezinnen, de adoptiediensten en het VCA. Als ik goed ben ingelicht, loopt de individuele communicatie naar de betrokken gezinnen en adoptiediensten niet helemaal gestroomlijnd of gelijktijdig. Dat heeft als gevolg dat er soms informatie wordt gedeeld met een gezin waarvan de dienst nog niet op de hoogte is of omgekeerd. Dat kan voor moeilijke situaties zorgen. Kan daarover worden samengezeten met het VCA en alle betrokken diensten zodat daarover duidelijkheid ontstaat?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik vind uw antwoord op mijn vraag over binnenlandse adoptie goed in de zin dat u wilt uitgaan van het belang van het kind. Ik twijfel over het juiste antwoord op die vraag. Ik vind dat we dat hier ook mogen zeggen in dit parlement.

Als het goed is voor een kind om broers en zussen te hebben die ook geadopteerd zijn, moeten we dat toelaten en mogelijk maken. Maar als dat geen enkele rol speelt voor de verdere ontwikkeling van zo'n kind, moeten we ook in overweging nemen dat heel veel mensen die op de wachtlijst staan graag zo'n engagement om voor een kind te zorgen op zich willen nemen. De benadering die ervan uitgaat dat we naar een heel specifieke situatie kijken, vind ik dus zeker geen slechte. Ik hoop dat we het daarover nog eens zullen hebben in dit parlement als we het over instroombeheer hebben.

De voorzitter: Collega's, de bespreking van de conceptnota staat op de agenda. Meestal wordt het jaarverslag van het VCA ingediend in de loop van de maand mei. Traditioneel bespreken wij dat jaarverslag in de tweede helft van het voorjaar. Ik wil jullie vragen om, bij ongewijzigde toestand, toekomstige vragen te koppelen aan die twee discussiemomenten. Zo kunnen we de vraagstellingen wat groeperen.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de herverdeling van de leden van de DKV Zorgkas vzw
– 645 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, vorige week werd de conceptnota Vlaamse sociale bescherming toegelicht en vond er een gedachtewisseling plaats. Daarbij kwamen ook de zorgkassen aan bod.

Er zijn – of beter waren – zeven zorgkassen: vijf die gelieerd zijn aan de vijf grote, traditionele ziekenfondsen, één private zorgverzekeraar, namelijk DKV, en ten slotte de Vlaamse Zorgkas van overheidswege, vergelijkbaar met de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen.

DKV heeft in de zomer van 2015 aangegeven dat, gelet op de nieuwe verwachtingen en bevoegdheden die naar de zorgkassen worden toegeschoven in het kader van de Vlaamse sociale bescherming, ze dat niet langer konden waarnemen en stopten met hun diensten als zorgkas.

Dat is een interne beslissing, die wij hier uiteraard niet ter discussie zullen stellen. Ik moest echter de wenkbrauwen fronsen toen ik vernam hoe de herverdeling van de aangeslotenen bij DKV zou gebeuren. Op 31 december liepen de aansluitingen bij DKV ten einde. Nadien zouden alle DKV-leden een uitnodiging krijgen met het voorstel om hun premie voor de Vlaamse zorgverzekering voortaan te betalen bij het ziekenfonds waarbij ze zijn aangesloten. Ik heb begrepen dat die regeling werd uitgewerkt in overleg met de verschillende betrokken partijen.

Indien de personen zich in de loop van 2016 niet zouden aansluiten bij hun ziekenfonds, zouden ze in 2017 worden aangeschreven door de Vlaamse Zorgkas om hun premie dan alsnog bij de Vlaamse Zorgkas te betalen.

Waarom fronste ik de wenkbrauwen? Omdat dat toch wat contrasteert met wat we in de conceptnota lezen over marktwerking en concurrentie die moeten bijdragen tot cliëntgericht werken. De persoon met een zorgbehoefte zou de zorgkas kunnen kiezen indien hij niet tevreden is over de dienstverlening. Ook staat er verder vermeld dat het werken met zorgkassen de burger de keuzevrijheid moet geven en dat die concurrentie een incentive moet zijn voor kwaliteitsverbetering van de dienstverlening. Het vertrouwen van de burger is immers belangrijk.

Minister, ik heb een aantal vragen met betrekking tot de regeling en de werking van de zorgkassen.

We weten dat momenteel bij de vijf traditionele – laat ons ze zo noemen – zorgkassen een andere regel geldt, namelijk dat aansluiting enkel mogelijk is indien men ook aangesloten is bij het ziekenfonds dat achter die zorgkas staat.

Hoe valt dat te rijmen met de vrije keuze van de burger? Is er een mogelijkheid om in de toekomst van die regel af te wijken zodat het gemakkelijker is om over te schakelen op een andere zorgkas?

We zien dat de enige private speler inmiddels al is afgehaakt. Welke maatregelen zult u nemen om de concurrentie binnen de markt voldoende te waarborgen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, DKV heeft inderdaad beslist om haar activiteiten inzake de zorgverzekering stop te zetten om zich te concentreren op haar kernactiviteiten van aanvullende verzekeringen. De verplichte zorgverzekering uitvoeren, past niet meer in dit kader. DKV wenste, net als wij, een vlekkeloze en klantvriendelijke overdracht van haar leden. Zij is daarover in overleg getreden met het Vlaams Zorgfonds, onder meer om te vermijden dat er problemen van continuïteit zouden rijzen voor de betalingen van de zorgbehoevenden.

Aangezien er geen procedure is vastgelegd voor de overdracht van leden bij stopzetting, heeft DKV toen zelf voorstellen geformuleerd. Het Zorgfonds heeft daarbij gewezen op het respecteren van de keuzevrijheid voor de leden van DKV om hetzij aan te sluiten bij de zorgkas van hun ziekenfonds, hetzij bij de Vlaamse Zorgkas. DKV heeft, rekening houdend met de richtlijn van het Zorgfonds, gezocht naar een overgangsscenario dat, naar hun inzicht, klantvriendelijkheid en keuzevrijheid verzoende.

Daarbij werd een brief opgesteld aan de leden die informatie geeft over de stopzetting. De brief is bedoeld om een antwoord te geven op de vraag wat de leden moesten doen na de stopzetting. De formulering in de brief, waar DKV uiteraard vrij over kon oordelen, luidt als volgt: "Alle aansluitingen bij DKV Zorgkas vzw worden automatisch stopgezet op 31/12/2015. Momenteel hoeft u zelf niets te doen. In januari 2016 zal de zorgkas van uw ziekenfonds u een uitnodiging tot betalen bezorgen. Door het betalen van de bijdrage 2016 bij die zorgkas nemen zij uw lidmaatschap over op 01/01/2016. Betaalt u geen bijdrage aan de zorgkas van uw ziekenfonds, dan zal u in 2017 aangeschreven worden door de Vlaamse Zorgkas met de vraag om de bijdragen 2016 én 2017 te betalen. Wie al vanaf 2016 wenst aan te sluiten bij de Vlaamse Zorgkas kan dat aan ons melden. Wij doen het nodige."

In overleg met alle betrokken partners is voor deze werkwijze gekozen, om de overstap naar een nieuwe zorgkas voor de DKV-leden met zo weinig mogelijk administratieve overlast te laten verlopen – wel wetende, voor alle duidelijkheid, dat men verplicht is om aan te sluiten in Vlaanderen. Als men niet is aangesloten is en er wordt een recht geopend, kan dat heel wat discussies met zich meebrengen.

Van de overige 80.000 aangesloten leden bij DKV-zorgkas is ondertussen van 391 leden geweten dat ze wensen over te stappen naar de Vlaamse Zorgkas. De leden met een tegemoetkoming zorgverzekering bij DKV-Zorgkas hadden al eerder een brief gekregen van DKV waarin hun werd gevraagd om de nieuwe zorgkas van hun keuze aan DKV mee te delen. Vervolgens heeft DKV-Zorgkas alle noodzakelijke gegevens in verband met de tegemoetkoming aan de nieuwe zorgkas bezorgd zodat tegemoetkomingen vanaf 2016 verder konden worden uitbetaald. Dat betreft dus degenen die een uitkering hebben. Voor die beperkte groep leden van DKV was het van belang de continuïteit van betaling te kunnen waarborgen. Deze arbeidsintensieve procedure was enkel mogelijk omdat het hier om een relatief beperkte groep ging. Van de 1525 DKV-leden met een tegemoetkoming zorgverzekering hebben er ondertussen 128 aangegeven te willen aansluiten bij de Vlaamse Zorgkas.

Het is correct dat gezien het juridisch statuut van de zorgkassen die ingebed zijn in de ziekenfondsen het niet mogelijk is om aan te sluiten bij een zorgkas van

een ander ziekenfonds. Dat is reeds de hele periode van bij het bestaan van de Vlaamse zorgverzekering het geval. De wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen – een federale wet – laat niet toe dat zorgkassen die opgericht zijn door een ziekenfonds, personen aansluiten die lid zijn van een ander ziekenfonds. Deze regel geldt voor alle mutualistische zorgkassen. Wijzigingen daaraan zijn een federale bevoegdheid. Die regel is niet in strijd met de vrije keuze, want leden kunnen inderdaad jaarlijks overstappen naar een andere zorgkas. Aansluiting bij de Vlaamse Zorgkas is altijd mogelijk. Die mogelijkheid is ook expliciet opgenomen in de brief die DKV aan haar leden bezorgde: uiteraard staat het iedereen vrij om ook van zorgkas te veranderen. Ik denk dat u daarin gelijk hebt dat dit belangrijk is, maar veranderen van zorgkas is jaarlijks mogelijk. Als bijkomende voorwaarde voor veranderen van mutualistische zorgkas geldt dan inderdaad dat betrokkene ook voor de ziekteverzekering overstapt naar het ziekenfonds dat de zorgkas heeft opgericht. U kunt dus kiezen: de Vlaamse kas of de kas van een andere mutualiteit. Die procedure is beschreven op de website van de zorgverzekering.

Dat DKV haar activiteiten als zorgkas heeft stopgezet, valt te betreuren. Het huidige decreet op de Vlaamse zorgverzekering geeft aan dat om een zorgkas te kunnen oprichten – en dat is nog altijd mogelijk – men ofwel een ziekenfonds moet zijn dan wel een verzekeringsmaatschappij. Wij betreuren dat DKV stopt: de samenwerking met de DKV- zorgkas is altijd in een constructieve sfeer en in partnership verlopen. Als een actor in de zorgverzekering en de Vlaamse sociale bescherming beslist om zijn werkzaamheden niet voort te zetten, dan leidt dat onmiskenbaar tot een zekere verschraling van het aanbod. Maar uiteraard moeten wij als overheid de strategische keuzes van een commerciële partner respecteren. De context waarbinnen DKV werkte, was dezelfde als die van de andere zorgkassen. De erkenningscriteria en de criteria voor het toekennen van werkingssubsidies waren precies dezelfde, maar, en dat is natuurlijk wel een punt, de leefbaarheid van een zorgkas vereist wel een minimum aan middelen.

Mijnheer Persyn, als uw zorg of verwachting in de toekomst zou zijn dat anderen die een verzekeringsmaatschappij zijn, interesse betonen om een zorgkas op te richten, kan dat in de huidige omstandigheden. Ik kan me wel voorstellen dat velen die interesse zullen laten afhangen van de vraag of de werking van die kas natuurlijk voldoende gefinancierd is. Dat is natuurlijk een van de grote vraagstukken. Ik neem aan dat dit bij DKV ook wel een rol heeft gespeeld. Er komen nieuwe taken, maar de administratieve flow die hoe dan ook, waar die taak ook wordt uitgevoerd, toch een bepaalde kost heeft, zal vergoed worden.

Een zorgkas heeft een minimum aan middelen nodig, zeker nu er heel wat taken bijkomen, en ik denk ook een minimale schaalgrootte, als men dat allemaal kostenefficiënt wil doen, wat uiteraard ook vanuit onze positie een must is. Het blijft dus mogelijk dat nieuwe spelers zich aandienen. Het decreet Zorgverzekering laat dit uitdrukkelijk toe. We gaan er ook in onze communicatie voor zorgen dat de informatie over de mogelijkheid om van zorgkas te veranderen als men niet tevreden is over de dienstverlening, ook effectief voldoende wordt meegegeven. Uw aandacht voor dat punt willen we echt wel meenemen in de manier waarop we daarover in de toekomst zullen communiceren.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik dank u voor de toelichting en voor de zorgvuldigheid die gehanteerd is bij de regeling van de overgang, in overleg met DKV, het Vlaams Zorgfonds en de andere betrokkenen. Ik dank u ook voor de gedeelde bezorgdheid om toch voldoende mogelijkheden open te laten voor personen of mantelzorgers om desgevallend over te schakelen naar het Vlaams Fonds.

Ik stel me wel vragen bij de haalbaarheid voor nieuwe partners om eventueel toch nog in te treden in het scenario. Als een grote speler als DKV de pijp aan Maarten geeft, dan vrees ik dat er niet veel andere gegadigden zullen zijn om zich nog op deze markt te begeven.

Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het publicatieverbod voor jongeren in de bijzondere jeugdbijstand
– 658 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Het Kinderrechtencommissariaat heeft in 2014 een knelpuntennota gepubliceerd over het publicatieverbod dat geldt voor minderjarigen in de bijzondere jeugdbijstand – zoals dat toen heette – die onder een maatregel van een jeugdrechter vallen. Er zijn een aantal klachten binnengekomen bij het Kinderrechtencommissariaat die aantonen dat het verbod soms als oneerlijk wordt ervaren en dat het verbod de jongeren ervan weerhoudt hun verhaal te brengen. Persoonlijk vind ik dat het een soort omgekeerd stigma creëert rond jeugdbijstand omdat het natuurlijk heel moeilijk is om verhalen van echte jongeren, echte kinderen die daarbij betrokken zijn, te brengen.

De Raad voor de Journalistiek heeft op 11 december van vorig jaar een nieuwe richtlijn goedgekeurd over hoe de pers met minderjarigen moet omgaan. Ze probeert het recht op bescherming en het recht op vrije meningsuiting van de minderjarige met elkaar in evenwicht te brengen. Ook het begrip toestemming is erin opgenomen. De richtlijn luidt als volgt: "De journalist houdt het belang van de minderjarige voor ogen. Hij heeft aandacht voor het recht op bescherming van de minderjarige, maar ook voor het recht op vrije meningsuiting van de minderjarige. De journalist houdt bij zijn afwegingen rekening met een aantal criteria, namelijk de context, de aard en de gevoeligheid van het onderwerp, de emotionele betrokkenheid van de minderjarige bij het onderwerp en de maturiteit."

In een eerste reactie heeft het agentschap Jongerenwelzijn gezegd dat het een evaluatie zou maken. Uiteindelijk heeft het een aantal bedenkingen geformuleerd bij de richtlijn. Ze zeggen – en ik vind dat positief: "Als de berichtgeving totaal niet over de betrokken zaak gaat, volgt Jongerenwelzijn het advies om af te wijken van niet-identificatie." Dat wil eigenlijk zeggen dat als het over pleegkinderen gaat of over kinderen die in een voorziening opgroeien gedurende een deel van hun jeugd, en die kinderen geïnterviewd worden op hun speelplaats over een actie die hun school doet, die kinderen ook gewoon geïdentificeerd kunnen worden en aan het woord kunnen komen. Ik vind dat al een heel belangrijk standpunt.

Jongerenwelzijn is wel van mening dat er een strikt behoud moet blijven op niet-identificatie van minderjarigen die onder een maatregel van een jeugdrechter vallen als het over iets gaat dat te maken heeft met de zaak waarvoor ze onder die maatregel vallen. Een aantal gemotiveerde uitzonderingen toestaan, vindt het agentschap gevaarlijk omdat het meent dat de strafwet dan eigenlijk wordt overtreden.

In de knelpuntennota van het Kinderrechtencommissariaat werden nog een aantal andere knelpunten naar voren gebracht, en mogelijke oplossingen aangehaald. Daarover gaan mijn vragen. Minister, hebt u overleg gehad met uw federale collega van Justitie over het publicatieverbod voor jongeren in de bijzondere

jeugdbijstand en over de wetgeving die hierover op het federale niveau van kracht is? Hoe staat u tegenover een eventuele wetswijziging waarbij het mogelijk wordt gemaakt dat de jeugdrechter het absolute publicatieverbod kan milderen, zodat er dus eigenlijk in een gemotiveerde uitzondering kan worden voorzien?

Volgens het Kinderrechtencommissariaat heerst er over de huidige wetgeving vaak onduidelijkheid. De wetgeving wordt strenger geïnterpreteerd dan de wetgever oorspronkelijk bedoelde. Op welke manier worden de betrokken personen hierover geïnformeerd? Minister, bent u van plan om initiatieven te nemen om de betrokken personen hierover beter te informeren? Ik ken bijvoorbeeld mensen die me een verhaal vertellen van ouders die denken dat hun pleegkind niet op de klasfoto mag staan, of niet op de foto van zijn voetbalploeg. Dat is natuurlijk bijzonder onaangenaam, zowel voor de kinderen in de klas of in de ploeg als voor het betrokken kind zelf. Ik denk dat dit een te verregaande interpretatie is van de wet, maar ik had u daarover graag gehoord.

Minister, hebt u over deze problematiek overleg gehad met uw collega van Media? Wat zijn de eventuele conclusies die daaruit kunnen worden getrokken?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Er is nog geen overleg gepland met de federale overheid. Het agentschap Jongerenwelzijn geeft alvast aan dat het geen vragende partij is voor een wetswijziging. Als algemeen principe blijft het aangewezen dat de identiteit van minderjarigen die onder een maatregel vallen van een jeugdrechter, niet kan worden achterhaald door mediaberichtgeving. De bescherming van de minderjarigen staat voorop.

Het agentschap Jongerenwelzijn heeft een nota 'Aanbevelingen omtrent getuigenissen en beeldvorming van minderjarigen in de jeugdhulp' opgesteld. Die is te raadplegen op de site van het agentschap. De nota wordt jaarlijks geactualiseerd en is verspreid naar alle private voorzieningen die erkend en gesubsidieerd worden door Jongerenwelzijn, naar de Raad voor de Journalistiek en naar de hoofdredacties van de belangrijkste kranten.

De opmerkingen van Jongerenwelzijn van 14 december 2015 naar aanleiding van de nieuwe richtlijn van de Raad voor de Journalistiek zijn daarop gebaseerd. Dat standpunt is ook via Belga en de sociale media verder verspreid, met ook een link naar de nota, en naar de Raad voor de Journalistiek gestuurd. In deze recente reactie wijst Jongerenwelzijn vooral op de omzichtigheid die geboden blijft bij jongeren in een gerechtelijke procedure.

Verder sluit de reactie, zoals gezegd, aan bij de nota rond de aanbevelingen omtrent getuigenissen en beeldvorming van minderjarigen in de jeugdhulp. De woordvoerder van Jongerenwelzijn zal ook aanwezig zijn op een lunchdebat dat het Kinderrechtencommissariaat organiseert over dit thema, op 28 januari. Jongerenwelzijn blijft dus zeker in dialoog met de kinderrechtencommissaris in functie van het uitwisselen van standpunten en het bekijken van goede praktijken, met respect voor de federale wetgeving ter zake. We hebben geen contact gehad met de Vlaamse minister bevoegd voor de media. Er is voorlopig ook geen overleg gepland.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik vind dat een beetje spijtig, omdat ik denk, wat ook het Kinderrechtencommissariaat als een piste naar voren schuift, dat een gemotiveerde afwijking van dat algemeen publicatieverbod heel veel kan betekenen voor de jeugdzorg in het algemeen en dat dit het belang van het kind helemaal niet hoeft te schaden. Als we het meest extreme voorbeeld nemen van een jongere van

17 die begeleid zelfstandig woont, en die niet mag getuigen over zijn omstandigheden, hoewel hij dat heel graag wil en een heel traject is overlopen om te kijken of dat in het belang van de jongere is en of hij er de beoordelingsbekwaamheid voor heeft, dan vind ik het een verlies dat op geen enkele manier een gemotiveerde afwijking kan worden verkregen, zodat die jongere wel kan spreken, wel zijn getuigenis kan geven en wel kan meehelpen om een deel van het stigma, dat blijft bestaan omdat het onbekend is en omdat niemand erover mag spreken, weg te nemen. Ik zou de minister bijzonder hartelijk willen aanmoedigen om daar verder over na te denken en te kijken of we daar toch niet een beetje moeten opschuiven in het milderen van dat algemene en heel strenge publicatieverbod.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Ik wil aansluiten bij wat de heer Parys zegt. In Ierland bestaat inderdaad de mogelijkheid voor de jeugdrechter om te oordelen dat wel herkenbaar kan worden opgetreden in de media. De kinderrechtencommissaris pleit er inderdaad voor om een verschil in te voeren voor snelle media, waar je jongeren inderdaad moet beschermen en onherkenbaar moet maken, omdat er te weinig ruimte is voor nuancering, en trage media, waarin, zoals in Ierland, mits toestemming van de jeugdrechtbank wel mogelijkheid is om herkenbaar op te treden, omdat er daar meer ruimte is voor een genuanceerd beeld. Ik denk dat dat belangrijk is: het evenwicht tussen het recht om herkenbaar te zijn, zijn mening te geven, ervaringen te delen, en anderzijds de minderjarigen te beschermen tegen de latere gevolgen van dat publiek optreden. Minister, ik miste ook een beetje uw persoonlijke standpunt. Misschien kunt u daar toch nog iets dieper op ingaan.

Katrien Schryvers (CD&V): Een jongere van 17 jaar die begeleid zelfstandig woont, kan natuurlijk wel over zijn persoonlijke situatie getuigen. Het gaat er alleen over geïdentificeerd of identificeerbaar te getuigen.

Het publicatieverbod voor jongeren in de bijzondere jeugdbijstand is inderdaad een federale regelgeving. De CD&V-fractie wil hier heel omzichtig mee omgaan. Het belang van de minderjarige staat voorop. Sommige minderjarigen verdienen bescherming voor verklaringen die ze afleggen, waarmee ze nadien geconfronteerd kunnen worden of waar ze later spijt kunnen van hebben.

Als er toch zou overwogen worden om het te milderen, dan is de leeftijd en de instemming van de betrokken partijen van groot belang. Soms zijn er ook hulpverleners bij betrokken, en dan duikt het probleem van het beroepsgeheim op.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De tekst is duidelijk: gerechtelijke jeugdhulp valt onder toepassing van artikel 433bis van het strafwetboek. Volgens de strikte juridische interpretatie mag de minderjarige in kwestie niet identificeerbaar in beeld worden gebracht en mag de inhoud van het gerechtelijk dossier niet bekend worden gemaakt. In deze gevallen stellen Jongerenwelzijn en Steunpunt Jeugdzorg evenwel dat een minderjarige die onder artikel 433bis van het strafwetboek valt, toch herkenbaar in beeld kan worden gebracht als er geen enkele link is met de jeugdhulpcontext of de gerechtelijke procedure. Concreet betekent dit dat bijvoorbeeld een klasfoto van een minderjarige die onder een maatregel van een jeugdrechter valt, toch herkenbaar in beeld kan worden gebracht, als er maar geen enkele link is met de jeugdhulpcontext of de gerechtelijke procedure. Concreet betekent dit dat bijvoorbeeld klasfoto's met een kind onder toezicht van de jeugdrechter mogelijk zijn, evenals foto's tijdens activiteiten van de jeugdbeweging of een deelname aan een televisieprogramma zoals The Voice Kids.

Het Vlaamse niveau heeft gedaan wat moest om duidelijk te informeren over wat kan en wat niet kan. Het is best mogelijk dat een parlementslid van mening is

dat het evenwicht dat in artikel 433bis van het strafwetboek gezocht is, niet adequaat is en dat het moet worden genuanceerd. Men kan daarover van mening verschillen. Persoonlijk ben ik geneigd het agentschap daarin te steunen, maar het is zeker geen zwart-witverhaal. Als men artikel 433bis van het strafwetboek in debat wil brengen, dan moet men een wetsvoorstel indienen in het federaal parlement en een meerderheid zoeken, zodat een wetswijziging tot stand kan worden gebracht.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, de interpretatie die door de mensen op het terrein wordt gehanteerd, is duidelijk te streng. Er heerst enig misverstand over de vraag of een kind dat onder toezicht staat, op een klasfoto of een foto van een sportvereniging mag staan. Mijn vraag was wat u doet om dit misverstand uit de wereld te helpen. De vraag is of u overleg pleegt met uw federale collega over de bewuste bepalingen in het strafwetboek. Ik was vooral benieuwd naar uw persoonlijk standpunt.

Minister Jo Vandeurzen: Ik gaf het standpunt van de administratie.

Lorin Parys (N-VA): De administratie zegt dat de strafwet niet mag worden overtreden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stichting To Walk Again en de uitbouw van een postrevalidatiecentrum
– 661 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, voor 2016 wil de door Marc Herremans geleide stichting To Walk Again 2.0 inzetten op staprobots en Vlaanderens eerste postrevalidatiecentrum. De doelstelling is mensen die verlamd zijn geraakt, in het postrevalidatiecentrum 'in beweging te houden', en onder meer met behulp van staprobots terug (deels) zelfstandig te laten stappen. Hoogtechnologische innovatie en postrevalidatie zouden er gecombineerd worden en moeten er hand in hand gaan.

De technologische vooruitgang laat immers toe met staprobots meerdere spieren tegelijk te trainen, wat een groot voordeel is ten opzichte van de huidige kinesitherapie. Tegelijk worden deze staprobots ook goedkoper. De prijs ligt nu op 100.000 euro per exemplaar, maar is aan het dalen. Finaal is het de hoop van de stichter dat het in de toekomst via een microchip mogelijk moet zijn deze staprobots aan te sturen op een manier die dicht in de buurt komt van hoe ons zenuwstelsel vandaag de spieren aanstuurt.

De staprobot is met andere woorden een toestel dat personen met een verlamming de mogelijkheid biedt zich opnieuw rechtopstaand te verplaatsen. Meer tijd per dag rechtopstaand doorbrengen heeft eveneens verschillende medische voordelen die onder meer de kans op doorligwonden verkleinen. Men zou zelfs kunnen spreken van terugverdieneffecten daar de behandelingskosten voor aandoeningen ten gevolge van te weinig bewegen of te veel zitten vermeden worden.

De stichting heeft verregaande plannen – en diverse contacten in het kader van Care Valley Kempen – om in 2016 daadwerkelijk een postrevalidatiecentrum op

te richten. Er staan nu al mensen op de wachtlijst voor de zogenaamde stapsessies. Verschillende prominenten, ook van de Federale en Vlaamse Regering, hebben trouwens hun steun en waardering uitgedrukt op een recent benefietgala in Knokke.

Het AZ Herentals is kandidaat voor dit postrevalidatiecentrum, dat een onbetwiste meerwaarde zou zijn voor de medische zorg in Vlaanderen. Voormeld ziekenhuis heeft ook de nodige ruimte instapklaar, de nodige medische expertise, de steun van Sporta, de sportvakanties van To Walk Again die Sporta al organiseert, en de steun van de medische, wetenschappelijke en economische wereld in de Kempen. Iedereen lijkt de opstart van het postrevalidatiecentrum dus genegen. Misschien zijn er nog andere instellingen kandidaat?

Minister, beaamt u de voordelen van postrevalidatie met staprobots ten opzichte van kinesitherapie voor personen met een verlamming? Erkent u de preventieve werking ervan, onder meer inzake botontkalking en doorligwonden? Wanneer zal Vlaanderen het toegezegde engagement vertalen in concrete stappen? Wanneer zal de beslissing over de erkenning van een postrevalidatiecentrum genomen worden? Waarom is ze, ondanks de eerdere toezeggingen, nog niet genomen? Indien het antwoord op de vorige vragen positief is, zal de reeds opgebouwde expertise, zowel de medische als de projecten van Sporta, verder worden ondersteund en gevaloriseerd? Zult u bij uw collega's in de Vlaamse Regering verdere ondersteuning bepleiten?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Revalidatie voor personen met verlamming of amputatie is een continu proces. Dit gebeurt door systematische training van de verminderde functies door actieve en passieve mobilisaties en specifieke revalidatiemethoden. Hierbij wordt onophoudend gezocht naar de nieuwste wetenschappelijke technieken om de revalidatie van de patiënt maximaal te kunnen ondersteunen. Meestal verloopt dit onderzoek samen met de onderzoekseenheden van hogescholen en universiteiten, die hiervoor de nodige input en proeflabo's aanleveren. Staprobots zijn dan ook een voorbeeld van dergelijke samenwerking. De intensiteit van training door deze apparatuur overstijgt de mogelijkheden van de gangrevalidatie via individuele kinesitherapie, omdat die laatste zijn beperkingen heeft. Het lijkt zeer aannemelijk dat het regelmatig gebruik van een staprobot botontkalking en doorligwonden zal voorkomen. Er is verder wetenschappelijk onderzoek nodig om na te gaan of dit effectief en kosteneffectief is, en of iedereen met functieverlies hiervoor in aanmerking komt.

Een initiatief zoals To Walk Again 2.0 verdient alle lof. Het is een project dat vanuit de eigen ervaring van een topatleet is ontstaan. Het biedt de mogelijkheid tot sport en revalidatie in een multidisciplinaire omgeving, met de nadruk op laagdrempelige toegang. Dit past wat mij betreft ook in de filosofie van Flanders' Care.

Ondertussen zijn vier partners rond het project gaan samenwerken: To Walk Again, het Algemeen Ziekenhuis Sint-Elisabeth te Herentals, het onderzoekslabo Mobilab van de Hogeschool Thomas More campus Geel en Orthopedie Van Haesendonck. Blijkbaar zijn de eerste activiteiten al gestart in 2015 in het ziekenhuis te Herentals. De partners wensen een postrevalidatiecentrum op te starten in het Algemeen Ziekenhuis Sint-Elisabeth en wensen daarvoor een erkenning of alvast een toelating.

Hier moet ik even uw vraag vertalen naar de regelgeving waarover we nu spreken. Een erkenning van een postrevalidatiecentrum kan ik momenteel niet geven omdat een dergelijke afdeling wettelijk niet omschreven is, en dus niet is genormeerd. Ik heb van niemand een vraag ontvangen om een centrum te erkennen, er bestaat gewoon geen kader voor om dat te doen.

Uiteraard kunnen postrevalidatieactiviteiten wel in een ziekenhuis plaatsvinden. En zeker in het kader van de activiteiten van een gespecialiseerde afdeling voor locomotorische revalidatie, waarvoor het ziekenhuis erkend is – het heeft Sp-locomotorisch dertig bedden –, of in het kader van revalidatieovereenkomsten met het RIZIV. Aangezien het ziekenhuis een erkende afdeling voor locomotorische revalidatie uitbaat, kan een dergelijke activiteit dus ook op een ambulante manier worden aangeboden. In die zin kunnen de invulling van het concept of tenminste de aan ons beschreven activiteiten die plaatsvinden in het ziekenhuis, worden beschouwd als hebbende de kenmerken van een ziekenhuisactiviteit. Dat betekent dat wij voor de federale financiering die al loopt in verband met de infrastructuur, waarvoor wij voor een deel in beeld komen doordat de gemeenschappen bevoegd zijn voor investeringsfinanciering, de FOD de opdracht hebben gegeven om die lopende financiering van die infrastructuur voort te zetten. Datgene wat daar wordt ontwikkeld, kan wat ons betreft als ziekenhuisactiviteit worden gehonoreerd. Dat was voor dit project de vraag die men ons heeft gesteld.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Minister, ik zeg twee keer dank. Een eerste keer voor de erkenning voor de waarschijnlijke meerwaarde met betrekking tot postrevalidatie en de staprobots. U hebt de hele vraag heel goed begrepen. Ten tweede omdat u letterlijk hebt gezegd dat het kan worden erkend als ziekenhuisactiviteit, gelinkt aan de Sp-locomotorische bedden. Dat betekent dat de vier actoren die mee trekken, waaraan er nog andere zullen worden toegevoegd in het kader van Europese projecten, verder kunnen. De eerste stappen kunnen worden gezet naar de uitbouw van dat postrevalidatiecentrum. Ik kan daar alleen maar verheugd om zijn. Ik hoop dat die mensen en die actoren, waarvan de medische meerwaarde zal worden bewezen, ook in de toekomst zullen kunnen rekenen op steun voor de uitbouw van die expertise en de verankering van die expertise in Vlaanderen.

Minister, ik dank u voor uw positieve antwoord. Ik heb er een weekje op moeten wachten. Maar een weekje uitstel is geen probleem als het antwoord positief is.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Ik ben uiteraard ook zeer tevreden dat hier het antwoord komt dat de lopende financiering wordt voortgezet. Ik heb iets minder duidelijkheid gekregen over de vraag of dit uiteindelijk wil zeggen dat er heel veel aandacht aan zou moeten worden besteed. Ik was blij met de vraag van de heer Bertels. Niet alleen omdat dit mij, uit de streek komende, ook na aan het hart ligt, maar vooral ook omdat dit de vraag is naar de mate waarin Vlaanderen inspanningen zal doen om binnen de sector van de revalidatie meer mogelijkheid te creëren om nieuwe technologie te introduceren.

Of het nu gaat over staprobots of over exoskeletons, waarover ik het in de conceptnota al had, of over kunstarmen die via de hersenen worden gestuurd en nieuwe mogelijkheden via app's en dergelijke, het is zeer belangrijk dat we daar heel veel aandacht voor hebben. Minister, ik hoor u zeggen dat daarvoor nog verder onderzoek nodig zal zijn. Wij weten allemaal dat het heel vlug gaat. Als we er niet vlug regelgeving voor kunnen uitbouwen en daarmee rekening houden bij de financiering van de revalidatiecentra, zullen we achter de feiten aan lopen. Ik hoop dus dat daar aandacht aan zal worden besteed en dat we dit niet zullen afdoen met de opmerking dat er verder onderzoek zal nodig zijn. We moeten een aanzet geven om ook die technologieën bij de financiering mee in rekening te brengen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dat we in Vlaanderen willen excelleren met innovaties in die sector, is een van de kernopdrachten van het Flanders' Care-programma.

Het gaat zeker over assistieve technologieën en over alles wat te maken heeft met langdurige ondersteuning. Aangezien we daar toch een vorm van basisbevoegdheid hebben, proberen we met innovatie en ondernemen samen met alle betrokken agentschappen te focussen op de steun aan dit soort initiatieven vanuit diverse hoeken, zowel vanuit het universitaire perspectief als vanuit de zorgsector als vanuit de commerciële wereld. Maar als het erop aankomt – en dat is de strekking van de vraag – om dan te zeggen dat dit terugbetaalbare technologie is, dan moet er toch een wetenschappelijke onderbouwing komen om te zeggen wat in welke omstandigheden in aanmerking komt voor terugbetaling. En dan is de vraag: door wie? Dat kan een hulpmiddel zijn dat door het RIZIV moet worden gefinancierd, of dat kan eventueel in het kader van de hulpmiddelen voor personen met een handicap worden terugbetaald. Dit issue is bij de leden van deze commissie erg bekend.

In welke mate worden daar budgettaire prioriteiten gelegd? Dat doe je toch het best op basis van gevalideerde wetenschappelijke onderzoeken.

Ik ken die technologie ook. Het is vrij spectaculair wat zij kunnen doen. Ik heb enkel willen aangeven dat als de volgende stap is dat iedereen met motorische beperkingen moet worden gefinancierd om een staprobot te krijgen, we dan in een belangrijke budgettaire aangelegenheid worden betrokken. Dan moet toch eerst wel duidelijk blijken in welke mate dat in de revalidatie inzetbaar en nuttig is. Dat lijkt mij eerlijk gezegd legitiem. Precies daarom moet dit soort initiatieven een zekere ruimte nemen om daarrond te experimenteren en dit wetenschappelijk te laten valideren. Dat is het belang van dit soort innovaties.

In het algemeen hoop ik dat dit soort speerpunttechnologie kan worden ontwikkeld. Het moet misschien niet allemaal eindigen in de meest geavanceerde vormen van ondersteunend materiaal, maar ik hoop natuurlijk dat dit soort dingen een opener kunnen zijn om de nieuwe dingen te introduceren in de bestaande financieringssystemen.

Ik heb hier vorige week naar aanleiding van de uiteenzetting over de Vlaamse sociale bescherming over de revalidatiesector gesproken. Als je in Vlaanderen het revalidatieconcept ontwikkelt, moeten we bekijken hoe we daarin bepaalde innovaties mogelijk maken. Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar u hebt vorige week gezien dat het nog een hele oefening zal zijn om het stuk dat gemeenschapsbevoegdheid is geworden, in een stabiel financieringskader te brengen. We zijn er, samen met de sector, mee bezig.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Minister, het is belangrijk dat u nu mede de mogelijkheid hebt gecreëerd om die nieuwe innovatieve technologie verder te ontwikkelen en te verfijnen en ook in de praktijk toe te passen. Daardoor kun je komen tot 'evidence based medicine'. Het is belangrijk om in de zorg- en revalidatiesector die nieuwe technologie te omarmen. Het is belangrijk dat we daarna bekijken hoe dat zich in de praktijk realiseert, met de verschillende actoren die u al hebt opgenoemd. Heel de medische en universitaire wereld is daarbij betrokken, samen met actoren op het terrein die zorg uitoefenen. We zullen daar verder aan kunnen werken. Dan zullen we in de verdere discussie effectief moeten bekijken hoe we dat zullen opnemen in de 'care'-evolutie die we in de zorgsector zullen krijgen. We zullen dat hier krijgen, maar ook op andere terreinen. Het is belangrijk dat we op zijn minst al de eerste stap kunnen zetten. Ik heb begrepen dat we dat zullen kunnen doen. Daardoor zullen we dat in de praktijk daadwerkelijk kunnen uittesten met mensen die nu al op de wachtlijst staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de feitelijke invoering van de persoonsvolgende financiering
– 663 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de diensten thuisbegeleiding in de transitie naar de persoonsvolgende financiering
– 804 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over thuisbegeleiding
– 814 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, op 18 december 2015 kwam het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de oprichting van een regionale prioriteitencommissie, het toekennen van prioriteitengroepen, het vaststellen van maatschappelijke noodzaak, de toeleiding naar ondersteuning, en de afstemming en planning in het kader van persoonsvolgende financiering op de ministerraad. In de bijgevoegde nota staat dat met dit ontwerpbesluit dat aansluit bij het besluit van de Vlaamse Regering over toeleiding in 2016 de start wordt gegeven van de feitelijke invoer van de persoonsvolgende financiering (PVF), die op 1 januari 2017 effectief in werking treedt voor alle personen met een handicap.

In een artikel in De Standaard van 22 december 2015 stelt Karina De Beule, woordvoerster van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), dat alle mensen met een handicap die vandaag zorg genieten vanaf 2017 op het nieuwe PVF-systeem overschakelen en dat tegen eind 2017 iedereen overgeschakeld zal zijn.

Uit een artikel in De Standaard van daags tevoren bleek dat voor mensen met een persoonlijkeassistentiebudget (PAB) het nog steeds niet duidelijk is hoe ze dit zullen kunnen voortzetten na de invoering van PVF. Blijkbaar gaan mensen er nog steeds van uit dat eerst de reguliere diensten moeten worden uitgeput, vooraleer men recht heeft op een persoonsvolgend budget.

Minister, er circuleren heel wat data. Op welke datum worden de budgetten van de mensen effectief persoonsvolgend? Op welke manier zult u ervoor zorgen dat iedereen blijvend gebruik kan maken van zijn of haar rechten vanuit het oude systeem?

Dit voorbeeld toont nogmaals aan dat communicatie over PVF uitermate belangrijk blijft. Wat zult u ondernemen om zowel de mensen met een PAB als de mensen die ondersteuning krijgen via zorg in natura, als mensen die nog geen zorg hebben, duidelijk te informeren over de overgang naar PVF?

– Peter Persyn treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik begin waar de vorige spreker eindigt. Er zijn heel veel vragen en onduidelijkheden. Veel commissieleden krijgen mails van vzw's en organisaties, met heel concrete vragen. Als parlementslid moeten wij dan antwoorden dat zij meer informatie hebben dan wij. Wij hebben de nota van de taskforce niet, enzovoort. Ik dring er daarom op aan dat wij in dit parlement

een ernstig en breed gesprek kunnen hebben. Dat is niet alleen interessant voor de werkefficiëntie: zo krijgen we een goede opvolging. Die taskforce maakt een aantal evoluties door. Zo weten we op zijn minst welke kaders er worden meegegeven en kunnen we daarover een debat hebben.

Aangezien een aantal vragen gekoppeld zijn, zal ik meer vragen stellen dan ik hier heb. Het zijn brede vragen. Dat toont aan dat we hier vandaag een PVF-debat hebben.

De eerste vraag die ik had ingediend, ging over de thuisbegeleidingsdiensten. Ik wil daar straks nog enkele vragen over de multidisciplinaire teams (MDT) aan toevoegen.

Voor de thuisbegeleidingsdiensten is er een oproep geweest van het samenwerkingsverband van 26 Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten, die verontrust reageren, zoals verschillende organisaties in de sector, over de informatie die ze krijgen van de Taskforce PVF. Er komen hervormingen aan. Specifiek zou voor de zorg voor thuisbegeleiding bij de uitvoering van het PVF-decreet worden geopperd om niet meer naar een apart besluit van de Vlaamse Regering (BVR) te gaan. Tot nu toe was er een apart BVR thuisbegeleiding, waar in een specifieke personeelsomkadering was voorzien. De bedoeling is dat die zou omgaan in functie van het aantal punten. Als je onder de acht punten zit, zou je naar rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) gaan, boven de acht punten zou je naar een vergunde aanbieder in trap twee gaan. Op zich klinkt dat als een opsplitsing, een specifieke vereenvoudiging van modules enzovoort. Bij de dienst thuisbegeleiding bestaat de vrees dat er door de inkanteling een vervlakking komt in de financiering. De vrees is dat het reliëf dat er nu is – sommige diensten hebben een intensievere werking, andere hebben minder personeelsuren –, wordt vervlakt en dat zou maken dat ze hun zorgvorm niet meer kunnen aanbieden zoals ze nu doen.

De diensten thuisbegeleiding geven laagdrempelige hulp, en dat is belangrijk, maar het blijft gespecialiseerde doelgroepspecifieke ondersteuning. Dat kun je niet zomaar gelijkschakelen met de breedsporige handicapoverschrijdende ondersteuning en zorg van de RTH-diensten. De diensten vrezen dat een inkanteling gepaard zal gaan met kwaliteitsverlies van de begeleiding die zij nu aan huis bieden aan personen met een beperking. De diensten wijzen op het belang van het reliëf in het zorgaanbod, om kwaliteitsvolle specifieke ambulante begeleiding te kunnen bieden aan personen met een beperking.

Minister, welke argumenten worden gebruikt om deze inkanteling te ondersteunen? Erkent u het belang van het reliëf in het aanbod voor ambulante thuiszorg, en als u dat erkent, dat de subsidiëring in functie van dat reliëf gebeurt? Hoe zult u ervoor zorgen dat een kwaliteitsvolle ondersteuning aan huis voor personen met een beperking wordt gewaarborgd? Wat is uw mening over het advies van de Taskforce PVF in deze zaak? Had u reeds overleg met de diensten thuisbegeleiding? Is zo'n overleg gepland?

Een gelijkaardige vraag gaat over de multidisciplinaire teams. Sommige MDT's hebben een heel specifieke werking, en ook daar zit dat reliëf. Sommige zijn heel gespecialiseerd, sommige werken op een andere manier. Wordt dat reliëf daar meegenomen? Gaat alles naar eenzelfde kader? Bijna alle MDT's zeggen dat de omkadering voor hun werking onvoldoende is. De organisaties die een onafhankelijk MDT hebben, die niet aan andere werkingen zijn gekoppeld, zeggen dat ze dat bij deze omkadering niet meer zullen kunnen aanbieden omdat het te weinig is. De zorgkassen zeggen dat dat voor hen een verlieslatende post is, maar dat ze het zullen inkaderen in een groter geheel om dat op te vangen. Op zich is de MDT-werking verlieslatend, en dat is een bedreiging voor heel wat onafhankelijke werkingen.

Ik wil een concreet voorbeeld geven, namelijk van de begeleiding in het West-Vlaams centrum voor diagnose van mensen met autisme. Daar is een heel specifieke context. Hun werking werd vroeger extra ondersteund door de provincie, maar dat kan nu niet meer. Die organisaties hebben dus heel concrete vragen. De onrust in de sector is vrij groot en dat is niet abnormaal bij een overgang. De informatie die we hebben, is relatief beperkt.

Ik roep dus op om in het parlement een grondig debat te hebben over de evoluties van de omschakeling en om de nota's, die de taskforce binnen de sector verspreidt, hier te kunnen bespreken.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp·a): Minister, het wordt ten overvloede duidelijk dat er nog wel wat werk is om het noodzakelijke draagvlak om een heel grote transitie op te zetten, op te bouwen op het terrein. Mensen zijn in het door u verklaarde sleuteljaar 2016 nog altijd onzeker over de precieze impact. Het is iets te gemakkelijk om dat gewoon toe te schrijven aan de angst voor verandering of aan het vasthouden van in de praktijk gegroeide gewoonten. Dit heeft ook te maken met de manier waarop de Vlaamse Regering, de administraties en uzelf deze transitie aanpakken.

Ik geef het voorbeeld van de positie van de thuisbegeleiding omdat dat heel illustratief is. De wijziging kan op het terrein tot een vervlakking leiden, tot eenheidsworst als ik het bijna karikaturaal mag zeggen. Vandaag wordt men met moeilijkheden geconfronteerd, maar er zijn wel oplossingen voorhanden als we er maar voor zouden zorgen dat er voldoende middelen zijn. Anderzijds, minister, sijpelt er een nogal warrige communicatie van u door naar het terrein, tot grote ongerustheid daar. Blijkbaar is het voornemen om al vanaf 2017 de zorg voor thuisbegeleiding te laten opgaan in het besluit van de Vlaamse Regering RTH, waar dat vandaag legistiek is geregeld in twee besluiten. Tot hier kun je zeggen dat het wat muggenzifterij is – waarom twee besluiten als het met een besluit kan. De realiteit op de werkvloer gaat wel uit van die twee besluiten en dat heeft op zich een waarde.

Er zit een ratio achter het feit dat men met twee besluiten heeft gewerkt. Aan de ene kant is er een breedsporige handicapoverschrijdende ondersteuning die men terugvindt in de diensten rechtstreeks toegankelijke hulp. Aan de andere kant moet toch iedereen onderkennen dat wat de thuisbegeleidingsdiensten doen, eerder gespecialiseerder en doelspecifieker is. De voorbeelden die mevrouw Van den Brandt daarnet heeft gegeven, onderschrijven dat. Het is niet omdat men laagdrempelig werkt dat men automatisch rechtstreeks toegankelijk is. Dat reliëf zouden we moeten kunnen blijven aanhouden, los van vragen over efficiëntiewinsten, los van vragen hoe je dit legistiek inkantelt. De bezorgdheid zit in de betaalbaarheid in de toekomst en het organisatorische onderscheid dat zou moeten kunnen blijven.

Minister, we capteerden de ongerustheid op het terrein en we wilden u daarover ondervragen. Deze vraag werd, overigens terecht, onontvankelijk verklaard omdat op dat moment de bespreking van de begroting en de beleidsbrief gepland was. Ere wie ere toekomt: collega van der Vloet stelde de vraag. We gingen er niet verder op in omdat uw antwoord bijzonder duidelijk was. U zei: "Ik ben niet op de hoogte van de geruchten." Tot daar het citaat. Dat was ook het antwoord. Sommige van uw antwoorden zijn iets langer en moeten we iets meer analyseren, maar toen u zo duidelijk was, leek op dat moment voor mij de kous af. Maar nadien kwam er plots een ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering, waar letterlijk staat: "De opheffing van het besluit Vlaamse Regering 'thuisbegeleiding' zal worden geregeld in het besluit Vlaamse Regering 'transitie'." Daarmee wordt

de hele discussie meteen weer op scherp gesteld en vindt de ongerustheid die in het werkveld bestaat, een argument. Uit hetzelfde document bleek bovendien dat de Inspectie van Financiën u reeds op 27 oktober advies gaf, een positief advies nota bene.

Minister, u kunt toch onmogelijk volhouden dat u op 3 december 2015 in de commissie antwoordt dat u niet op de hoogte bent van 'geruchten' – het taalgebruik alleen al geeft een appreciatie weer – en dat u parallel, onder de radar, advies vraagt aan de Inspectie van Financiën, die u dat reeds op 27 oktober geeft.

Minister, u hebt hier in de commissie een ongelooflijke kans gemist om duiding te geven aan een werkveld dat ongerust is. Het gaat niet alleen over een beetje een aversie tegen verandering, maar over een terechte vrees dat men over één kam wordt geschoren, dat er minder middelen dan nodig zijn en dan vandaag worden toegekend, zullen worden toegekend in de toekomst. U bent zelf mee verantwoordelijk voor de problemen en de ongerustheid die worden geschetst. Ik ben er zeer verbaasd over.

Minister, kunt u toelichting geven waarom u op 3 december 2015 niet op de hoogte was over de hervormingen van de thuisbegeleidingsdiensten en er op 11 december een document voorgelegd werd aan de Vlaamse Regering waarover de Inspectie van Financiën al op 27 oktober een advies gaf? Hoe motiveert u de hervorming van de rechtstreeks toegankelijke hulp op deze manier, in concreto met de herpositionering van de thuisbegeleiding? Bevestigt u het scenario zoals dit is geschetst? Gaat u dus door met het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering? Hoe motiveert u dat? Kunt u de gevolgen op het terrein van de hervorming toelichten? Kunt u de status van deze hervorming toelichten? Wat werd reeds beslist? Bevestigt u de timing? 2017 zal zeer snel zijn. In welke mate werd deze hervorming besproken met het werkveld? Wat is het resultaat? Denkt u dat er een draagvlak is?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, alle op de CRZ geregistreerde actieve vragen naar niet-rechtstreeks toegankelijke hulp zullen worden vertaald naar een budgetcategorie en een prioriteitengroep in 2016. De eerste, nieuwe persoonsvolgende budgetten zullen worden toegekend in de loop van 2016.

In 2016 worden de nodige voorbereidingen getroffen om alle huidige meerderjarige gebruikers van zorg in natura, persoonsvolgende convenanten, persoonlijkeassistentiebudget en persoonsvolgend budget én alle erkende aanbieders die zorg en ondersteuning bieden aan meerderjarige personen met een handicap, op 1 januari 2017 om te schakelen naar persoonsvolgend systeem. Vanaf dat moment is er niet langer sprake van 'erkende en gesubsidieerde capaciteit niet-rechtstreeks toegankelijke hulp', maar wordt alle niet-rechtstreeks toegankelijke hulp beschikbaar gesteld in de vorm van persoonsvolgende budgetten die naar keuze ingezet kunnen worden bij een door het VAPH vergunde zorgaanbieder of anders.

Bij de omzetting van de huidige ondersteuning die een persoon ontvangt naar rechtstreeks toegankelijke of niet-rechtstreeks toegankelijke hulp binnen de context van persoonsvolgende financiering, wordt de ondersteuning die men vandaag heeft, gecontinueerd. Wil men andere of meer ondersteuning, dan dienen de daarvoor bestaande procedures te worden gevolgd. De precieze modaliteiten worden momenteel in de Taskforce Persoonsvolgende Financiering besproken met alle betrokkenen, ter voorbereiding van het besluit van de Vlaamse Regering over de transitie persoonsvolgende financiering.

Zonder twijfel is de communicatie naar alle betrokkenen een cruciale factor bij deze omschakeling. Het VAPH informeert de betrokkenen al sinds de goedkeuring

van het Perspectiefplan 2020 op regelmatige basis en in functie van de beschikbare, gevalideerde informatie. Dit gebeurt zowel via de website onder meer met een lijst met vragen en antwoorden, het magazine Sterk voor gebruikers, de nieuwsbrief e-zine PP 2020 die zich eerder tot de professionelen richt, als via folders die regelmatig worden geactualiseerd.

Het VAPH heeft verder een communicatieoverleg opgestart waaraan alle betrokken gebruikersorganisaties en professionele organisaties die ook in de Taskforce PVF vertegenwoordigd zijn, deelnemen. Vandaaruit worden bijvoorbeeld basisboodschappen uitgewerkt of ook vraag- en antwoordlijsten ter beschikking gesteld die elk van de leden vervolgens via de eigen kanalen verspreidt. Op die wijze willen we een maximaal en efficiënt bereik van de personen met een handicap realiseren. In de nabije toekomst komen er filmpjes die op een toegankelijke wijze de ideeën en concrete aspecten van PVF zullen weergeven.

Met de recente of op komst zijnde goedkeuringen van de besluiten over RTH, de diensten ondersteuningsplan (DOP's), de nieuwe toeleiding, enzovoort, worden deze kanalen verder ingezet. Eind februari/begin maart voorziet het VAPH, in nauwe samenwerking met de grootste gebruikersorganisaties, in elke provincie in informatienamiddagen en -avonden voor de gebruikers. Onder meer de omzetting van de huidige zorg naar het PVB en de nieuwe toeleiding komen aan bod. Dat is de eigenlijke aftrap van een intensieve informatiecampagne van het VAPH, die in heel 2016 zal lopen. Uiteraard konden deze infomomenten niet vroeger plaatsvinden omdat de besprekingen over de concrete modaliteiten rond de overgang naar persoonsvolgende financiering nog in een eindfase zitten. Er werd hard aan gewerkt, alles wordt nu gefinaliseerd, en dus moet het besluitvormingsproces komende weken doorlopen worden.

Binnen het nieuwe zorglandschap en na invoering van de PVF wordt ervan uitgegaan dat personen enerzijds kunnen gebruikmaken van rechtstreeks toegankelijke hulp, en indien dit niet voldoende is, van een persoonsvolgend budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp in de vorm van cash of een voucher. Het is hierbij de bedoeling alle bestaande ondersteuning maximaal in dit basisschema in te passen. De logica van het decreet, de transparantie voor de gebruiker en het aanbod maximaal persoonsvolgend financieren, zijn daarvoor de logische argumenten.

Thuisbegeleidingsdiensten bieden vandaag aan sommige cliënten ondersteuning die beschouwd wordt als niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning. Aan anderen bieden zij minder intensieve ondersteuning die als rechtstreeks toegankelijke ondersteuning beschouwd wordt. Hun aanbod zal bijgevolg gesplitst worden en hun erkenning zal in dat geval tweeledig zijn: een erkenning als RTH-dienst en een erkenning als vergunde zorgaanbieder.

Er kan inderdaad een verschil zijn in inhoudelijke werking tussen bepaalde thuisbegeleidingsdiensten en bepaalde diensten rechtstreeks toegankelijke hulpverlening. Maar ook tussen deze laatste diensten onderling kunnen zich dergelijke verschillen voordoen. Gespecialiseerde doelgroepspecifieke ondersteuning vinden we terug bij de diensten thuisbegeleiding maar niet exclusief bij hen. We kunnen dit bijvoorbeeld ook terugvinden bij voormalige residentiële voorzieningen die zich richten op specifieke doelgroepen, zoals autisme of niet-aangeboren hersenletsel (NAH).

Zoals net aangegeven, erken ik dat niet elke ambulante of mobiele begeleiding dezelfde diepgang vergt. Voor sommige doelgroepen is specifieke voorkennis aangewezen; voor complexe problematieken is ervaring en grondige expertise vereist. In bepaalde gezinnen dienen begeleiders methodieken als meervoudige partijdigheid of kennis van contextuele begeleiding grondig te beheersen. Het is dus belangrijk om voldoende mensen met de juiste competenties en/of ervaring te blijven aantrekken

en om ze tewerk te blijven stellen. Het inschuiven van het aanbod thuisbegeleiding in rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening moet zorgvuldig gebeuren zodat er geen kwaliteitsverlies in de dienstverlening mee gepaard gaat.

Een reliëf aanbrengen in de subsidiëring is bijgevolg bespreekbaar en momenteel voorwerp van dialoog. Op basis van welke criteria dit reliëf aangebracht dient te worden, is dus nog niet bepaald. Mogelijk te bespreken denkpistes zijn: afbakening op basis van zeer specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld NAH, afbakening op basis van leeftijd, want voor minderjarigen is de begeleiding bijvoorbeeld vaak complexer dan bij volwassenen, onder meer afhankelijk van het aanvaardingsproces van ouders en van de stabiliteit van de ondersteuningsnoden van het kind, of afbakening op basis van prevalentie, bijvoorbeeld cerebraal visuele inperking. De gevolgen voor het terrein zullen dus afhankelijk zijn van deze keuzes.

De positie en de inpassing van de diensten thuisbegeleiding in het nieuwe zorglandschap is een belangrijk, maar in omvang eerder beperkt aspect van heel de transitieoefening die moet plaatsvinden binnen de persoonsvolgende financiering. Ik heb tot op vandaag niet gehoord dat de inkanteling van het aanbod thuisbegeleiding in het aanbod rechtstreeks toegankelijke hulp op zich een probleem is. Wel vernam ik dat men de subsidiëring van 0,22 punten per prestatie problematisch vindt omdat dit een achteruitgang betekent ten opzichte van de subsidiëring vandaag. Die is 0,235 of 0,24 punten per prestatie.

Ook binnen de Taskforce Persoonsvolgende Financiering werd de subsidiëring als gevolg van de heroriëntering van de diensten voor thuisbegeleiding door bepaalde vertegenwoordigers pas recent geproblematiseerd.

Mijnheer Van Malderen, in uw vraag om uitleg verwijst u naar het besluit van de Vlaamse Regering dat op 11 december door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd. In de nota van de Vlaamse Regering staat niet meer dan dat: "Het BVR Thuisbegeleiding zal geregeld worden in het BVR transitie."

Zoals al gezegd werd op 3 december wordt de inkanteling op zich bij mijn weten niet in vraag gesteld, ook vandaag niet. Gisteren, op 18 januari, heeft er op mijn kabinet een overleg plaatsgevonden met een afvaardiging van de diensten thuisbegeleiding. Er wordt met hen gezocht naar hanteerbare en aanvaardbare criteria om reliëf in de subsidiëring aan te brengen. Zeker wat betreft het aanbod voor volwassenen, dient dit proces afgerond te worden samen met alle andere aspecten van de transitieoefening.

Concreet betekent dit dat het BVR transitie over de huidige gebruikers van zorg in het voorjaar 2016 aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. Het zal begin 2017 in werking treden. Tot dan blijft het BVR thuisbegeleiding sowieso van kracht.

Voor het aanbod thuisbegeleiding aan minderjarigen dienen afspraken vertaald te zijn in regelgeving tegen 2018, vermoedelijk het moment waarop de PVF voor minderjarigen kan worden ingevoerd. Ik zal het VAPH en de Taskforce PVF uitdrukkelijk verzoeken om de diensten voor thuisbegeleiding expliciet een vertegenwoordiging te geven in de werkgroepen en de adviesorganen bij het voorbereidend overleg over de implementatie van de persoonsvolgende financiering voor minderjarigen.

Ik zal het advies van de taskforce uiteraard sterk overwegen, naast de elementen die worden aangedragen uit het overleg op mijn kabinet.

Mevrouw Van den Brandt, gisteren was er een informeel overleg met de diensten thuisbegeleiding. Ik zal in overleg met hen blijven met het oog op het bereiken van een akkoord over een kwaliteitsvol aanbod aan ambulante en mobiele begeleidingen, geïntegreerd in het kader van de persoonsvolgende financiering.

Bij de MDT's is de problematiek niet gelijkaardig aan die van de thuisbegeleiding. Zij zijn echter wel vragende partij voor een betere financiering. We hebben al een kleine correctie doorgevoerd ten bate van de MDT's.

Wat West-Vlaanderen betreft, gaat het om een specifiek probleem dat te maken heeft met de inkanteling van de bevoegdheden na de interne staatshervorming. Er is een uitsplitsing tussen MDT-werking en financiering enerzijds en diagnostiek anderzijds. Wij kijken naar de transitie. We zullen een strategie moeten vinden om het geheel in te kantelen. Op dat moment zal een andere financiering verantwoord moeten worden op een inhoudelijke argumentatie. We kunnen dezelfde prestatie in de ene provincie niet op een andere manier financieren dan in een andere provincie. De bevoegdheden moeten worden ingekanteld via een transitie. We moeten ook nagaan wat de objectieve argumenten zijn voor die extra financiering zodat dit kan worden overgenomen in de manier waarop dit in Vlaanderen tot recurrente en stabiele financiering moet leiden.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Er wordt veel geregeld inzake communicatie, en dat is goed. We hopen dat ze iedereen kunnen bereiken zodat alle misverstanden van de baan zijn. Ik kijk uit naar de infovergaderingen en vraag me af of daar veel volk naartoe zal komen. We zullen dat in elk geval opvolgen.

Ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de andere twee vraagstellers. Ik heb die bezorgdheid ook geuit op 3 december 2015. U zegt dat u nog niet van de thuisbegeleidingsdiensten hebt gehoord dat er een probleem met de inkanteling zou zijn. Wij horen dat de thuisbegeleidingsdiensten liever de huidige toestand behouden.

Wij zijn niet tegen administratieve vereenvoudiging maar vraag is wat het voordeel is om RTH af te schaffen en onder te brengen bij de thuisbegeleiding?

U zegt dat tot 2017 alles hetzelfde blijft, maar wat daarna? Zullen dan de personeelspunten dalen? Zal er dan geen hoog opgeleid personeel mee aangenomen kunnen worden zoals nu gebeurt?

Bij de bespreking van de beleidsbrief heeft James Van Casteren, administrateur-generaal van het VAPH, gezegd dat begin februari de eerste resultaten worden verwacht van de evaluatie van RTH. Ik vermoed dat die resultaten deel zullen uitmaken van het volledige verhaal. Kunt u dat bevestigen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u zegt dat er eind februari, begin maart een informatienamiddag per provincie wordt georganiseerd. Als het rapport van de taskforce er is, moet de regering een beslissing nemen, maar waar heeft het parlement in dit traject nog een rol te spelen? We kunnen niet wachten tot na de start van die infonamiddagen, want dan maken we onszelf overbodig. We moeten een parlementair debat kunnen voeren voor de regering een definitieve beslissing neemt zodat bij de uitvoering ervan rekening kan worden gehouden met de bestaande bezorgdheden.

U zegt dat u het probleem erkent en dat reliëf belangrijk is. Uiteraard moet dat worden geobjectiveerd. Ik zal deze vraag binnenkort herhalen om te zien wat het resultaat is en of er effectief een akkoord is dat ervoor zorgt dat de thuis-begeleidingsdiensten hun kwaliteitsvol werk kunnen voorzetten in het nieuwe systeem.

U zegt dat die zaak nog maar recent geproblematiseerd is. Ik heb een brief van 23 oktober 2015 van het Vlaams Welzijnsverbond dat die zaak aankaart. Dat noem ik niet meer recent. Hier wordt al lang aan de alarmbel getrokken.

Wat de MDT's betreft, zegt u dat alles moet worden geobjectiveerd. Ik ben het daarmee eens. Ik hoor vanuit het Verwijzersplatform dat die onderfinanciering betekent dat een aantal onafhankelijke diensten wellicht moeten stoppen en dat het voor de diensten die niet onafhankelijk zijn en gebonden zijn aan andere werkingen, een impact heeft op de rest van hun werking, wat ook niet gezond is. Het is belangrijk dat er een objectieve analyse wordt gemaakt van de kostprijs voor de MDT's, omdat zij toch een heel belangrijke inhoudelijke taak krijgen. Zij moeten die ondersteuningsnood objectiveren. Ze zijn dus een cruciale partner in het bepalen van de budgetcategorie. Als er niet genoeg tijd is om dat op een grondige manier te doen, ondermijnen we een heel belangrijk element van ons systeem. Desnoods moet daar nog een analyse of zo van gebeuren. Dat moet goed geobjectiveerd zijn en er moet in een kostendekkende vergoeding voorzien worden.

De West-Vlaamse werking is inderdaad specifiek. De MDT-werking en de diagnostiek moeten opgesplitst worden. De MDT-werking sluit aan bij de rest van de vragen van de MDT's. Met betrekking tot de diagnostiek wou ik nog vragen wat de timing van die transitie is. Dat is inderdaad een deelwerking, maar het is belangrijk om de timing te kennen, want ook daar werken mensen met veel expertise. Die organisatie moet weten of ze al dan niet mensen in vooropzeg moet plaatsen en of ze toekomstperspectief heeft binnen hetzelfde personeelskader of niet.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp·a): Minister, mij is in elk geval duidelijk geworden dat u in december een aantal mensen met een kluitje in het riet hebt gestuurd. Ik vind dat kwalijk. U hebt in deze commissie verklaard niet op de hoogte te zijn van geruchten, terwijl hier uit verschillende betogen gebleken is dat dat verhaal al langer in de steigers stond. U bent als minister verantwoordelijk voor wat uw kabinet doet en voor wat de taskforce doet. U komt hier verklaren dat u er niet van op de hoogte was en dat het pas onlangs geproblematiseerd is, maar dat klopt niet. Ik vind dat problematisch in uw verhouding ten aanzien van collega's die u toen de vraag gesteld hebben. Ik vind het problematisch in uw verhouding ten aanzien van deze commissie en het parlement. En ik vind het vooral zeer problematisch ten aanzien van gebruikers en voorzieningen die aan de slag moeten gaan.

En eigenlijk doet u het opnieuw. U zegt dat u 2016 gaat benutten om budgetcategorieën te bepalen en om een aantal besluiten voor te bereiden in de taskforce. Dan gaat dat naar de Vlaamse Regering, en vanaf 1 januari 2017 treedt dat allemaal in werking. Maar zo werkt dat natuurlijk niet. Mensen worden van de ene dag op de andere met besluiten geconfronteerd waar budgettaire, arbeidsrechtelijke en zorgorganisatorische consequenties aan zijn. Dan hoeft u niet verbaasd te zijn dat er in die sector grote onzekerheid leeft. En mijn grootste bekommernis is dat die onzekerheid knaagt aan het draagvlak voor een hervorming.

U schetst hier een traject, maar u laadt het ook niet op, niet inhoudelijk en niet budgettair. Op zich ben ik blij dat u vandaag, in tegenstelling tot kansen die u daar in het verleden toe had, wél het reliëf erkent tussen enerzijds laagdrempelig zijn en anderzijds specifieke intensere hulpvormen kunnen aanbieden. Maar u bepaalt dat vandaag ook niet. U zegt dat we dan het onderscheid zouden kunnen maken met zeer specifieke categorieën op basis van leeftijd, maar dat komt mij op zijn minst nogal vernauwend over. Als dat niet zo is, geef ik u graag de kans om dat te weerleggen.

Essentieel lijkt mij dat u ten aanzien van die thuisbegeleidingsdiensten het geheel bekijkt, het geheel van financiële leefbaarheid, van zorg die kan worden aangeboden, van het garanderen van expertise die er is, met inachtneming van het feit dat er de afgelopen jaren ook al is ingeleverd. We moeten eens gaan kijken wat de impact op de capaciteit op het terrein is.

Tot slot kom ik nog terug op de campagne en zo meer. Eigenlijk is dat een beetje een parallel universum. U argumenteert hier dat in het besluit van de Vlaamse Regering niet meer staat dan dat u het met een besluit van de Vlaamse Regering over de rechtstreeks toegankelijke hulp gaat regelen. Dat is net het probleem. Er staat niet meer in dan dat. En dan verbaast u zich erover dat mensen ongerust zijn. Ondertussen plant u wel een campagne, filmpjes, een bijeenkomst per provincie. Als ik gewoon de gewilde en de echte gebruikers vandaag schets, nog los van personeel en van ouders en familieleden, zitten we aan 60.000 mensen. Misschien hebben die gewoon wel baat bij heldere regelgeving, in plaats van bij een campagne. Misschien moet u uw energie daarop richten.

De voorzitter: De heer De Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Ik heb goed geluisterd naar de vragen en naar het antwoord dat u gegeven hebt, minister. Het is een materie die ik van nabij opvolg, omdat ik zelf voorzitter ben van een voorziening voor personen met een beperking. Je merkt dat die persoonsvolgende financiering een grote impact heeft op die sector. De uitdaging is om alles effectief te implementeren tegen 2017. Daar wordt vanuit die sector hard aan meegewerkt. Er wordt inderdaad een goede communicatie gevoerd vanuit de verschillende hoeken.

Het zal wel van belang blijven, minister, dat de coördinatie van die communicatie door het VAPH, de zorgvoorzieningen en het gebruikersplatform, op een goede manier kan worden opgevolgd. Als er daar ergens een wiel wordt afgereden, kan dat immers bijzonder veel ongerustheid veroorzaken bij heel wat groepen.

Ik merk ook dat men bij heel wat voorzieningen op dit moment heel wat inzichten met zich meebrengt van de kostprijs van het wonen, van de dagbesteding, van de leefkosten. Zijn er ook consequenties op dat vlak? Pleegt u overleg over met uw collega's van Mobiliteit of Wonen?

Ik merk immers dat bij de voorzieningen zelf een behoefte bestaat om over zaken die men vandaag zelf doet, zoals zelf de gasten ophalen, misschien wat proefprojecten uit te werken. Dan zijn er misschien wel mogelijkheden met de conceptnota Basisbereikbaarheid, die op dit moment is goedgekeurd en waarin in de mogelijkheid is voorzien om proefprojecten uit te werken. Kunnen er op dat vlak geen proefprojecten tussen die voorzieningen worden uitgewerkt?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Zoals u al aanhaalde, minister, is communicatie in dit dossier cruciaal. Ik denk dat dat de rode draad is door wat de collega's al gezegd hebben. Dat zal heel dit jaar zo zijn en ook heel het volgend jaar omdat de transitie zo groot is. Vanuit onze fractie willen wij er bij u heel sterk op aandringen, minister, om duidelijk en eerlijk te communiceren, dat wil zeggen alle aspecten toe te lichten op een realistische wijze zodat er geen verwachtingen worden gecreëerd waarvan we nu al weten dat ze niet kunnen worden ingelost.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, u zegt dat u nog niet hebt gehoord dat de thuisbegeleidingsdiensten een probleem zouden hebben. Ze hebben eigenlijk twee problemen. Ik denk dat ze uw kabinet hebben proberen duidelijk maken welke die problemen zijn.

Het eerste probleem hebt u zelf aangehaald, dat is wanneer ze inkantelen in RTH en daardoor gebruik moeten maken van een lager niveau van subsidiëring. Ze zullen moeten inbinden op de frequentie van de begeleiding of op de duurtijd van een module aan begeleiding. U zegt dat we misschien een deel van die groep wel

kunnen opvangen in een situatie met reliëf. Misschien kan de ene toch nog wat meer krijgen dat de andere en niet noodzakelijk het basisniveau RTH. Een van de mogelijke manieren om af te bakenen die u vermeldt, is daarbij de prevalentie. Maar dat lijkt me een heel gekke manier om af te bakenen. Bedoelt u dan als iets niet vaak voorkomt en als er niet veel vraag naar is, u er wel wat meer geld voor veil hebt, maar als het om een grote groep gaat niet? Wat bedoelt u eigenlijk met de prevalentie? Dat kan toch enkel betekenen dat naarmate er veel vraag of weinig vraag is voor iets, u de subsidiëring hoger of lager zult gaan leggen. Ik vrees dat u dat bedoelt. U hebt het voorbeeld van de cerebrale en de visuele beperking gegeven. U bedoelt, als het over een kleine groep gaat, wel, maar niet als het om een grote of een groter wordende groep gaat. Dat vind ik heel bijzonder. Misschien kunt u daar wat meer toelichting bij geven.

Het tweede probleem dat ze hebben, is een probleem waar u helemaal aan voorbijgaat, namelijk het probleem over de splitsing RTH niet-RTH. Zeer concreet betekent dat een veel groter financieel probleem in aantal begeleidingen dan het eerste probleem. Waarom? Als u op basis van het aanbod dat ze in het verleden hebben gegeven, beslist welke vormen van aanbod intensief zijn en dus onder niet-RTH komen te vallen voor dat aandeel, en welke niet-intensief zijn en onder RTH vallen, dan betekent dat dat u een thuisbegeleidingsdienst nog maar voor een deel van de werking onder RTH brengt, daar sowieso al een wat lagere subsidie geeft en dat u voor de rest alle heil verwacht van niet-RTH.

Wat zal er aan de hand zijn? U hebt budget voor de mensen met een zeer zware zorgbehoefte. Wat met iemand die P3 krijgt? Wat met iemand die een laag rugzakje zou krijgen, die niet onmiddellijk over dat rugzakje kan beschikken vanaf 2016? Die kan nergens meer terecht want die heeft wel officieel recht op die rugzak binnen niet-RTH maar kan daar geen gebruik van maken. Voor specifieke diensten die bijvoorbeeld thuisbegeleiding doen voor kinderen met autisme, zou dat een groot probleem kunnen zijn, want dan is er een doelgroep die ze vandaag nog bedienen, die ze in de toekomst, vanaf begin 2016, niet zullen kunnen bedienen omdat ze nog niet onmiddellijk, vanwege een eerder lichtere zorgzwaarte, zullen kunnen beschikken over het budget om die zorg te gaan inkopen. Tenzij u nu kunt bevestigen dat iedereen die recht kan hebben op persoonsvolgende financiering, ook met een lichte zorgvraag, onmiddellijk vanaf 1 januari 2016 ook dat budget krijgt. In dat geval zullen ze moeten gaan shoppen en reclame maken voor hun dienst op een soort van markt en hopen dat de mensen hun diensten inkopen. Dat is het tweede probleem van de thuisbegeleidingsdiensten waar u zeer snel aan voorbijgaat maar wat een grotere bedreiging in continuïteit van werking betekent voor de doelgroep die ze vandaag wel bedienen dan de andere.

Een derde probleem dat niet noodzakelijk hiermee te maken heeft maar toch altijd in de schaduw van dit dossier blijft bestaan, is het feit dat ze vandaag al heel veel wachtenden hebben, vandaag al vaak met aanmeldingsstops moeten werken en dat wanneer u hen ofwel minder subsidieert, ofwel voor maar een deel van hun werking erkent als RTH, of zelfs een combinatie van die beide organiseert, dat u nog meer mensen zult kunnen helpen dan vandaag, dat er nog meer wachtenden zullen zijn, dat de aanmeldingsstops zich nog vroeger in het jaar zullen afkondigen. Ik zie dus eigenlijk drie problemen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het is juist: er is een reactie geweest van het Welzijnsverbond, maar het Raadgevend Comité van het VAPH heeft die reactie niet gehonoreerd en heeft het advies uitgebracht om te blijven staan op het standpunt waarop oorspronkelijk een aantal zaken waren afgesprongen. In alle eerlijkheid, als het Raadgevend Comité mij een advies geeft, dan ga ik ervan uit dat het

draagvlak heeft, ook al is er in het Raadgevend Comité een discussie over geweest. Het Raadgevend Comité heeft op dat ogenblik daaromtrent duidelijk aan ons niet het signaal gegeven dat men die suggestie op dat ogenblik wou volgen.

Het gesprek is nu bezig. Ik vind in alle eerlijkheid de intenties die daarin worden gezocht, nogal pijnlijk. Natuurlijk gaat men niet wat groepjes afbakenen die zeker de minst grote zijn om te zorgen dat het geen zware budgettaire effecten heeft.

Als het gesprek met de sector van de thuisbegeleidingsdiensten tot gevolg heeft – uit het verslag van de bespreking van gisteren begrijp ik dat het gesprek in die richting is geëvolueerd – dat we een reliëf moeten kunnen aanbrengen in de financiering, dan zal men daartoe moeten zoeken naar objectieve parameters. Ik heb een paar hypotheses opgesomd, maar men zal moeten overleggen hoe dat op een goede manier kan worden geobjectiveerd.

Uiteraard moet het parlement geïnformeerd worden over de transitie en mag het daarover bedenkingen formuleren. Op het ogenblik dat het transitieconcept in het raadgevend comité, de taskforce en op het niveau van de regering binnenkort – we denken rond eind februari – wordt afgeklopt, kan het gesprek daarover worden gevoerd. Ondertussen probeert men in de taskforce alle elementen die nog worden aangereikt, onder ogen te nemen in de transitienota. Het zal natuurlijk niet zo zijn dat we op 1 januari 2017 wakker worden in een totaal onstabiele wereld. Eerst gebeuren inschalingen met de huidige continuïteit van zorg, op een meer administratief niveau. Geleidelijk aan zullen dan andere transities gebeuren. We verwachten niet dat er een witbladsituatie ontstaat op 1 januari 2017. Integendeel, we zullen proberen te zorgen voor respect en continuïteit. Dat is essentieel.

Wat de rechtstreeks toegankelijke dienstverlening betreft, is er inderdaad een evaluatie gebeurd. Dat is al enige weken geleden in een besluit van de Vlaamse Regering ingepast. We hebben het eigenlijk flexibeler gemaakt. Er waren vragen over het aantal punten en de manier waarop die mochten worden besteed aan dagbesteding en andere vormen van ondersteuning. We hebben dat wat flexibeler gemaakt omdat dit beter op maat van de betrokkene moest gebeuren. De inschattingen en de ervaringen van het VAPH zijn opgenomen in een besluit van de regering.

Mevrouw Van den Bossche had een vraag over de afbakening van de groepen. We zullen met de sector moeten nagaan hoe er reliëf kan worden gegeven aan de financiering. De overgang naar het nieuwe systeem en het feit dat dit niet mag betekenen dat er plots existentiële vragen worden gesteld, zullen in de afspraken omtrent de transitie moeten worden vastgeklikt. Daar is men mee bezig in de taskforce.

Waarom aarzel ik om dit nu met punten en komma's te zeggen? Alles hangt samen met alles. Ik zou het onheus vinden om nu mijn mening te geven over een paar punten die terechte bekommernissen zijn. Door dat te doen, hypothekeren we de werkzaamheden van de taskforce en de zoektocht naar consensus. Ik zal dat niet doen. We hebben er alle belang bij om de stakeholders – de voorzieningen, de gebruikers, de administratie en verwijzers – zo ver mogelijk te begeleiden en te ondersteunen in hun afspraken om de transitie behoorlijk te doen. Daarna zal er uiteraard nog een politieke validatie moeten komen omdat dit moet worden omgezet in besluiten van de Vlaamse Regering.

De bezorgheden zijn legitiem, maar we moeten er vertrouwen in hebben dat wie nu zijn nek uitsteekt in de taskforce, probeert om dit in consensus tot een goed einde te brengen. Ik heb vorige week een gesprek gehad met het bureau van het raadgevend comité van het VAPH. We hebben afspraken gemaakt, niet alleen over een goede communicatie, maar ook over een flankerend beleid. Er zullen een aantal mensen moeten worden gemobiliseerd om een aantal processen extra

te ondersteunen. Het VAPH heeft zich geëngageerd om de volgende weken daarvoor de nodige stappen te zetten. Op het ogenblik dat het transitieproces in zijn inhoudelijke beschrijving en zijn vertaling in een reglementaire basis klaar is, kan er uiteraard ook over worden gesproken in alle gremia die denken dat ze daaromtrent een mening moeten koesteren.

Er was een vraag over de proefprojecten. Als ik op dit moment zie hoeveel ouders en kleine initiatieven geïnteresseerd zijn om aan de slag te gaan met de nieuwe methodes en mogelijkheden, dan zullen we verbaasd zijn over de innovatieve dynamiek die zal ontstaan. Het feit van een andere financieringsvorm zal voor velen het startsignaal zijn om partners te zoeken om te innoveren en te kijken naar nieuwe ontwikkelingen. Het is mijn aanvoelen dat we nog niet helemaal goed beseffen wat het betekent om van een instellingen- en voorzieningenfinancieringssysteem over te stappen naar een vraaggestuurd financieringssysteem. Dat zal voor vele beleidsdomeinen en vele bestuurslagen een nieuw perspectief bieden. Vanuit het welzijnsbeleid hebben we maar één keuze: een beweging die gestoeld is op de Conventie van New York en op de overtuiging dat we moeten gaan voor inclusiviteit, moeten we stap voor stap voortzetten. Er breekt nu inderdaad een spannende tijd aan en er zijn vragen die in de taskforce nog hun beslag moeten krijgen.

Maar ik ga ervan uit, en ik heb er nogal vertrouwen in, dat de taskforce echt de wil heeft om dat met alle betrokkenen tot een goed einde te brengen. Als de conceptuele knopen zijn doorgehakt – dat is al vergevorderd, we zitten niet aan het begin van het gesprek, dat zit in de eindfase – zullen we zorgen dat dat voldoende gecommuniceerd kan worden.

Tine van der Vloet (N-VA): Dat laatste is mooi. Er zullen inderdaad heel wat initiatieven komen, en dat kunnen we alleen maar mee onderschrijven.

De resultaten werden meegenomen voor de versoepeling van de RTH. Als ik het goed begrepen heb, worden de eerste resultaten pas verwacht begin februari 2016. Hebt u het dan over een andere evaluatie dan hier werd aangehaald?

Ik blijf nog op mijn honger zitten. Wat na 2017 met de thuisbegeleidingsdiensten? Daar hebben we nog niet echt een antwoord op gekregen. En ook niet op de vraag wat de exacte vereenvoudiging is. Wat is het voordele van en de drijfveer voor de integratie van de RTH en thuisbegeleidingsdiensten?

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wil nog eens benadrukken dat de omslag naar het persoonsvolgend systeem waarbij de mensen zelf de regie krijgen, breed gedragen wordt. Ik denk niet dat iemand dat in twijfel trekt. Dat vraagt een transitie en die zal gepaard gaan met onduidelijkheden en moeilijkheden. Dat erkennen we. Het is niet gemakkelijk om die omslag te maken. Des te meer is het van belang om bij al die stappen 'er goed op te blijven' en te zorgen dat het zo helder en zuiver mogelijk gebeurt.

Ik snap dat we naar een systeem gaan met veel meer innovatie en mogelijkheden. Bij die beweging mogen we de goedwerkende organisaties niet van de tafel vegen omdat zij door omstandigheden mensen moeten laten gaan, of hun werking moeten stopzetten doordat wij te laat merken dat de financiering onvoldoende is. We moeten enerzijds inzetten op vernieuwing, innovatie, transitie en anderzijds blijven waken over een goede werking, zeker als het gaat om thuisbegeleidingsdiensten. Zij moeten hun plek in het landschap behouden. Wij moeten ervoor zorgen dat ze hun werk goed kunnen blijven doen. Ze zijn ontzettend belangrijk. Ik denk niet dat iemand dat in twijfel trekt.

Ik onthoud dat u openstaat; dat u gesprekken voert met de thuisbegeleidingsdiensten om tot een compromis te komen. We zullen u daar later weer over ondervragen om te horen wat er uit die gesprekken komt.

Hetzelfde geldt voor de MDT's. Ik hoor daar niets over, ik neem ze mee.

Ik heb moeite met uw timing. Voor de transitie en de taskforce komt er een nota in de komende weken, tegen eind februari. Dan gaat u naar de regering. Bijna tegelijk, wellicht de week erna, beginnen de infonamiddagen. Alle gremia die een mening hebben, mogen die dan uiten. Maar wij zijn niet zomaar een gremium, minister, wij zijn het parlement dat uw beleid mee moet ondersteunen. Ik wil hier een ernstig debat kunnen voeren over die beslissingen, maar daar is gewoon geen tijd voor. Dat vind ik erg jammer. We krijgen veel signalen, het is onze job om die op te vangen en te vertalen in het parlement. We moeten mee nadenken en zorgen dat er een goed proces is. Die stap wordt van tafel geveegd en niet mogelijk gemaakt. Goed, we zullen een evaluatie moeten maken 'en cours de route' om dan bijsturing te doen. We hebben dat gezien met integrale jeugdhulp, het is jammer als we niet van bij het begin goed meepakken.

Zo gaan we dan nog veel vragen stellen natuurlijk. U vindt dat we het project moeten steunen, maar ik kan dat alleen maar doen als ik impact kan hebben, kan opvolgen en kan evalueren. Momenteel blijft de informatie gewoon weg, en zullen we enkel na de feiten kunnen vaststellen wat er gebeurd is en dat betreur ik ten zeerste.

Bart Van Malderen (sp·a): Minister, u noemt het pijnlijk, maar ik vrees dat het nog pijnlijker aan het worden is. U creëert een probleem in een sector die vandaag al woekert met de schaarste. Als de sector en dit parlement dan oprispingen hebben – dit gremium denkt inderdaad een mening te moeten koesteren –, geeft u eerst niet thuis. U houdt zich van de domme. Als we dan aandringen, geeft u dan een antwoord maar eigenlijk laat u iedereen in het ongewisse.

Dat is heel pijnlijk, en ik zou u willen oproepen om duidelijke standpunten in te nemen. Ik roep u op om de impact op de capaciteit van het geheel van de thuisbegeleidingsdienst te bewaken. Dat betekent: rekening houden met frequentie, aantal en de tekorten die er reeds zijn als gevolg van beslissingen van u. Dat betekent het vrijwaren van de expertise die daar aanwezig is. Ik vrees dat we anders onder het mom van administratieve vereenvoudiging een heel kwalijke stap zetten die een smet zou werpen op de hele uitrol van de PVF. Dat betekent het ernstig nemen van het overleg, ernstiger dan u vandaag gedaan hebt.

De mensen zijn bij u op bezoek geweest en u gaat wel zoeken, maar u kunt vandaag niet zeggen wat de uitkomst zal zijn. U geeft een aantal voorbeelden, maar als we concrete vragen stellen, trekt u onmiddellijk de staart weer in. We weten vandaag niet wat de contouren daarvan zijn. Ik hoop echt dat het overleg ernstig wordt genomen en dat u niet gewoon zegt: ze zijn nu op mijn kabinet geweest en nu terug naar de taskforce, waar bij mijn weten de sector niet in zit. We zouden de garantie moeten hebben dat er geen regeringsbesluit wordt genomen zonder dat het overleg is afgerond. In het andere geval zijn we gewoon wat maquillage aan het aanbrengen. Dan wordt het een karikatuur van de PVF. Mijn grootste bekommernis is dat u daarmee het draagvlak voor de hervorming zelf onderuit haalt. Ik neem u dat nogal kwalijk, minister.

Minister Jo Vandeurzen: Als er iets is waarover veel zal worden overlegd, dan is het over de hervorming in de gehandicaptensector. Het is uiteraard de bedoeling dat er met iedereen voldoende wordt overlegd en dat dit soort oefeningen, wanneer ze aan de regering worden voorgelegd, al heel vaak op diverse plaatsen zijn gepasseerd. Dat zal in dit geval niet anders zijn, zeker omdat de betrokkenen ons ook het signaal hebben gegeven dat ze vragende partij zijn om ons daarover te spreken en daar ook terechte bekommernissen over hebben. Eerlijk gezegd, ik heb nog nooit geweten dat er op zo'n moment zou worden overgegaan tot besluitvorming zonder dat daarover wordt teruggekoppeld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onzekerheid van de verpleegkundigen inzake de beroepstitels en bijzondere bekwaamheden
– 702 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aantrekkingskracht van het beroep van verpleegkundige
– 746 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Voorzitter, minister, geachte leden, in de vergadering van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van ongeveer een jaar geleden kwam het thema van de beroepstitels en de bijzondere bekwaamheden reeds aan bod.

Minister, in uw antwoord op een vraag van collega Saeys stelde u dat dit punt zeker op de interministeriële conferentie van maart 2015 zou worden besproken. In uw antwoord op een schriftelijke vraag van mezelf meldde u dat dit niet aan bod was gekomen op de interministeriële conferentie. Ik haalde in de commissie ook al aan dat ik begrijp dat dit een globale aanpak vereist en niet per aparte beroepstitel of bekwaamheid kan worden bekeken. Ook met de verlenging van het studietraject van verpleegkundigen zal men heel het beroep eens moeten herbekijken. De verpleegkundigen op de werkvloer zijn hier wel mee bezig en maken zich zorgen over de vraag of ze al dan niet hun premie nog uitbetaald zullen krijgen, wat voor de verpleegkundigen toch wel een extra motivatie is in hun dagelijks werk.

Minister, waarom is dat punt niet aangekaart op de interministeriële conferentie van maart 2015? Werd het punt recenter besproken? Wanneer zal dit wel op de agenda komen? De Vlaamse Regering besliste op 11 december 2015 om de premies voor de bijzondere beroepsbekwaamheid en bijzondere beroepstitels op te schorten voor de instellingen waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is. Ze gaf aan dat dit zou gebeuren met een overgangsmaatregel. Hoe ziet die overgangsmaatregel eruit? Wat gebeurt er met de andere verpleegkundigen die werken in privéziekenhuizen? Ook gaf de Vlaamse Regering aan dat de beroepsloopbaan van de verpleegkundige moet worden herbekeken. Ook zal er overleg worden gepleegd in een interministeriële conferentie. Wanneer zal het overleg over dat deelthema plaatsvinden? Er heerst heel wat onrust over dit thema bij de verpleegkundigen op de werkvloer. Hoe zult u met de verpleegkundigen communiceren om over dit thema duidelijkheid te scheppen?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Mijn vraag zal iets specifieker zijn. Ze gaat met name over het attractiviteitsplan en de beslissingen die de Vlaamse Regering op 11 december 2015 heeft genomen. Dat zijn enkele gecontesteerde beslissingen, die een nadelig effect zouden kunnen hebben op de aanwezigheid van verpleegkundigen in onze Vlaamse zorginstellingen, bijvoorbeeld in instellingen voor ouderenzorg of categoriale ziekenhuizen. Door die beslissing van de Vlaamse Regering zou het attractiviteitsplan voor verpleegkundigen immers worden uitgehold, zouden de premies voor bijzondere beroepsbekwaamheid of bijzondere beroepstitels worden bevroren. Verpleegkundigen zouden in onze Vlaamse zorginstellingen dus minder kunnen krijgen dan elders.

Minister, die beslissing leidt vooral bij toekomstige verpleegkundigen tot grote verwarring en ongerustheid. De beroepsvereniging werd niet vooraf gehoord. En, nog frappanter: uw federale collega, minister De Block, had kort voordien laten optekenen dat eerder gemaakte akkoorden over de attractiviteit van het beroep van verpleegkundigen zouden worden gehandhaafd in een geste naar de verpleegkundigen toe. De verklaring van de federaal minister van Volksgezondheid was echter blijkbaar buiten u en de Vlaamse Regering gerekend. U hebt namelijk een andere beslissing genomen, met, zoals gezegd, heel wat verontwaardiging en ongenoegen binnen de sector van verpleegkundigen tot gevolg. U zult het met mij eens zijn dat verpleegkundigen broodnodig zijn in de zorgzame samenleving die we willen en moeten zijn, ook in onze Vlaamse sectoren.

Het is dan ook weinig verbazend dat ook dat de Nederlandstalige kamer van de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België (AUVB) via een open brief haar sterkst mogelijke afkeuring liet en laat blijken voor deze gang van zaken en zich ook vragen stelt bij het waarom van die beslissing.

Minister, waarom? Wat zijn de beweegredenen van die eenzijdige beslissingen van de Vlaamse Regering?

Klopt het dat u met de AUVB in overleg wilt gaan of ondertussen in overleg bent geweest? Waarom wenst u dit wel pas te doen na de feiten en niet alvorens de beslissing te nemen? Quid met het overlegmodel dat zo kostbaar en dierbaar is in ons gezondheidszorgsysteem?

Indien het overleg al heeft plaatsgehad, wat was daarvan het resultaat? Welke oplossingen kunt u en kan de Vlaamse Regering in het vooruitzicht plaatsen om het beroep van verpleegkundige, ook voor de Vlaamse zorginstellingen, voldoende attractief te houden en geen concurrentieel nadeel te creëren voor onze Vlaamse zorginstellingen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het thema van de beroepstitels is in 2015 inderdaad niet op het niveau van de interministeriële conferentie geraakt. Het zal uiteraard wel op het programma staan van de interministeriële conferentie van maart dit jaar. Het heeft te maken met het feit dat diverse overheden, maar ook de Vlaamse administratie, op dat moment nog niet voldoende alles in de vingers hadden wat het RIZIV betreft. Alles gebeurt namelijk nog via dat systeem en wordt ook zo gefinancierd. Dat is dus de reden waarom een aantal zaken nu wat duidelijker zijn en het reglementair ook wat duidelijker is hoe een en ander moet verlopen.

Ik heb een brief gericht aan de federale minister en aan de secretaris van de interministeriële conferentie om het dossier te agenderen op de eerstvolgende interministeriële conferentie. Ik ga ervan uit dat dat in maart 2016 zal zijn.

Het kan zijn dat er door de formele agendering interkabinettenwerkgroepen worden georganiseerd en dat het dossier nog niet matuur zal zijn om formeel in het circuit te gaan. Ik heb ondertussen uitdrukkelijk de vraag gesteld om het te initiëren. Het werd ook aangekondigd in de toelichting aan de Vlaamse Regering.

Waarom denken we dat we het huidig systeem op dat vlak on hold moeten zetten? Er zijn daarvoor een aantal redenen. Sommige hebben te maken met het systeem als dusdanig, andere met de prioriteit voor de kostentermijn die we in Vlaanderen willen benadrukken.

De algemene vragen rond dat systeem en de werkbaarheid van dat systeem heb ik ruime tijd geleden eigenlijk al beantwoord in deze commissie. Toen sommigen van u mij ondervroegen over de intenties om dat systeem uit te breiden, heb ik

een aantal evaluaties gegeven die niet alleen door mij zijn gemaakt, maar die door een aantal mensen uit de sector met nadruk worden gemaakt. Die hebben niet specifiek te maken met de Vlaamse bevoegdheid, maar met het geheel van deze manier van benaderen. Ik geef een aantal beschouwingen die toen op een of andere manier aan bod zijn gekomen. Er zijn specialiteiten die recht geven op beroepstitels en er zijn er die dat niet doen. Waarom die wel en die andere niet? In de psychiatrie komen verpleegkundigen op kinderpsychiatrische diensten en intensieve behandeleenheden niet in aanmerking voor de premie, maar ze hebben dan wel de beroepstitel.

Er zijn vragen of dat de mobiliteit echt wel faciliteert, aangezien je je premie verliest als je op een andere plaats gaat werken. Voor geriatrie zijn er nog altijd tekorten in woonzorgcentra en op geriatrische afdelingen van ziekenhuizen. Blijkbaar heeft dat systeem wat dat betreft nog niet echt zichtbare resultaten opgeleverd. Zo kan ik u nog een aantal beschouwingen meegeven.

Vanuit het standpunt van de werkgever en wat de collegialiteit op de werkvloer betreft, zijn er toch voldoende signalen dat het niet zo'n evident systeem is. Ondertussen is het debat over de verpleegkundige opleiding volop bezig. Er zijn allerlei vragen over het verlengen van de bachelor tot vier jaar en de positionering van het hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5). In die zin waren we van mening dat we op dit ogenblik moeten bekijken hoe we onze middelen prioritair inzetten. In diverse sectoren is er uiteraard vraag naar nog beter opgeleide verpleegkundigen en een eerlijke verdeling van de middelen.

De verpleegkundigen van hun kant bepleiten natuurlijk groeikansen tijdens de loopbaan om niet helemaal te verzanden in een vlakke loopbaan. Dat is natuurlijk begrijpelijk.

Naast het uitbouwen van de loopbanen voor verpleegkundigen is er ook nood om te investeren in bijkomend personeel in de ouderenzorg, gelet op de toenemende zorgzwaarte. Uit de begrotingsbesprekingen weet u dat mijn prioriteit op korte termijn ook daar ligt. Volgend jaar upgraden we de A- en O-profielen naar B en C. Ook gaan we in 2016 zo'n 470 à 475 – ik ken het cijfer niet uit het hoofd – bijkomende personeelsleden aannemen in onze residentiële ouderenzorg. Dat is toch een enorm groot aantal. Het is een bewuste keuze. Samen met u stellen wij vast dat de zorgzwaarte toeneemt en dat we daarop moeten durven inzetten.

Ik denk dat de uitbouw van de loopbanen van verpleegkundigen een debat is met veel stakeholders. Voor de duidelijkheid: de opschorting geldt alleen voor die verpleegkundigen die op het moment van de inwerkingtreding van de beslissing nog geen recht hadden op de premie voor de bijzondere beroepstitel of de bijzondere beroepsbekwaamheid. De procedures die de uitvoering moeten geven en die de verworven rechten moeten respecteren, zullen uiteraard moeten worden overlegd tussen de administratie en het RIZIV. De financiering van de premie voor verpleegkundigen in een woonzorgcentrum of in een categoraal ziekenhuis gebeurt op dit moment nog vanuit het RIZIV. Het gaat niet over de premie voor verpleegkundigen die werken in de algemene, universitaire en psychiatrische ziekenhuizen en categoriale ziekenhuizen die onder de federale overheid vallen. Ik merk dat daarover nogal wat verwarring heerst.

Er is nog geen definitieve beslissing. Ik sluit ook niet uit dat er nog aanpassingen gebeuren aan het ontwerp van het besluit en ondertussen vindt er inderdaad ook overleg plaats met de AUVB. Zowel wij als de AUVB zullen ook in de toekomst het overleg voeren over de positionering van de verpleegkundige professie in het toekomstig zorglandschap.

Over die principiële beslissing werd gecommuniceerd met de sector. Ik heb daarover een mededeling gedaan aan de AUVB. We hebben dat overleg met de

vereniging gehad. Dat was positief en opbouwend. We hebben afspraken gemaakt over een verder intensief overleg over de krijtlijnen voor de positionering van het verpleegkundig beroep in het toekomstige zorglandschap. Ik heb aan de vereniging ook gesuggereerd om rond de krijtlijnen van de verpleegkundige professie toekomstgericht na te denken en voorstellen te doen, uiteraard in het goed begrip dat de Vlaamse Gemeenschap helemaal niet de enige overheid is die wat dat betreft verantwoordelijkheden of financieringsverantwoordelijkheden heeft.

Ik denk dat ik mag zeggen dat de suggestie om daarover wat fundamenteler en breder overleg te hebben, door de AUVB wordt opgenomen. Zij zijn bezig met het maken van een visietekst daarover, een document, waarin ze ook de afstemming met de andere gemeenschappen en het federale niveau zoeken. Daarop gaan we een beetje verder bouwen. Dat laatste is belangrijk, omdat ik me kan voorstellen dat vanuit de Algemene Unie dit nu niet een geïsoleerd gegeven is, maar zij dat plaatsen binnen de evolutie van de opleiding in het algemeen. In die zin zullen we zeker ook met onderwijs, dat daarin ook betrokken is, het gesprek verder moeten voeren.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat dit dan ook volgende maand in de interministeriële conferentie zal worden besproken. Minister, een goede communicatie is zo belangrijk in dit dossier om misverstanden te voorkomen. Er zijn in feite enorm veel verontruste verpleegkundigen. We zitten met een enorme vergrijzing. Het zal een grote uitdaging zijn om verpleegkundigen voor een woonzorgcentrum te vinden, want het is niet zo'n sexy afdeling om op te werken. Ik houd een beetje mijn hart vast om nog personeel te vinden dat in woonzorgcentra wil werken.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Dank u wel, minister, maar u hebt een beetje de kar voor het paard gespannen. Het is natuurlijk juist dat u de discussie moet aangaan met betrekking tot de beroepsloopbaan voor verpleegkundigen samen met het debat over de opleiding van verpleegkundigen. Maar wat u gedaan hebt, met toch een negatieve weerslag – en de commotie daarover is u niet onbekend –, is dat u een maatregel hebt opgeschort zonder een alternatief vooraf te spiegelen, behalve het alternatief dat u zult overleggen. Niemand betwist dat overleg nodig is met betrekking tot de beroepsloopbaan van verpleegkundigen, met de verschillende stakeholders en de verschillende niveaus en bevoegdheden. Ondertussen hebt u wel een signaal aan de sector gegeven dat zij die een beroepstitel aan het verwerven waren of er uitzicht op zouden hebben, die premie niet meer zouden krijgen. Ze hebben dus als het ware het signaal gekregen dat ze niet meer naar Vlaamse zorginstellingen moeten gaan. U geeft een negatief signaal dat veel breder gaat – mevrouw Godderis heeft het ook gezegd – dan de potentiële verpleegkundigen met beroepstitels. Dat is een negatief signaal dat binnen de Vlaamse zorgsector is gegaan. Ik weet niet of het uw bedoeling is om een concurrentieel nadeel te organiseren voor onze Vlaamse zorgsectoren. Het ontgaat me gewoon. Ook al gaat het om een kleinere groep zoals u insinueert, de negatieve boodschap is veel ruimer gegaan dan u hier laat uitschijnen. Het overleg of de paniekbrief van de Algemene Unie van Verpleegkundigen heeft dat mijns inziens ook aangetoond.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Het attractiviteitsplan is opzijgeschoven zonder overleg. Er is daarna wel overleg geweest. Dat zou dan constructief zijn geweest. Des te beter, maar op zich is wat we hier zien, een plan dat niet perfect is. Niemand heeft ooit gezegd dat dat attractiviteitsplan niet beter kon, maar het is een akkoord waar lang over is gesproken. Er is lang voor gevochten om het

beroep van verpleegkundige aantrekkelijk te maken. We kunnen niet zeggen dat we er vandaag geen nood meer aan hebben om de functie van verpleegkundige aantrekkelijker te maken. Het opzijschuiven zonder een alternatief in de plaats te zetten, is heel jammer, heel betreurenswaardig.

U zegt dat we moeten kijken hoe we de middelen juist inzetten. Dat is eigenlijk een manier om middelen te besparen en op een andere manier uit te geven, onder meer door extra personeel in te zetten. Dat kunnen allemaal keuzes zijn, maar die keuzes maak je dan met een sector en in overleg. Het gaan besparen op de attractiviteit van een beroep is nooit het juiste signaal als je in dergelijke tekorten zit en in dergelijke zaken.

U zegt dat u het ook wou doen om een aantal ongelijkheden weg te werken tussen diensten enzovoort. Als u iedereen naar beneden afvlakt, gaat er niemand op vooruit. Als u voor iedereen die een premie heeft de premie afschaft, dan is dat niet de manier waarop je tot gelijkheid moet en tot een compromis kunt komen.

Ik ben benieuwd welk alternatief er op tafel komt. Dit alternatief moet overeenstemmen met de plannen van de andere regeringen in dit land. Het traject dat we hier hebben gezien, minister, zijn we niet van u gewoon. We zijn het van u niet gewoon dat u zonder overleg maatregelen neemt. Integendeel. Meestal laat u eerst alles in de sector aan bod komen. Soms duurt het heel lang vooraleer u politiek ingrijpt. U moet het recht van de sterkste niet laten spelen tot op het einde. U moet een politieke keuze maken. Maar hier doet u opeens het omgekeerde. Dat zijn we niet van u gewoon. Ik hoop dat dit niet zal worden herhaald.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er heerst een grote ongerustheid op de werkvloer. Men spreekt mij daar zeer geregeld over aan. Er wordt mij gemeld dat een aantal mensen grote uitgaven hebben gedaan om die bijzondere beroepsbekwaamheid te verwerven. Nu stellen zij vast dat zij daarvoor niet worden gehonoreerd. Die mensen verdienen duidelijkheid. Het is niet de bedoeling dat we verpleegkundigen demotiveren aangezien we hen toch zeer hard nodig hebben.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het feit dat we een systeem even on hold zetten, heeft te maken met beschouwingen die ik al in antwoorden op vorige vragen heb gemaakt. Als wij op dit moment moeten kiezen wat in de woonzorgcentra, bekeken vanuit het perspectief zorg, het grootste issue is, dan is dat volgens mij zonder enige twijfel de zorgzwaarte. We moeten ervoor opletten dat we de prioriteiten voor de financiering daarin juist bepalen. In 2016 willen we echt wel een serieuze stap zetten in het verbeteren van de personeelseffectieven en de zorgomkadering in onze residentiële ouderenzorg. Ik heb goed geluisterd op het terrein. Daarom denk ik dat dit voor velen het punt is. De zorgzwaarte neemt toe. We moeten ervoor zorgen dat de bestaffing in de zorgequipe navenant kan evolueren.

Als we dan een budgettaire ruimte maken door een aantal technieken te gebruiken die ertoe gaan leiden dat we ongeveer – dat is niet zo gemakkelijk te becijferen – 470 bijkomende voltijds equivalenten zullen kunnen inzetten zonder dat er bijkomende capaciteit of aanbod is, dan is dat om die zorgzwaarte beter te kunnen honoreren. Dat is een vraag die zeer uitdrukkelijk vanuit het werkveld naar voren kwam.

Op dit ogenblik is er een debat over de vraag hoe de verpleegkundigenopleiding zich de volgende jaren zal organiseren. Natuurlijk heeft dat systeem zijn verdienste. Het is ontsproten vanuit de ambitie om ook in een vlakke loopbaan wat

reliëf te kunnen aanbrengen. Dat is op zichzelf een heel begrijpelijke ambitie. Maar er zijn toch voldoende vragen over de consistentie van dat systeem. Als je nu op de korte termijn moet kijken, wat doe je dan het best? Het was onze inschatting dat we op dit moment beter resoluut inzetten op de zorgzwaarte en op het aantal fulltime equivalenten, en dat we, gelet op de evolutie die dat debat over de opleiding aan het krijgen is, even zouden moeten bekijken welke implicaties dat zal hebben. Uiteraard zullen we daarover met de sector verder overleggen.

We moeten nog de grote stappen zetten naar een nieuwe financiering van de residentiële ouderenzorg. Ook daar zal dat thema aan bod moeten komen. Op een bepaald moment moeten we ervoor zorgen dat het budgettair mogelijke op de juiste manier wordt geprioriteerd.

Naar mijn aanvoelen was dit het resultaat van behoorlijk wat overleg: dat we nu echt moeten inzetten op de financiering van de zorgzwaarte. Dat hebben we gedaan. Het is een schorsing. Dat wil zeggen dat we uiteraard het gesprek met de sector voeren. Dat zal in grote mate ook met de federale overheid moeten gebeuren. De oefening van de functieclassificatie en nog andere zaken liggen daar op tafel. We moeten het gesprek met de sector intens voeren, om te bekijken hoe we dit de volgende jaren gezamenlijk, met de overheden, kunnen aanpakken.

Onze inschatting is dat het systeem op dit moment niet heeft geleid tot een grote aantrekkelijkheid van het beroep van verpleegkundige in de residentiële ouderenzorg. Dat heb je ook op de geriatrische afdelingen in ziekenhuizen. Het is zeker niet zo dat die beroepstitel ertoe leidt dat men alleen in de residentiële ouderenzorg daarmee aan de slag kan. Dat is ook niet de juiste situatie.

We hebben aan de vereniging van algemeen verpleegkundigen aangeboden om de oefening ten gronde te maken. We zullen proberen ervoor te zorgen dat dit ook spoort met wat op het federale niveau aan de orde is. Ook daar zullen er wel een aantal initiatieven komen. Ik hoop uiteraard dat dit leidt tot een goed draagvlak, om te zien hoe we de aantrekkelijkheid van dit beroep de volgende jaren verder kunnen mee vorm geven.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, ik vraag u om ten aanzien van de verpleegkundigen die verontrust zijn duidelijk te communiceren.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Minister, een duidelijke communicatie is natuurlijk belangrijk. Maar los daarvan denk ik dat u de ongerustheid in de sector niet mag minimaliseren. De psychologische impact van de eenzijdige maatregelen van de schorsing mag u niet minimaliseren. Die weegt echt wel door in de sector. Dat blijkt ook uit de vragen van mijn collega's van de meerderheid. U hebt in plaats van een upscaling een downgrading gedaan, zonder overleg. Onderschat daarvan de impact niet.

Minister, ik ben het met u eens dat we absoluut iets moeten doen aan de zorgzwaarte in de residentiële ouderenzorg. Maar dat is geen of-ofverhaal. Dat mag niet gebeuren ten koste van andere verpleegkundigen. Minister, het is een puur politieke keuze waar u de middelen wilt halen. U moet de middelen elders zoeken, niet op de kap van verpleegkundigen die een beroepstitel in zicht hadden, waar u nu op bespaart, zogezegd om de zorgzwaarte te verlichten in de woonzorgcentra. Minister, dat of-ofverhaal had ik van u niet verwacht.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeipad in de kinderopvang
– 717 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de prefinanciering van kinderopvang door de stad Antwerpen
– 737 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, in het voorjaar 2015 wist u te vertellen dat tussen toen en 2020 er netto nog 17.500 extra kinderopvangplaatsen zouden moeten worden gecreëerd om de decretaal vastgelegde doelstelling te halen. Dat betekende concreet dat er tot 2020 elk jaar gemiddeld 3500 kinderopvangplaatsen extra moeten bijkomen. Moeilijk, zo zei u toen, maar niet onmogelijk.

Nog in 2015 trok u 7,3 miljoen euro uit voor bijkomende subsidiëring voor kinderopvang. Eind december werd dat geld verdeeld. 2604 reeds bestaande plaatsen krijgen extra subsidies, en 809 bijkomende plaatsen worden gecreëerd, waarvan iets meer dan de helft in trap 2.

809 plaatsen, minister, dat is minder dan een derde van het benodigde aantal om op schema te blijven voor 2020. En het komende jaar ziet het er nog slechter uit. In plaats van het groeipad te versnellen, zoals nodig is om aan het decreet te voldoen, tekent u voor een scherpe vertraging. In 2015 investeerde u 7,3 miljoen euro, wat ruim te weinig was, voor dit jaar zal het maar 1,9 miljoen euro zijn, of minder dan een derde van het bedrag dat vorig jaar al ruim onvoldoende bleek.

Met andere woorden, 809 extra kinderopvangplaatsen in plaats van de 3500 plaatsen die nodig zijn, en nu zoveel minder plaatsen dan de 3500 en ook minder dan de 809 die u vorige keer wist te creëren. In plaats van meer te doen, omdat u achterloopt op schema, draait u de middelen fors terug.

Minister, hoe realistisch acht u het om de doelstelling 2020 te halen, om voor elk kind dat er nood aan heeft, kinderopvang te creëren? Hoe zult u ervoor zorgen dat de 17.500 extra kinderopvangplaatsen, waarvan u zelf zei dat ze nodig waren, er ook effectief zullen komen?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): De problematiek rond het halen van de Barcelonanorm in Antwerpen is niet nieuw. We hebben daarover recentelijk van gedachten gewisseld in de plenaire vergadering. De Barcelonanorm inzake kinderopvang bedraagt 33 plaatsen per 100 kinderen van 0 tot 3 jaar. De stad Antwerpen haalt die norm niet, momenteel is de score 28 per 100 kinderen. Eigenlijk is die norm volledig achterhaald. We werken ondertussen met de 50 procent die we willen halen tegen 2017, en zelfs 100 procent vanaf 2020.

Er is wat commotie en er bestaan verschillende interpretaties over de norm die men hanteert. Kind en Gezin werkte altijd met plaatsen op zich, maar als men de kindplaatsenratio hanteert, dan zitten we met hetzelfde gegeven. Antwerpen doet het dan beter en komt uit op 37. De stad Antwerpen bengelt daarmee onderaan het lijstje van de centrumsteden – samen met een aantal andere steden trouwens die het niet goed doen, of het nu volgens het aantal plaatsen per 100

kinderen is, of volgens de kindplaatsenratio. Denk maar aan Genk, 31 versus 40, Oostende 34 versus 43, Turnhout 35 versus 46, en dus Antwerpen helemaal onderaan met 28 plaatsen per 100 kinderen en een kindplaatsenratio van 37.

Minister, u hebt inspanningen gedaan, dat geef ik grif toe. Die inspanningen zijn op gejuich onthaald. Ik denk aan 1 miljoen euro die via Kind en Gezin is vrijgemaakt om 166 plaatsen te creëren, de omschakeling en de echt nieuwe plaatsen. Maar dat bleek ruim onvoldoende om in Antwerpen die normen te halen. Antwerpen heeft iets gedaan dat ongezien is. De stad is zeer voluntaristisch geweest en heeft voor liefst 2,6 miljoen euro aan opvangplaatsen geprefinancierd. Dat is een ongeziene inspanning. Dat moet 414 bijkomende plaatsen opleveren, deels nieuwe en deels omschakeling naar inkomensgerelateerde kinderopvang.

Om de Barcelonanorm te halen, zou de stad jaarlijks een groei van maar liefst 300 plaatsen nastreven. Dat halen we momenteel niet. Minister, bent u bekend met het feit dat de inspanningen voor Antwerpen vanuit de Vlaamse Regering momenteel helaas onvoldoende zijn om de doelstellingen te kunnen halen? Uiteraard neem ik aan dat u hiermee als vakminister bekend en vertrouwd bent. Welke plannen hebt u om hieraan te remediëren en tegemoet te komen? Met de bedoeling – die doelstelling hebt u ook in uw videoboodschap gegeven – om een inhaaloperatie te doen in Antwerpen om de historische achterstand weg te werken.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters formuleert in artikel 3 een aantal kwantitatieve doelstellingen inzake het aantal kinderopvangplaatsen dat moet worden gerealiseerd. Tegen 2016 moet het aantal plaatsen volstaan voor minstens 50 procent van de kinderen jonger dan 3 jaar, vanaf 2020 moet er een aanbod zijn voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang, en dit binnen een afgesproken budgettair kader. Dat is de bedoeling.

Tijdens deze legislatuur voorzien we in belangrijke investeringen om de groei van het kinderopvangaanbod verder mogelijk te maken. Zowel in 2014 als 2015 zijn er nieuwe middelen voor meer gesubsidieerde plaatsen ingezet. Belangrijk is dat we daarbij niet enkel streven naar nieuwe gesubsidieerde plaatsen, maar ook naar het versterken van bestaande plaatsen door subsidies toe te kennen aan bestaande opvangplaatsen die nog geen of enkel basissubsidies hadden.

De doelstelling om in 2016 voor de helft van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar een opvangplaats te plannen, hebben we reeds midden 2015 gehaald: op 30 juni 2015 was er voor 53,7 procent van de kinderen tot 3 jaar een kinder-opvangplaats.

U weet –- dat is bij de goedkeuring van het decreet en daarna bij herhaling toe-gelicht –- dat het procentueel gebruik wordt berekend via een bepaalde methode, namelijk het aantal plaatsen per honderd kinderen – 41,7 plaatsen per honderd kinderen – vermenigvuldigd met de kindplaatsratio – 1 plaats heeft in de praktijk een kindplaatsratio van 1,29. Sinds de inwerkingtreding van het decreet is dat de manier waarop de doelstelling wordt berekend.

Met de uitbreiding die we einde 2015 hebben toegekend, is er alvast een volgende stap gezet in de richting van de doelstelling 2020. De raming dat we om deze doelstelling te halen 17.500 bijkomende plaatsen nodig hebben, is een indicatieve raming die we nu maken op basis van wat we nu kunnen voorspellen. Dit zou betekenen dat we tegen 2020 voor ongeveer 62 procent van de kinderen een kinderopvangplaats zullen hebben. Hoe groot de effectieve behoefte in 2020 zal zijn, kunnen we vandaag immers niet exact weten. Het decreet legt wat dat betreft geen vast percentage op. Bovendien zijn er nog andere factoren die een

invloed kunnen hebben, onder andere het geboortecijfer dat in 2014 voor het eerst weer daalt, met 0,4 procent tegenover 2013.

Met de verdere uitbreiding van de kinderopvang zoals beslist in 2015, stijgt het percentage dus nog verder boven de doelstelling van de 50 procent. Het exacte nieuwe percentage zal eerstdaags kunnen worden berekend. We moeten hier toch ook wijzen op de inspanningen in het raam van de bijzondere cao die in 2015 6,4 miljoen euro heeft gekost; op kruissnelheid is dit 9,5 miljoen euro en daarna jaarlijks een belangrijke budgettaire inspanning. Het is vooral nodig voor de leefbaarheid van de voorzieningen op trap 2 die niet afkomstig zijn uit de vroegere erkende en gesubsidieerde sector.

Voor wat betreft de plaatsen, zijn er in totaliteit met de beslissingen in december subsidies voor 3373 plaatsen, gespreid over 212 organisatoren. Aan 2564 plaatsen werd een hogere subsidietrap toegekend, wat niet enkel de leefbaarheid van de opvang verhoogt, maar ook zorgt voor meer betaalbare opvangplaatsen voor de ouders, daar waar de plaatsen met basissubsidie worden omgeschakeld naar inkomensgerelateerde plaatsen. We konden aan 1235 bestaande plaatsen met inkomenstarief ook nog een plussubisidie toekennen waarmee we een belangrijke inspanning doen om toegankelijke kinderopvang voor de meest kwetsbare gezinnen uit te breiden. Met deze uitbreidingsronde worden ook 809 nieuwe plaatsen gecreëerd: 338 in trap 1 en 471 in trap 2, de inkomensgerelateerde plaatsen.

Hiermee realiseren we in budgettair moeilijke tijden toch een serieuze inspanning. Daarmee behalen we nu nog niet de doelstelling van 2020, maar de Vlaamse Regering zal nagaan hoe de komende jaren een budgettaire inspanning kan worden gedaan. Ik neem aan dat het intussen bekend is dat 2015 en 2016 de jaren zijn met beperkte budgettaire mogelijkheden. Voor 2017 en 2018 zullen we moeten nagaan welke stappen ons korter bij de doelstellingen brengen.

Het is belangrijk om te weten – dat mechanisme staat ook in het decreet – dat we het niet alleen zullen hebben van plaatsen die worden gecreëerd in trap 2, maar dat het ook de bedoeling is om het ondernemerschap in de kinderopvang ook een voldoende kader te bieden. Ik heb al herhaaldelijk gezegd – er zijn er onder u die dat ook al een aantal keren hebben opgemerkt – dat we nog inspanningen zullen moeten doen om toe te laten dat mensen die kwaliteitsvol maar ook op een leefbare manier willen ondernemen, daartoe het financiële kader krijgen. Dat betekent dat we hoe dan ook zullen moeten blijven investeren in de mensen die in trap 1 actief zijn of willen zijn. Daartoe moeten we, waar nodig, de regelgeving flexibeler maken om het sociaal ondernemen te faciliteren. We hebben daarover al een besluit genomen dat er hopelijk toe zal leiden dat de financiële leefbaarheid beter mogelijk wordt gemaakt. We proberen ook om geleidelijk aan de arbeidsvoorwaarden in trap 2 voor iedereen uniform te maken.

Ik besef dat hiervoor de komende jaren extra budgettaire inspanningen moeten gebeuren. Ik pleit ervoor om dat niet te beschouwen als exclusief een zaak die met grote investeringen in trap 2 moet gebeuren, maar om ook na te gaan hoe dat in trap 1 kan. Ik hoop dus dat er ook mensen zullen zijn die het initiatief nemen en blijven nemen om kinderopvang aan te bieden.

Als Vlaamse overheid hebben we een aantal engagementen aangegaan om lokale initiatieven die door een stad genomen worden om het opvangaanbod verder uit te breiden, te ondersteunen. Zo hebben we zowel met de Vlaamse Gemeenschapscommissie als met de stad Antwerpen een convenant afgesloten waardoor de opvangplaatsen die zij presubsidiëren, bij een volgende uitbreidingsronde worden overgenomen door Kind en Gezin.

Bij de recentste uitbreidingronde werd voor de grootsteden in een voorafname voorzien. Voor Antwerpen bedroeg deze voorafname 20 procent op het totale

budget voor de uitbreidingen. Net omdat de nood in Antwerpen zo groot is, was deze voorafname groter dan de afgelopen jaren, een verdubbeling ten opzichte van het vorige jaar. In 2014 was er een voorafname van 10 procent. De stad Antwerpen doet, bovenop de besliste uitbreiding door Kind en Gezin, inderdaad een aanzienlijke inspanning om sneller bijkomende plaatsen te creëren.

Met het convenant engageren we ons voor maximum tweehonderd plaatsen zodra dit in de komende jaren budgettair mogelijk is. Het moet duidelijk zijn dat de stad Antwerpen prefinanciert en dat we het engagement hebben genomen om dit over te nemen, zoals in het protocol werd bedongen.

Dit is geen nieuw concept. We hebben dit ook gedaan voor de Limburgse kinderopvang, waar in 2014 en 2015 via het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) een aantal plaatsen zijn toegekend die later, in 2017, door Kind en Gezin zullen worden overgenomen. Ik herhaal dat het ook bij de VGC in Brussel een beproefde techniek is die al jaren wordt toegepast.

We proberen op die manier onze verantwoordelijkheid op te nemen om toekomstgericht de realisatie van de bijkomende plaatsen proactief mogelijk te helpen maken. Uiteraard betekent dit dat we ons er ook budgettair voor moeten engageren. Dit past in onze ambitie om in de tweede helft van de legislatuur een budget te reserveren om de uitbreiding verder mogelijk te maken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, dat u een kader creëert dat ervoor kan zorgen dat er zowel inkomensgebonden als niet-inkomensgebonden plaatsen bij komen, daar heb ik geen probleem mee. Ik begrijp dat niet elke plaats een nieuwe plaats- en inkomensgeboden plaats kan zijn. Maar feit blijft dat u met uw budget van vorig jaar maar 809 nieuwe plaatsen creëert op een moment dat u, om het groeipad te kunnen aanhouden dat verzekert dat u uw doelstelling haalt tegen 2020, er 3500 nodig hebt. Het is dus minder dan een kwart van wat u moet doen per jaar. En met het geld waarin u nu voorziet, doet u minder dan één derde daarvan. U bent dus steeds verder af van de doelstelling. U zult in de tweede helft van deze legislatuur 5000 plaatsen per jaar moeten bij creëren om de doelstelling überhaupt nog te halen!

Ik hoor u zeggen dat u hoopt dat te kunnen doen in de tweede helft van de legislatuur. U plakt er geen cijfers op. U hoopt dan budget te kunnen krijgen, maar in de feiten biedt u geen enkel perspectief. De essentie is dat in het decreet staat dat kinderen die nood hebben aan opvang, recht hebben op die opvang. U meet de behoefte niet. U schat dat ongeveer aan 62 procent van de kinderen opvang geven, de behoefte ongeveer zou kunnen dekken. Dat zou te weinig kunnen zijn, maar stel dat we ervan uitgaan dat zes op tien kinderen een plek in de opvang geven, voldoende zal zijn. Wel, zelfs dat haalt u niet. U zit er niet eens een klein beetje naast, u zit heel ver van die doelstelling af.

Ik denk dus dat u veel meer initiatief zult moeten nemen om mensen en privé-initiatieven te overtuigen om opvangplaatsen te creëren, maar ook om in budget te voorzien voor de inkomensgebonden plaatsen. Het is een feit dat u het leeuwendeel van uw budget nu moet uitgeven aan de cao. Niets mis met een degelijke cao natuurlijk. Maar dat u op hetzelfde moment niet ook nadenkt over de extra plaatsen terwijl het decreet u opdraagt om dat te doen, vind ik toch een bijzonder falen.

Ik herinner u graag aan het gegeven dat u in meerdere van de deeldomeinen waarvoor u bevoegd bent, aan het beknibbelen bent geweest in de eerste helft van de legislatuur en dat u voor elk van die domeinen zegt dat u hoopt om het in de tweede helft van de legislatuur goed te maken.

U zult wellicht moeten kiezen. Op welke domeinen gaat u het doen? Gaat u voor investeren in ouderenzorg, of in personen met een handicap, of in kinderopvang of in integrale jeugdhulp? Op elk van die vlakken zijn de noden immens. Ik begrijp dat de situatie budgettair moeilijk is, maar u zult uw collega's er toch echt van moeten overtuigen om veel meer naar Welzijn te laten gaan. Ik ken geen noden die acuter zijn dan deze. Als u wilt kunnen slagen in de doelstellingen die u hebt vooropgesteld in enerzijds uw beleidsnota en anderzijds de u decretaal opgelegde doelstellingen, dan denk ik dat u toch dringend meer zult moeten kunnen bieden.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, doet Vlaanderen iets? Absoluut. U verwijst ook terecht naar de inspanningen die gebeuren. Mijn vraag is ingegeven door het feit dat wat Vlaanderen momenteel doet, onvoldoende is. Het is zelfs in die mate onvoldoende dat een stad moet beginnen prefinancieren. Dat is goed, het is goed dat er op die manier mee wordt omgegaan. Het alternatief is dat kinderen geen plek zouden vinden. En daar is ook een behoorlijk protocol over afgesloten met Kind en Gezin.

Wat mij een beetje ongerust maakt, is dat u, ongeacht de normen die we hanteren, of dat nu de Barcelonanorm is, de 50 procentnorm of de 100 procentnorm, misschien nu wel kunt zeggen dat we voor heel Vlaanderen de 50 procent halen, maar dat u zichzelf riskeert tegen te komen in 2019. Het decreet voorziet vanaf 2020 in de volledige dekking van de vraag naar kinderopvang. Als u dan in 2019 vaststelt dat u uw 50 procent in Vlaanderen hebt gehaald, maar dat er heel grote verschillen zijn tussen de steden en gemeenten, dan zult u een grote inhaaloperatie moet doorvoeren om de 100 procent te halen. Het zal dan immers niet langer over gemiddeld 100 procent in Vlaanderen gaan, maar over 100 procent voor ieder kind of iedere ouder die zich aanmeldt. Ik vrees dat u zichzelf zult tegenkomen. Ik vrees dat we tegen het einde van de legislatuur zullen moeten vaststellen dat de doelstelling heel moeilijk gehaald kan worden.

Vandaar mijn vraag, die ik graag herhaal. Ik vind het positief dat u bevestigt dat er budget zal worden vrijgemaakt. U zegt dat 2015 en 2016 moeilijke jaren waren en dat moeten we met zijn allen erkennen. U zegt dat u voor 2017 en 2018 zult bekijken welke stappen ons dichter bij de doelstelling brengen. Ik zou graag van u het volgende horen. Het convenant zegt dat er maximum tweehonderd plaatsen worden overgenomen. Dat is natuurlijk maar een deel van de plaatsen die gepresubsidieerd zullen zijn. Als er voor die jaren – en ik herhaal dat ik toejuich dat er extra budget zal worden vrijgemaakt – daarnaast geen voorafname meer zou komen, dan haalt u de doelstelling om een inhaaloperatie te doen, natuurlijk niet – maar ik zie u neen schudden, dat lijkt me een positief teken.

Het gaat dan over een aantal centrumsteden die aan de staart bengelen. Ik heb daarnet wat gerekend met de hulp van de website van Kind en Gezin waar heel veel informatie te vinden is. Ik wil even verwijzen naar de kindplaatsenratio in een aantal andere gemeenten met name De Pinte, Berlare en Roosdaal. In De Pinte zit men aan 110 kindplaatsen, in Berlare 91 en in Roosdaal 83. Die gemeenten trekken het gemiddelde naar omhoog naar 50, maar dat betekent dat er even grote neerwaartse pieken bij zijn onder de 50.

Minister, overname is een zaak. Het is goed dat u zegt dat er bijkomende middelen zullen worden uitgetrokken voor 2017 en 2018 en dat een deel wordt overgenomen. Maar zal dan toch niet worden gezegd dat dit meteen de voorafname is voor Antwerpen en andere steden waardoor de kloof nog groter wordt en de inhaaloperatie helaas niet kan worden gedaan?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De bezorgdheid over een voldoende aanbod aan kinderopvang is aanwezig bij alle partijen, ongeacht of ze nu tot de meerderheid of tot de oppositie behoren.

Ik heb in deze commissie al meermaals gehamerd op het ondersteunen van zelfstandige kinderopvanginitiatieven. Die zijn echt wel nodig, ook om die bijkomende plaatsen te creëren en het ondernemerschap te stimuleren. Of we nu willen of niet, de creatie van die bijkomende opvangplaatsen kost geld. Bij de begrotingsbesprekingen is herhaaldelijk gewezen op de taxshift en de mogelijkheden die deze zou bieden op het vlak van opvangcapaciteit. Wat is daarvan de stand van zaken, en wat kan dit betekenen voor een uitbreiding van de capaciteit?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw De Ridder, ik vind het heel hypocriet dat u die vraag stelt. Is er een tekort in de kinderopvang in Antwerpen? Ja. Is dat onverantwoord? Ja. Is het goed dat de stad prefinanciert? Ja. Daar hebt u allemaal gelijk in. Maar op het moment dat hier dan een amendement voorligt om meer budgetten uit te trekken voor kinderopvang, dan stemt u dat weg. Als u zegt dat de minister in meer middelen moet voorzien voor die capaciteitsuitbreiding, dan moet u er ook voor zorgen dat die budgetten worden ingeschreven in de begroting Welzijn en dan moet u geen begroting voorleggen waar slechts 3 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de uitbreiding van de kinderopvang, terwijl u weet dat een groot deel daarvan naar de uitvoering van de cao gaat. De vraag stellen is hypocriet, hoewel het probleem dat u aankaart heel terecht is.

Het klopt inderdaad dat het gemiddelde heel veel tekorten verdoezelt. In Brussel zijn er 1500 plaatsen nodig. Op een aantal plaatsen zijn de noden erg groot. Die tekorten zijn reëel en acuut en daar moeten oplossingen voor gevonden worden.

Ik denk dat de cijfers van mevrouw Van den Bossche nog meevallen. Zij gaat immers uit van de plaatsen die worden gecreëerd, terwijl er ook veel stoppers zijn. Er is veel onzekerheid en de organisaties die geen subsidie krijgen, hadden minimaal gerekend op het starterssubsidiepakket. Er zijn veel stoppers in de sector, ook de zware regulering zorgt ervoor dat mensen de handdoek in de ring gooien. Ik denk dat de negatieve impact van mensen die uitstappen dan nog niet is meegerekend in dit verhaal. Ik ben dan ook bijzonder pessimistisch en hoop dat de begroting van volgend jaar in meer middelen voor de uitbreiding van kinderopvang zal voorzien, en als dat niet zo is, dat de meerderheid niet alleen zal zeggen dat er meer middelen moeten zijn, maar mee een amendement zal steunen om dat waar te maken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, wij zijn niet hypocriet en ook niet pessimistisch. Wij hebben de realiteit onder ogen gezien de afgelopen jaren. We hebben een budget en daarin moeten keuzes worden gemaakt. Zoals de minister zei, zijn er voorafnames voor de centrumsteden. Dat is niet genoeg, dat is ook wat mevrouw De Ridder zegt, zeker voor Antwerpen en een aantal andere steden zoals Oostende en Genk. We moeten daar verder blijven op inzetten en dat doen we ook met het decreet.

Minister, u hebt net gezegd dat 2014 en 2015 moeilijke jaren waren, ook 2016 zal dat zijn maar vanaf 2017 is er licht aan het eind van de tunnel. De N-VA ondersteunt ten volle de inspanningen die vanaf de volgende jaren kunnen worden gedaan om extra budgetten te genereren op die plaatsen waar de nood het hoogst is, met name in de centrumsteden.

Mevrouw Van den Brandt, de stoppers vormen een van de grote problemen vandaag. Ik vind het ook heel belangrijk dat die uitstroom wordt beperkt. We

hebben in de commissie al meermaals van gedachten gewisseld over de vereenvoudiging van de regelgeving om de perverse effecten van de nieuwe uitvoeringsbesluiten weg te werken. Ik wil nogmaals benadrukken dat dit werk moet worden voortgezet. Er is al een voortgangsrapportage geweest van die werkgroep. Ik zou willen vragen om die voortgangsrapportage nog eens opnieuw in de commissie te brengen. Er kunnen nog heel wat maatregelen worden genomen om het zelfstandig ondernemerschap te stimuleren, niet alleen met geld maar ook met een eenvoudigere regelgeving.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is logisch dat bij een gemiddelde dat regionaal gedifferentieerd moet worden bekeken, geprioritiseerd wordt in het uitbreidingsbeleid. Ik zou niet weten hoe de regionale spreiding anders voldoende zou kunnen worden bewaakt.

In het decreet stond dat we in 2016 een bepaald niveau zouden halen, en dat is gerealiseerd. Er zijn jaren geweest dat mij gezegd werd dat dat niet waar zou zijn. Het is nu waar. Ik doe elke dag mijn krant open om te lezen dat het objectief voor 2016 gehaald is, maar ik heb het nergens gelezen. Ondertussen is het wel gebeurd. *(Opmerkingen van Annick De Ridder)*

Juist ja, in één krant. Ik trek mijn woorden terug. Ik heb het hier in elk geval niet gehoord.

Wij hebben heel wat transities moeten doen. Dat is zeker nog niet gedaan. Er zijn zeker nog een aantal zaken die niet alleen budgettair op het uitbreidingsbeleid wegen, maar die ook het ondernemen in de sector moeten faciliteren. Ik blijf daarbij. Het is niet realistisch om te denken dat wij die plaatsen alleen zullen realiseren op het niveau van trap twee. Wij gaan dat gedifferentieerd regionaal moeten inzetten. Dat zal de volgende jaren zeker zo zijn.

Alle collega's hier aanwezig, in al hun hoedanigheden, van meerderheid en oppositie, nodig ik uit om op het juiste moment vanuit hun positie een signaal te geven dat dat belangrijk is. Ik denk dat dat belangrijk is. Wij gaan uiteraard vanuit onze positie naar de volgende jaren proberen om dat groeipad te intensifiëren. Wat er in 2015 en 2016 gebeurd is aan uitbreidingsbeleid, is bij de start van de regering volstrekt op die manier gecommuniceerd. Er is daar niets gebeurd dat niet heel duidelijk, ook in deze commissie, naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen, was voorspeld of voorzien.

En ik ben heel blij dat mevrouw Lies Jans weer actief is in onze commissie. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Bedankt, minister. Ik ben erg hoopvol dat uw coalitiepartners u inderdaad extra budgetten zullen gunnen om aan dat groeipad te kunnen voldoen. Ik wil wel nog vragen dat u, wanneer u de gelden verdeelt, niet de betrachting zou hebben om elke gemeente op een gelijk percentage te brengen. Weet dat een aantal steden erg aantrekkelijk zijn voor jonge gezinnen en dat de jonge kinderen dus niet gelijk verdeeld zijn over de gemeenten. Het zou goed zijn als u daar rekening mee houdt voor de verdeling van uw subsidies, want plekken waar veel jongere kinderen zijn, dat zijn de plekken waar u vooral geld zou moeten kunnen uittrekken voor extra plaatsen in de kinderopvang of waar u extra mensen zou moeten kunnen aanmoedigen om plaatsen te creëren. Dat is een kleine suggestie.

Minister Jo Vandeurzen: In de regelgeving wordt daar rekening mee gehouden. Het aantal eenoudergezinnen en zo wordt meegenomen. Maar het zou

misschien een interessante oefening zijn om te kijken hoe het komt dat de situatie in onze grootsteden zo verschillend is.

Freya Van den Bossche (sp·a): Ik kan u het antwoord geven. Dat is omdat de ene grootstad daar zelf meer in investeert dan de andere. Maar dat betekent niet dat alle noden gedekt zijn, dus het zou mooi zijn, mocht u de inspanningen van steden die zelf initiatief nemen, niet afstraffen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik vind het nogal 'plattekes', de gekende reken-toverkunde van Groen: poef, een paar miljoentjes erbij. Zulke amendementen steunen wij nooit. Ik weet dat u een schaduwbegroting had, waarvan mij nooit duidelijk is geworden waar u al die miljoentjes vandaan tovert en wegtovert. Dat is een beetje rare rekenkunde. Laat ik het daarop houden.

Minister, ik heb het artikel voor u gevonden. Het stond in de Metrotime, online dus. Ik zal het u bezorgen. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik hoor goede dingen. U zegt dat u prioritair gaat bekijken waar de noden het hoogst zijn in het uitbreidingsbeleid. Dat komt er dus blijkbaar aan. Dat is een goede zaak. U zegt dat u regionaal de juiste prioriteiten gaat stellen en dat u het groeipad zult intensifiëren. Ik meen ook tussen de regels te hebben begrepen dat u de presubsidie zult overnemen en dat dat los staat van een voorafname. Dat op zich zou al een goede zaak zijn. Als we het debat hier nu vriendelijk kunnen afsluiten, neem ik aan dat dat de conclusie is? Daar ben ik zeer tevreden mee als antwoord.

Uiteraard zijn wij benieuwd naar de komende jaren en wat daarin nog op ons afkomt. Niemand van ons wil zien gebeuren dat kinderen geen plaats zouden hebben. Het is gewoon een kwestie van de juiste prioriteiten te leggen. Het stemt mij hoopvol dat u zegt dat er een intensifiëring zal komen voor 2017, 2018, 2019. Dat zal dan ook het signaal zijn dat ik meeneem naar Antwerpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanrekening van de dagprijs in centra voor kortverblijf
– 719 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ouderen voor wie de opname in een woonzorgcentrum dringend is, vinden vaak niet onmiddellijk een definitieve plaats in een woonzorgcentrum. Tijdens die overgangsperiode verblijven zij vaak aaneensluitend in verschillende centra voor kortverblijf.

In een radioprogramma werd door familieleden aangeklaagd dat deze ouderen de dag van hun vertrek in het ene centrum volledig aangerekend krijgen, maar ook de volledige dagprijs voor de eerste dag in het centrum voor kortopvang waarnaar men die dag verhuist. Bijgevolg moeten deze ouderen voor één dag twee keer de dagprijs betalen. Contact door de programmamakers met het kabinet leerde hen dat er eigenlijk niet echt regelgeving ter zake bestaat: elk woonzorgcentrum beslist autonoom over zijn houding op dat punt. Voor zover men daar via de websites van woonzorgcentra informatie over verkrijgt, ziet men dat het ook anders kan.

Ik vond een woonzorgcentrum waar men werkt met een hele dag en halve dagen voor aankomst en vertrek en daarbij is bepalend of men een warme maaltijd nuttigt of niet. Men ziet ook dat woonzorgcentra kortingen geven op de dagprijs als patiënten langer dan 24 uur afwezig zijn. Er is dus wel degelijk ruimte voor maatwerk.

Kortopvang is bedoeld om mantelzorgers even respijt te geven, om mantelzorgers die zelf ziek zijn, de kans te bieden te genezen of om ouderen op te vangen die na een ziekenhuisopname nog niet voldoende hersteld zijn om terug alleen te gaan wonen. Ik kan mij ook voorstellen dat woonzorgcentra vanuit die optiek hun prijszetting tot stand hebben gebracht.

Nu we zien dat als gevolg van het niet onmiddellijk beschikbaar zijn van een definitieve verblijfplaats in een woonzorgcentrum ouderen gebruikmaken van kortverblijf aaneensluitend in verschillende woonzorgcentra, is die prijszetting niet aangepast aan deze realiteit. Gelet op het feit dat woonzorgcentra kortingen geven en soms halve dagen aanrekenen, moet het mogelijk zijn om in onderling overleg tot een oplossing te komen waardoor deze ouderen voor een dag niet twee keer de volle dagprijs zouden moeten betalen.

Minister, wat is uw standpunt ten aanzien van deze problematiek? Acht u een dubbele aanrekening van een dagprijs aanvaardbaar in de gevallen dat de oudere verhuist van het ene dagcentrum naar het andere? Bent u bereid om in overleg te gaan met de woonzorgcentra om tot een redelijke oplossing te komen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is juist dat er omtrent de door u geschetste problematiek geen specifieke regelgeving bestaat. In de praktijk wordt het opname- en ontslagbeleid geregeld in de interne afsprakennota van de voorziening en de individuele schriftelijke opnameovereenkomst tussen de partijen. Met andere woorden, elke bewoner of desgevallend zijn familie, weet bij de ondertekening van de schriftelijke opnameovereenkomst van een centrum voor kortverblijf wat hem of haar al dan niet gefactureerd zal worden, waaronder de dagprijs.

Het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, stelt dat de interne afsprakennota van de voorziening melding moet maken van onder meer de opnameprocedure en opnamevoorwaarden en dat de schriftelijke opnameovereenkomst tussen de partijen waaronder de regeling en de tarieven voor terugbetaling voor de niet-gebruikte leveringen en diensten, in het bijzonder bij tijdelijke afwezigheid of bij overlijden, moet bevatten. Zo zullen in de praktijk de niet-verbruikte maaltijden niet worden aangerekend.

Vanuit het standpunt van de voorziening is het ook zo dat er per verblijfsdag een aantal vaste kosten worden gemaakt, onafhankelijk of de betreffende persoon al dan niet een volledige dag in de voorziening verblijft. Vanuit het standpunt van de cliënt van het centrum voor kortverblijf lijkt mij een dubbele aanrekening van een dagprijs niet gewenst.

Rond deze problematiek ontving de Woonzorglijn tot op heden echter nog geen klachten. Hieruit leid ik af dat de actuele regeling de facto voor weinig problemen zorgt en de voorzieningen uit zichzelf, zonder dat dit reglementair is verplicht, hieromtrent een verantwoorde houding aannemen.

Het enige dat we hebben teruggevonden en dat een beetje kan helpen of richtinggevend is, is dat er in de nationale overeenkomst die in het RIZIV is gesloten tussen de rustoorden voor bejaarden, de rust- en verzorgingstehuizen, de centra

voor dagverzorging en de verzekeringsinstellingen, er iets over is opgenomen in de gecoördineerde versie. Dat is de conventie die op het RIZIV-niveau is afgesloten. Ik lees het u voor: "De betaling van de tegemoetkoming voor verzorging en bijstand in de handelingen van het dagelijks leven, is verschuldigd voor elke dag huisvesting die ten minste één dag/één nacht behelst. Dat wil zeggen opneming die begint voor middernacht en eindigt na 8 uur 's anderendaags. De dag van opneming en de dag van ontslag worden samen voor één dag huisvesting gerekend, behalve in de gevallen waarin de volgende voorwaarden samen vervuld zijn: opneming van de rechthebbende voor 12 uur de dag van zijn opneming en vertrek van de rechthebbende na 14 uur de dag van zijn ontslag. In de andere gevallen worden de dagen huisvesting van de rechthebbende als volgt berekend. Bij opneming voor 12 uur de dag van zijn opneming en vertrek voor 14 uur de dag van zijn ontslag, het in rekening brengen van de dag van opneming. Bij opneming na 12 uur de dag van zijn opneming, ongeacht het uur van vertrek de dag van zijn ontslag, het in rekening brengen van de dag van ontslag."

Uiteraard is een correct opname- en ontslagbeleid in de instellingen belangrijk. Het is evident dat we moeten pleiten voor transparantie in de communicatie van de centra voor kortverblijf. Ik zal het door u aangebrachte onderwerp en de documentatie die wij daarover teruggevonden hebben op RIZIV-niveau op het eerstvolgende structureel overleg met de koepelorganisaties van de residentiële ouderenzorg ter sprake brengen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Wat betreft dat laatste ben ik alleszins verheugd dat u dat gaat doen. De problematiek is in de praktijk immers echt wel voelbaar. Als men als partner of kind van een oudere op zoek moet gaan naar een plaats in een rusthuis is dat al niet evident. Het is zelfs al heel moeilijk om een plaats te vinden in een kortverblijf. Men is dus meestal blij als men al een plaats vindt.

Daarenboven spreekt u ook over transparante. Dat is absoluut noodzakelijk, maar is er vaak onvoldoende op het niveau van rusthuizen en kortverblijven. Iedereen weet ook dat het voor vele mensen financieel moeilijk is om bij te dragen voor opnames. Ik denk dat het echt wenselijk is om hier concrete afspraken over te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inzet van preventieve woonbegeleiding in het terugdringen van het stijgend aantal uithuiszettingen
– 769 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, minister, dit thema is ondertussen ook op de afgelopen vergadering van het beleidsdomein Wonen aan bod gekomen. Deze vraag focust echter op het welzijnsluik van de uithuiszettingen en heel concreet op de centra algemeen welzijnswerk (CAW) die aan preventieve woonbegeleiding doen.

Het traject is in 2005 gestart met het Limburgs project Bemoeizorg. Dat is enkele jaren later onderdeel gaan uitmaken van de reguliere werking van alle centra algemeen welzijnswerk. Die hebben van in het begin vrij positieve resultaten kunnen voorleggen waardoor de teams in 2012-2013 nog werden versterkt. Ik vraag hierover regelmatig de cijfers op en ik volg de voortgang van de werking.

Niet alleen stijgt het aantal cliënten dat jaarlijks wordt begeleid, maar in 7 op 10 gevallen kan een daadwerkelijke uithuiszetting worden vermeden. Dat zijn bijzonder duidelijke cijfers. Dit is zonder meer een heel goed voorbeeld van samenwerking tussen Wonen en Welzijn.

Ik had daarover ook een vraag, maar intussen weet ik dat er aanstaande donderdag een gedachtewisseling is met minister Homans over de elf projecten Wonen-Welzijn. Ik zal dan nu ook wat minder vragen stellen dan ik had ingediend.

Minister, we richten ons met de preventieve woonbegeleiding in de eerste plaats tot cliënten op de sociale huisvestingsmarkten. Zijn er mogelijkheden om dat uit te breiden vanuit het CAW naar de private huisvesting of zijn daar veel knelpunten? Minister Homans is daar vorige week al deels op ingegaan. Plant u verder nog maatregelen om het aantal uithuiszettingen verder terug te dringen vanuit Welzijn? Wetende dat de uithuiszetting vaak veel complexer is dan enkel het betalen van de huur of financiële redenen, zijn er al samenwerkingsverbanden met de instellingen voor schuldbemiddeling? Acht u dat aangewezen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Als ik het goed begrijp, schrapt u de vraag over de belangrijkste aanbevelingen?

Vera Jans (CD&V): Ik zou het heel fijn vinden als u daarop wilt antwoorden, maar ik dacht dat u zou verwijzen naar de gedachtewisseling van volgende week donderdag.

Minister Jo Vandeurzen: Ik had een hele uitleg voorbereid en ik zal er toch iets over zeggen.

In het najaar van 2010 heb ik, samen met de toenmalige minister van Wonen, een oproep gelanceerd voor innovatieve projecten Wonen-Welzijn. Deze projecten hadden expliciet betrekking op de structurele samenwerking tussen de huisvestings- en welzijnssector. Projecten die in die context experimenteerden met vormen van woonbegeleiding en/of relevant zijn voor de expertiseontwikkeling met betrekking tot de samenwerking tussen woon- en welzijnsactoren, kwamen in aanmerking. De elf pilootprojecten zijn ten einde gebracht. Bij meer dan de helft van deze projecten was een CAW betrokken. Deze projecten hebben voor verscheidene knelpunten zinvolle oplossingen uitgetest binnen het regelluwe kader waarin ze opereerden. De elf projecten werden geclusterd in vier sporen: focus op woongerichte oplossingen, focus op het aanleren van woonvaardigheden en een aantal aspecten betreffende de ADL-regelgeving en alternatieve woonvormen zoals cohousing.

Deze vier sporen kunnen ook de opstap zijn naar nieuwe samenwerkingsafspraken tussen de actoren uit de twee beleidsdomeinen. De voornaamste aanbevelingen hebben betrekking op huren en begeleiding met elkaar in verbinding brengen, vlotte toegang van specifieke kwetsbare doelgroepen tot sociale huisvesting, intersectorale samenwerking voor de begeleiding van de kwetsbare kandidaathuurders in de sociale huisvesting met het oog op een vlotte doorstroming naar het zelfstandig wonen, van proefwonen naar zelfstandig wonen, het ontschotten van de dienstverlening voor personen met een handicap en ouderen, en tot slot sociaal administratieve beperkingen voor gedetineerden aanpakken.

Binnen de cluster met focus op woongerichte oplossingen werden naast projecten die de focus legden op het woongericht beleid en proefwonen, ook projecten uitgevoerd betreffende preventieve woonbegeleiding. Dat is een vorm van actieve en outreachende hulpverlening. Zo kan er een woonbegeleiding gegarandeerd worden voor alle mogelijke huurders, waarbij men met een hulpaanbod naar de cliënt, in

dit geval de huurder, toestapt op het ogenblik dat de probleemsignalen zich stellen en zonder dat deze al een hulpvraag heeft gesteld. Kenmerkend is dat het om een aanklampende vorm van begeleiding gaat. De begeleiding richt zich op de aspecten die te maken hebben met het behoud van de woning, bijvoorbeeld ondersteuning of aanleren van woonvaardigheden in woontraining, budgetbegeleiding enzovoort.

Preventieve woonbegeleiding kan ook worden ingezet wanneer uithuiszetting al een reële dreiging vormt en dit enkel nog kan worden voorkomen door een zeer intensieve en aanklampende begeleiding. Bij preventieve woonbegeleiding ligt de focus op het voorkomen van een effectieve uithuiszetting.

De resultaten van deze projecten geven vooral aan dat een preventieve en aanklampende vorm van woonbegeleiding werkt voor het behouden van een woonst. Na een evaluatie van deze projecten is beslist om de erkenning van het CAW uit te breiden met in totaal 8,80 vte. Dit komt overeen met een bedrag van 570.808,84 euro. Deze uitbreiding vond plaats vanaf 1 september 2015. De uitbreiding heeft betrekking op de cluster focus op woongerichte oplossingen en de cluster focus op het aanleren van woonvaardigheden. De clusters die betrekking hebben op de ADL-regelgeving zijn geen onderwerp van de uitbreiding van het CAW. Deze uitbreiding heeft als doel het begeleidingsaanbod met betrekking tot de woonproblematieken te versterken. Ik wil de positieve resultaten van de projecten echt inbedden in de reguliere werking van het CAW.

Heel concreet verwacht ik van de CAW's de versterking van het begeleidingsaanbod voor het aanleren van woonvaardigheden in opvangcentra of op ambulante wijze, het uitbouwen van de ambulante woonbegeleiding bij vormen van proefwonen en tot slot de versterking of de opstart van het aanbod preventieve woonbegeleiding in de private huisvesting. We hebben dat meegegeven aan de CAW's om daarrond te werken.

Bij de preventieve woonbegeleiding wordt vooral gefocust op de verbreding van de preventieve woonbegeleiding naar de private huurmarkt en de werking bemoeizorg vanuit een psychiatrisch kader bij zorgwekkende zorgmijders met een psychiatrische problematiek. Dat is voor ons belangrijk.

In 2014 heb ik een onderzoek 'nulmeting dak- en thuisloosheid' laten uitvoeren door het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin naar onder andere het aantal uithuiszettingen in Vlaanderen. Daaruit bleek dat ruim 79 procent van de uithuiszettingen zich afspeelt in de private huisvestingsmarkt. Daar moeten we inderdaad meer op gaan inzetten op de preventie van uithuiszetting. Ik heb dat proberen te doen door de versterking van de CAW's die ik met een opdracht heb onderbouwd. De opgebouwde expertise in de sociale huisvesting kan nu geleidelijk aan breder worden ingezet.

Naast de uitbreiding binnen het algemeen welzijnswerk wil ik in dialoog gaan met de welzijns- en gezondheidsactoren en daarvoor aandacht vragen. Het gaat vooral over de CAW's, de OCMW's, de cgg's en de VAPH-begeleidingsdiensten. Ik denk dat het belangrijk is dat ook andere actoren in de eerstelijnsondersteuning ook die expertise rond het woonprobleem kunnen opnemen. We gaan ook met de vrederechters deze problematiek aankaarten en ervoor zorgen dat mensen in een zo vroeg mogelijk stadium worden toegeleid naar de hulpverlening.

We zullen een dialoog aangaan met de verenigingen van private eigenaars en de individuele eigenaars. Naast deze beleidsmaatregelen streef ik ook naar een betere monitoring van het aantal uithuiszettingen in Vlaanderen. Dat is allemaal terug te vinden in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

De centra algemeen welzijnswerk hebben reeds een uitbreiding gekregen. Dat gebeurde structureel. Ik gaf u de thema's al aan. Binnen de CAW's lopen er ook

'nieuwe' pilootprojecten, zeer specifiek gericht op de preventie van uithuiszetting in de private huisvestingsmarkt. Deze projecten worden betoelaagd door minister Homans, bevoegd voor de armoedebestrijding. Ze lopen tot eind 2016, en de evaluatie hiervan is ook belangrijk voor mijn beleidsdomein.

De samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen is een conditio sine qua non om op dit terrein echt iets te kunnen realiseren. Deze samenwerking is niet enkel van belang binnen het Vlaamse bestuursniveau, maar ook op interbestuurlijk niveau, bijvoorbeeld met Justitie. Daarom wil ik het initiatief nemen om de dialoog tussen de welzijnsactoren en de vrederechters op te starten. Ik heb ook zeer recent het initiatief genomen om samen met minister Homans de bestrijding én het voorkomen van dak- en thuisloosheid op te nemen. In dit kader zal een gemengd platform worden opgestart, waarin zowel welzijns- als woonactoren vertegenwoordigd zijn, met de bedoeling uitvoering te geven aan de verschillende acties die op dat gebied geformuleerd zijn in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

De diensten voor schuldbemiddeling zijn zeker betrokken bij de preventie van uithuiszetting. Zowel OCMW's als CAW's zijn erkend als dienst voor schuldbemiddeling. Aangezien de begeleidingen binnen het algemeen welzijnswerk steeds integraal opgevat worden, is er altijd oog voor andere problemen, ruimer dan enkel de woonproblematiek. Het gebeurt geregeld dat de diensten voor schuldbemiddeling worden ingeschakeld bij een begeleiding. Wat betreft het ruimere kader inzake de bestrijding van dak- en thuisloosheid geloof ik in de potentiële waarde van de bovenlokale netwerken, waar een regio zelf aan de slag gaat met de belangrijkste noden. Hiervoor is een nauwe samenwerking noodzakelijk, niet enkel met de welzijnsactoren maar ook met de huisvestingsactoren, de politie, samenlevingsopbouw enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik dank u voor uw zeer informatieve antwoord, minister. Het zal ons debat van donderdag nog meer stofferen.

Ik ben net als u van bij het prille begin een echte believer geweest van de meerwaarde van een sterkere samenwerking tussen Wonen en Welzijn. Ik denk dat de evaluatie van die projecten dat nu wel aangeeft. Heel positief is dat we er hier in geslaagd zijn projectervaring te verankeren in reguliere werking zodat we dat verder kunnen uitbouwen. Ik vind het goed en noodzakelijk dat er inzake de juridische procedure, naar de vrederechters heel concreet initiatieven worden genomen. Ik denk dat er echt nog wel ruimte is om meer mensen sneller in de hulpverlening te krijgen.

Inderdaad, u bevestigt wat minister Homans al aangaf: dat er initiatieven lopen naar de private woningmarkt waar het probleem natuurlijk veel groter is aangezien er veel meer private woningen op de markt zijn.

Ik dank u ook voor uw antwoord rond schuldbemiddeling, minister. Dat was ook duidelijk.

Bart Van Malderen (sp·a): Minister, als u de bespreking van de begroting, de beleidsbrief, het VAPA enzovoort bekeken hebt, zult u gemerkt hebben dat mijn fractie er in de afgelopen weken en maanden bij minister Homans heeft op aangedrongen om de uitrol die u nu hebt gedaan richting sociale huisvesting, in één beweging ook te doen voor de private woningmarkt.

Ik ben het nogal eens met mevrouw Jans. Dit is een goed voorbeeld van ontkokering over de sectoren heen. Projectmatig werken heeft uiteraard zijn baten. Men weet niet op voorhand of iets echt gaat werken. Men heeft niet altijd direct de budgettaire

middelen. Die aanpak heeft natuurlijk zijn limieten. Als bewezen is dat iets werkt, moet men dat kunnen en durven uitrollen. De verleiding is erg groot om te zeggen: het glas is halfvol, of het is halfleeg, inzake de projecten op de private woningmarkt.

Dit is echter niet fiftyfifty. De sociale huursector behelst ongeveer 6 procent van de woningmarkt. Dat betekent dat je voor 94 procent van je huurmarkt vandaag eigenlijk niet dat soort dienstverlening hebt, die voor heel veel mensen echt wel het verschil kan maken tussen in armoede verzeilen of er ondanks problemen uit weggeraken. Als het ooit te pas komt, wil ik het pleidooi hier nog eens herhalen om dat ook gewoon generiek toepasbaar te maken. Mevrouw Jans, ik denk echter dat we donderdag dat debat nog wel eens zullen hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een interview in het weekblad Knack met de administrateur-generaal van het agentschap Jongerenwelzijn
– 791 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Voorzitter, minister, geachte leden, in een interview met Knack heeft Stefaan Van Mulders, de administrateur-generaal van het agentschap Jongerenwelzijn, een aantal opmerkelijke uitspraken gedaan. Minister, ik wil u vragen wat u denkt van twee van die uitspraken.

Hij deed de verontwaardiging van media en politici over kinderen en jongeren die op straat belanden omdat er niet altijd juiste opvang voor hen beschikbaar is, af als "waan van de dag". Hij vindt ook niet dat er een oplossing moet worden gevonden voor elk incident. Ik vroeg me af of u die mening deelt. Ik vind het wat ongelukkig om dat af te doen als de waan van de dag, omdat het voor de mensen om wie het gaat, de kinderen zelf en ook hun context, bijvoorbeeld hun ouders, vaak om een enorm pijnlijke situatie gaat. Ten opzichte van hen lijkt het me weinig passend om dat af te doen als de waan van de dag. Ik denk bovendien dat de overheid toch altijd moet trachten telkens een oplossing te vinden. Deelt u die mening?

De heer Van Mulders stelt ook blij te zijn dat hij geen personeel heeft moeten inleveren. Daar ben ik natuurlijk ook blij om. Hij zegt echter ook dat de stijgende vraag naar hulp niet wordt gecompenseerd door extra middelen of personeel. Ik citeer: "Idealiter ontfermen onze consulenten, die kinderen en gezinnen met problemen opvangen, zich over zo'n zestig dossiers per jaar, want dan kunnen ze elk geval de nodige aandacht geven. Als ze zich door de stijgende vraag met honderd dossiers moeten bezighouden, kunnen ze echter niet langer serieuze analyses maken." Minister, klopt het dat consulenten zo'n 67 procent meer dossiers moeten opvolgen dan zou moeten, en dat ze dus geen serieuze analyses meer kunnen maken van die dossiers?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: We hebben uiteraard het interview met Stefaan Van Mulders in Knack vorige week ook met de nodige aandacht gelezen. We zijn toch van mening – en ik denk toch niet alleen te zijn wat dat betreft – dat wat daar allemaal wordt gezegd, toch vrij evenwichtig is en met voldoende nuance is weergegeven. Samen met die andere lezers lezen we daar toch niet echt de provocerende toon in die u meent eruit te moeten afleiden. In de kop luidt het overigens dat opsluiten niet volstaat. We kunnen hierover dus kort zijn. De baseline van het artikel is dus veeleer

dat de vaak zeer complexe problematieken van kinderen en jongeren waarmee het agentschap Jongerenwelzijn en alle jeugdhulpverleners worden geconfronteerd, gewoon geen gemakkelijke oplossingen verdragen. De noodzaak van doordachte en goed afgestemde antwoorden wordt daarmee dus ook in de verf gezet.

We kunnen dat illustreren met twee recente voorbeelden. Het voortschrijdend inzicht leert ons dat om met kinderen en jongeren aan de slag te gaan, er gewoon nood is aan het samenbrengen van expertise met betrekking tot psychiatrische problematieken, inzichten met betrekking tot kinderen met een beperking en een doorgedreven ondersteuning van gezinnen. Daarnaar wordt in het artikel onder andere verwezen. Dat is niet evident. In het kader van de zogenaamde complexe dossiers kunnen we u echter meegeven dat een investering van 2 miljoen euro ondertussen heeft geresulteerd in 3 samenwerkingsverbanden tussen de gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en Jongerenwelzijn. Zij kunnen in 2016 aan de slag met die kinderen en jongeren en zullen op kruissnelheid 35 nieuwe begeleidingen kunnen opnemen. Dat zijn heel complexe en ook heel dure begeleidingen, die echter alleen maar goed kunnen zijn, omdat ze de competenties uit de diverse sectoren kunnen samenbrengen. Dat zijn voor mij voorbeelden van antwoorden die tijd vergen, maar waarvan we wel overtuigd zijn dat ze de juiste weg vormen.

Vandaag kunnen we ook nog verwijzen naar de aanpak voor een specifiek aspect van de gevolgen van de toestroom van minderjarige vluchtelingen. Investeren in traumabegeleiding is noodzakelijk. Ook wat dit betreft, kiezen we voor een intersectoraal afgestemd antwoord. Dat dit in financieel moeilijke tijden moet gebeuren, is niet nieuw, maar laten we als het over kinderen en jongeren gaat, vooral enige nuance in de boodschap verdragen, en oog hebben voor die complexiteit en de noodzaak om die ook te vertalen in onze aanpak.

Wat de werklast van de consulenten betreft, moeten we verwijzen naar zaken die in de commissie ook al aan bod zijn gekomen. De werklastmeting loopt op dit ogenblik, zoals afgesproken en gepland. Het lijkt ons niet meer dan logisch dat we die meting ook doen, gelet op de veranderingen binnen de jeugdhulp. De taakinvulling en -belasting van consulenten, vooral dan in de Ondersteuningscentra Jeugdzorg, maar ook in de sociale diensten bij de jeugdrechtbanken en de toegangspoorten, wordt geobjectiveerd. Jongerenwelzijn laat weten dat op dit ogenblik die werklastmeting wordt geoperationaliseerd en de vernieuwde opdrachten van de consulenten en van de medewerkers in de toegangspoort in beeld worden gebracht. De werklastbeschrijving zou worden afgerond tegen maart van dit jaar. In die werklastbeschrijving worden de activiteiten verbonden aan tijden, frequenties en volumes. Men zal dan op basis van die beschrijving een eerste meting doen. Nog volgens het agentschap zijn er momenteel geen aanwijzingen dat de werklast dermate dramatisch zou zijn veranderd dat er geen degelijke indicatiestelling of verslaggeving zou kunnen worden opgemaakt.

We gaan die meting dus doen. Dat is een goede afspraak die met het personeel is gemaakt. Dan zullen we bekijken hoe we op basis daarvan een aantal zaken in conclusies en afspraken moeten omzetten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, ik wil u zeker danken voor de informatie die u hebt gegeven, maar u hebt wel nog niet geantwoord op de vragen.

Ik ga even in op de nieuwe informatie die u gaf. Ik ben blij met de werklastmeting. Het is goed dat u de werklast objectiveert. U zegt dat het klaar zal zijn in maart. Ik vermoed dat uw methodiek klaar zal zijn in maart en dat u dan zult meten? Wanneer denkt u dan de resultaten van die meting te hebben?

U zegt dat de werklast u niet dramatisch lijkt. Ik kan u zeggen dat de consulenten op de jeugdrechtbank dat zeker wel zo ervaren. Wanneer zij elke ochtend voor dezelfde jongeren 'op de knop' duwen om te zien of er al plaats is en er plots plaats blijkt te zijn, moeten zij blind kiezen of zij die jongeren wel of niet laten opnemen. Zo is er recent, na maanden wachten, een jongen opgenomen in een gesloten instelling die intussen zijn leven helemaal had omgegooid. Hij had intussen deeltijds werk gevonden, studeerde deeltijds, was in goede begeleiding en al zijn begeleiders waren heel tevreden over hem. Die jongen had die plaats eigenlijk niet meer nodig. Dat was achteraf heel moeilijk voor die consulente in de jeugdrechtbank. Zij zegt dat ze de maanden voordien geen tijd had om te checken hoe het met die jongen ging. Ze heeft te veel jongeren om te volgen en kon dat dus niet doen.

Er zijn dus wel een aantal problemen met de werklast. Het klopt dat, wanneer je te veel jongeren moet opvolgen, het moeilijk is om die jongeren voldoende op te volgen om de juiste keuzes te kunnen maken. Zeker in een landschap waar er schaarste is aan plaatsen is het van belang dat, wanneer er een plaats vrijkomt, die naar de jongere gaat die er op dat moment het meeste nood aan heeft. Die inschatting kan niet altijd worden gemaakt. Het is goed dat u die werklastmeting doet, en ik ben er blij om. U mag er echter niet van uitgaan dat het allemaal niet zo dramatisch is. Wanneer men van zestig naar honderd dossiers gaat, zoals de heer Van Mulders zegt, heeft dat zeker impact op de mate waarin er mogelijkheden zijn om die jongeren op te volgen.

Ik zal ervan uitgaan dat u daarmee op mijn tweede vraag hebt geantwoord. U zult objectiveren.

Maar ik herhaal mijn eerste vraag. Vindt u, wanneer er aandacht is van media en politici voor kinderen die geen juiste opvang vinden en op straat belanden, dat dat de waan van de dag is? Of vindt u dat iedereen dan simpelweg zijn werk doet?

Bent u het verder met de heer Van Mulders eens dat er niet een oplossing moet worden gevonden voor elk van die incidenten?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Persoonlijk ben ik echt overtuigd van de oprechtheid en de integriteit van deze leidend ambtenaar en het feit dat hij, wat hij heeft gezegd, ook met veel nuance heeft gezegd en alleszins bedoeld.

Het is vooral zijn bekommernis dat we niet moeten denken dat er heel eenvoudige oplossingen bestaan en dat, als een aantal zaken in de media komen, dat ook per definitie de belangrijkste zaken zijn en dat die alle energie en aandacht moeten opslorpen. Er zijn vaak zaken die ten gronde moeten gebeuren, die complex en genuanceerd zijn en ook aandacht moeten krijgen. Ik zie echt geen probleem in die verklaring. Ik denk dat u daar iets meer in leest dan ermee bedoeld is. Het agentschap Jongerenwelzijn probeert, zeker met alles wat er aan integrale jeugdhulp is gekomen, een aantal transities te doen en met de realiteit van beperkte budgettaire mogelijkheid, zijn opdracht uit te voeren.

De werklastbeschrijving zal worden afgerond tegen het einde van maart. Dan zal men metingen moeten doen. Men gaat een beroep doen op het bureau dat in het verleden ook al werd betrokken: Möbius. Ik ken de timing hiervan niet. Ik weet niet wanneer men denkt die metingen te beëindigen.

Ik ben het met u eens dat we niet zomaar kunnen zeggen dat er zich geen problemen voordoen. Dat zou nogal erg overmoedig zijn. We moeten ons realiseren dat er op een aantal plaatsen wel degelijk een discussie mogelijk. Anders zouden wij die signalen trouwens ook niet krijgen. Maar om die discussie te kunnen voeren, moet je kunnen objectiveren. Dat betekent ook dat je zult moeten

bekijken of er misschien plaatsen zijn waar er verschuivingen kunnen worden georganiseerd. De afspraken die op het agentschap werden gemaakt, worden volgens mij dus het best in alle sereniteit uitgevoerd. We moeten afspreken wat we meten, dat ook meten en dan bekijken of dat leidt tot een eventuele herijking, indien uit de cijfers zou blijken dat er daartoe aanleiding is. De vorige keer zijn er alleszins heel wat belangrijke stappen gezet op basis van dat systeem.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, voor alle duidelijkheid: ook ik twijfel niet aan de integriteit van de ambtenaar. Ook ik vind het vanzelfsprekend dat het agentschap zijn best doet om met beperkte mogelijkheden toch het best mogelijke te doen. U hebt mij dat zeker niet horen zeggen.

U zegt dat het interview er een is met veel nuance, dat het met veel nuance is gezegd en bedoeld. Ik ben het met u eens dat het wellicht met veel nuance bedoeld zal zijn, dat leid ik af uit andere passages. Dat het met zoveel nuance is gezegd, vind ik niet. Voor ouders van de jongeren om wie het gaat en die jongeren zelf, is het natuurlijk zeer pijnlijk om te lezen dat het slechts waan van de dag is. Het gaat niet over andere nieuwsfeiten waarvan u en ik weten dat ze vaak een dag voorpaginanieuws zijn, dat er veel lawaai over wordt gemaakt, maar dat ze in de feiten misschien niet altijd even ingrijpend zijn in een mensenleven. De materie waarmee u bezig bent, is vaak heel ingrijpend in het leven van de mens om wie het gaat en in de context waarin die zich bevindt. Daarom is het erg ongelukkig wanneer men dat zo voorstelt. Ik wil dat signaal hier graag geven.

Uit wat u zegt, leid ik indirect af dat u dat ook vindt. Tegelijk wilt u de ambtenaar niet afvallen, omdat hij zijn werk zeker goed doet en integer is. Dat wil ik beamen. Toch vind ik het belangrijk dat we tegelijkertijd niet een signaal sturen richting maatschappij dat, omdat de overheid er niet in slaagt op elk van de vragen op de meest passende manier te antwoorden, het aankaarten van die problematiek weinig passend zou zijn.

Minister, voor alle duidelijkheid, ook ik twijfel niet aan de integriteit van de ambtenaar. Ook ik vind vanzelfsprekend dat het agentschap zijn best doet om met beperkte mogelijkheden toch het best mogelijke te doen. U hebt me zeker niet het tegendeel horen zeggen.

U zegt echter, en u zegt dat het met veel nuance is gezegd en bedoeld, dat het slechts de waan van de dag is. Ik ben het met u eens dat het wellicht met veel nuance bedoeld zal zijn, dat leid ik af uit andere passages, maar dat het met zoveel nuance is gezegd, dat vind ik niet, omdat het voor ouders van jongeren over wie het gaat, of over de jongeren zelf, natuurlijk zeer pijnlijk is om te lezen dat het slechts de waan van de dag is. Het gaat niet om andere nieuwsfeiten waarvan u en ik weten dat ze vaak een dag voorpaginanieuws zijn, dat er veel lawaai over wordt gemaakt, maar dat ze in de feiten niet altijd even ingrijpend zijn in een mensenleven. Ik denk dat de materie waar u mee bezig bent, vaak heel ingrijpend is in het leven van de mens om wie het gaat en in de context waarin hij zich bevindt. Daarom is het erg ongelukkig wanneer men dat zo voorstelt. Ik wilde toch graag dat signaal geven.

Ik leid indirect af uit wat u zegt dat u dat ook vindt, dat u tegelijk ook de ambtenaar niet wilt afvallen omdat hij zeker zijn werk goed doet en integer is. Ik wil dat beamen, maar ik denk toch dat het belangrijk is dat we tegelijkertijd geen signaal sturen richting maatschappij dat, omdat de overheid er nog niet in slaagt op elk van de vragen op de meest passende manier te antwoorden, het aankaarten van die problematiek weinig passend zou zijn. Ik zie dat als mijn taak als politica. Ik vind ook dat het een recht is van de mensen die de hulp nog niet krijgen om dat zelf ook aan te kaarten. Ik vind het ook belangrijk om dat hier even te onderstrepen, zij het dat ik net als u ook onderschrijf dat het niet is omdat iets in de

krant komt, dat dat specifiek geval meer aandacht verdient dan een ander. Het is echter vaak illustratief voor het feit dat er een groep mensen is die vandaag nog niet de aandacht krijgt die ze verdient, die niet de opvang heeft die ze verdient.

Ik weet dat u daaraan werkt, maar het feit dat het gaat over het loutere feit dat het nog niet is waar het zou moeten zijn, vind ik winst. Wat mij betreft kan er niet genoeg aandacht zijn voor integrale jeugdhulp en de gaten die u daar nog hebt op te vullen, al was het maar omdat het misschien ook uw coalitiepartners kan overtuigen van de werkelijke nood aan het voorzien in een bijkomend budget.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cindy Franssen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de milieueffecten van het verkeer op de gezondheid
– 810 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Transport en mobiliteit staan niet los van gezondheid. Naar aanleiding van het Dieselgateschandaal wil de Hoge Gezondheidsraad het rapport dat zij enige tijd geleden hebben gemaakt over de milieueffecten van het verkeer op de gezondheid, nogmaals onder de aandacht brengen.

De emissie- en immissiewaarden overschrijden al jaren de limietwaarden in België. De combinatie hiervan met de hoge bevolkingsdichtheid en polluenten die een belangrijke invloed hebben op de gezondheid, toont aan dat men door het terugdringen van verontreiniging en het bevorderen van positieve maatregelen zoals bewegen, in Vlaanderen tienduizenden jaren van goede levenskwaliteit per jaar kan winnen.

Niet enkel de impact van mobiliteit op het milieu beïnvloedt de gezondheid, ook het geluid dat mobiliteit veroorzaakt, de verkeersongevallen die al dan niet resulteren in fysieke en/of psychische problemen en de fysieke activiteit van de bestuurders zijn allemaal facetten die zowel het domein Mobiliteit als het domein Gezondheid aangaan.

De Hoge Gezondheidsraad pleit voor een betere integratie van de twee beleidsdomeinen aangezien het verband tussen transport en gezondheid wetenschappelijk vaststaat. Deze integratie steunt op twee pijlers: enerzijds zijn beleidsbeslissingen over mobiliteit nodig waarbij men ervan uitgaat dat transport een wezenlijke invloed heeft op de gezondheid en anderzijds moet een beleids-afweging gemaakt worden die de positieve en de negatieve effecten van mobiliteit onder de aandacht brengt.

In het kader van 'Health is in all policies' werden al beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven mee ondersteund door Welzijn, Volksgezondheid en Gezin inzake preventie, vroegdetectie en interventie bij milieugezondheidsschade.

Minister, hebt u destijds kennisgenomen van dit rapport? Hoe vertaalt dit zich in het huidige beleid, specifiek voor de verschillende gezondheidsaandoeningen ten gevolge van transport en mobiliteit?

In welke mate wordt het mobiliteitsbeleid mee beïnvloed door het beleidsdomein Volksgezondheid in het kader van het voorzorgsbeginsel? Met andere woorden, welke samenwerking is er tussen beide departementen?

Hoe stimuleert uw beleidsdomein het mobiliteitsbeleid? Is er een proactieve input vanuit uw beleidsdomein naar Mobiliteit wanneer er keuzes worden gemaakt?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het agentschap Zorg en Gezondheid kent het rapport. Het verwijst er ook geregeld naar in zijn communicatie over de gezondheidsimpact ten gevolge van verkeer.

In de advisering van milieuvergunningsaanvragen heeft het agentschap Zorg en Gezondheid niet louter aandacht voor de productiespecifieke elementen uit het dossier maar legt het steeds vaker de nadruk op de gezondheidsimpact van mobiliteit. Ook in de advisering van milieueffectrapporten (MER's) over projecten of plannen die verkeer dragen of genereren, wordt dat opgenomen.

Recent is een studie in opdracht van het agentschap Zorg en Gezondheid uitgevoerd voor het ontwikkelen van een standaardmethodiek om de gezondheidsimpact van wegverkeer in kaart te brengen in MER's voor infrastructuurprojecten die wegverkeer dragen of genereren. De implementatie van de bevindingen van deze studie wordt in de loop van 2016 verder uitgewerkt in overleg met dienst MER van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Dit sluit aan bij het nieuwe richtlijnenboek milieueffectrapportage voor de discipline 'mens-gezondheid'.

Het agentschap steunt in 2016 ook een opleiding en een informatieportaal voor de deskundigen die deze richtlijnen in de praktijk moeten brengen. Zo brengen de Logo's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie) de boodschap over gezonde mobiliteit naar de gemeentelijke en provinciale overheden, onder meer in het project 'Gezond Onderweg'.

Een mooi voorbeeld is het recente initiatief van Ruimte Vlaanderen waarbij in lokaal georganiseerde atria aspecten rond omgeving ter sprake komen. Binnen de initiatieven die hier ter sprake komen, heeft het agentschap Zorg en Gezondheid aandacht voor de koppeling lokale ruimtelijke ontwikkeling – mobiliteit – verkeer en gezondheid aanbevolen.

Ons doel is de overige beleidsdomeinen, de lokale intermediairs en de planners ook deskundig maken om met de gezondheidsrisico's ten gevolge van wegverkeer rekening te houden in plannen of beleid.

Recent nog is een subsidie toegekend aan VIGeZ om een gezondheidsmethodiek voor lokale besturen te ontwikkelen die helpt en ondersteunt bij het ontwikkelen van hun publieke ruimte in functie van een meer gezonde en gezondheidsstimulerende leefomgeving.

In de oproep voor een partnerorganisatie 'Milieugezondheidszorg', die ik eind 2015 lanceerde in het kader van het Preventiedecreet, staat het thema 'Gezondheidsimpact mobiliteit' ook ingeschreven. Prioritair is een kennis- en ervaringsnetwerk uit te bouwen met onder meer de andere relevante beleidsdomeinen.

Methodiekontwikkeling en het operationaliseren van de ontwikkelde methodieken in Vlaanderen staan centraal in deze partnerorganisatie.

Het facettenbeleid, de Vlaamse vertaling van het 'Health in All Policies'-principe, waarbij maatregelen in andere beleidsdomeinen dan gezondheid een positieve invloed kunnen hebben op gezondheid, staat ingeschreven in het Preventiedecreet. Het operationaliseren van dat facettenbeleid is een grote uitdaging. Dat is niet alleen zo in Vlaanderen, maar ook in andere regio's en landen.

Er wordt nagedacht over een meer structurele samenwerking tussen het agentschap Zorg en Gezondheid en de beleidsdomeinen Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening. Een aantal van de voorbeelden in het antwoord op vraag 1, getuigen van de aangehouden inzet om het principe van 'Health in All Policies' te blijven uitdragen en steeds meer vorm te geven.

We grijpen dan ook alle gelegenheden aan om gezondheid als belangrijke topic te doen meenemen in deze maatschappelijke vraagstukken.

Naast de bovenstaand opgenomen initiatieven wordt er specifiek ingezet op het bevorderen van een gezonde levensstijl. Een van de determinanten van gezondheid is een actieve en niet-sedentaire leefstijl. Voldoende gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging draagt met andere woorden bij tot een goede gezondheid. Wetenschappelijk is dat zeer duidelijk aangetoond. Het heeft een positieve invloed op de fysieke gezondheid, zoals een kleinere kans op de ontwikkeling van hart- en vaatziekten, diabetes type 2, osteoporose en diverse types kanker. Er is ook een positieve invloed op de mentale gezondheid aangetoond.

Het Vlaams preventief voedings- en bewegingsbeleid zet daarom in op het bevorderen van voldoende fysieke activiteit bij de Vlaamse bevolking. Dit gebeurt via verschillende methodieken die de bevolking meer aan het bewegen moet krijgen. Een van de contexten waarbinnen dit gekaderd wordt, is 'actieve verplaatsingen'. Met verschillende methodieken, zoals '10.000 stappen', 'Bike to Work' en binnenkort 'Bewegen op verwijzing' zetten we hierop in. Onrechtstreeks draagt dit bij tot een shift in de mentaliteit en een meer duurzame mobiliteit.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Minister, blijkbaar zitten er nieuwe initiatieven in de pijplijn. De vraag is of mobiliteit wordt opgenomen in de geplande Gezondheidsconferentie.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Hier moet ik toch wat terughoudend zijn, want we moeten opletten dat de conferentie niet zo ruim wordt dat er een nieuw interfederaal akkoord moet worden onderhandeld.

Alles is relevant, maar als we effectief willen zijn, dan moeten we ons focussen op een aantal zaken die tot onze bevoegdheid behoren. De besprekingen over de methodologie zijn volop aan de gang. Er is binnenkort een bespreking met de administratie en het begeleidend bureau.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.